

[America]. Pt. 7. Latin] Americae pars VII. Vera et ivcvnda descriptio praecipvarvm qvarvndam Indiae Occidentalis regionum & insularum, quae ... / ab Vlrico Fabro ... perlustratae & ab eodem summa diligentia consignatae fuerunt, cum annotatione historiarum & rerum memorabilium, quae tota illa nauigatione vsque ad reditum eius in Germaniam contigerunt. Correctivs et tersivs qvam antehac edita, & imaginibus ornata, sumptu I.T. de Bry viduae & haeredum.

Contributors

Bry, Theodor de, 1528-1598.

Schmidel, Ulrich, approximately 1505-approximately 1581. Warhafftige und liebliche Beschreibung etlicher fürnemen indianischen Landtschafften und Insulen.

Bry, Johan.

Publication/Creation

[Francoforti] : Widow & heirs of J.T. de Bry, 1625.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/sr338bbq>

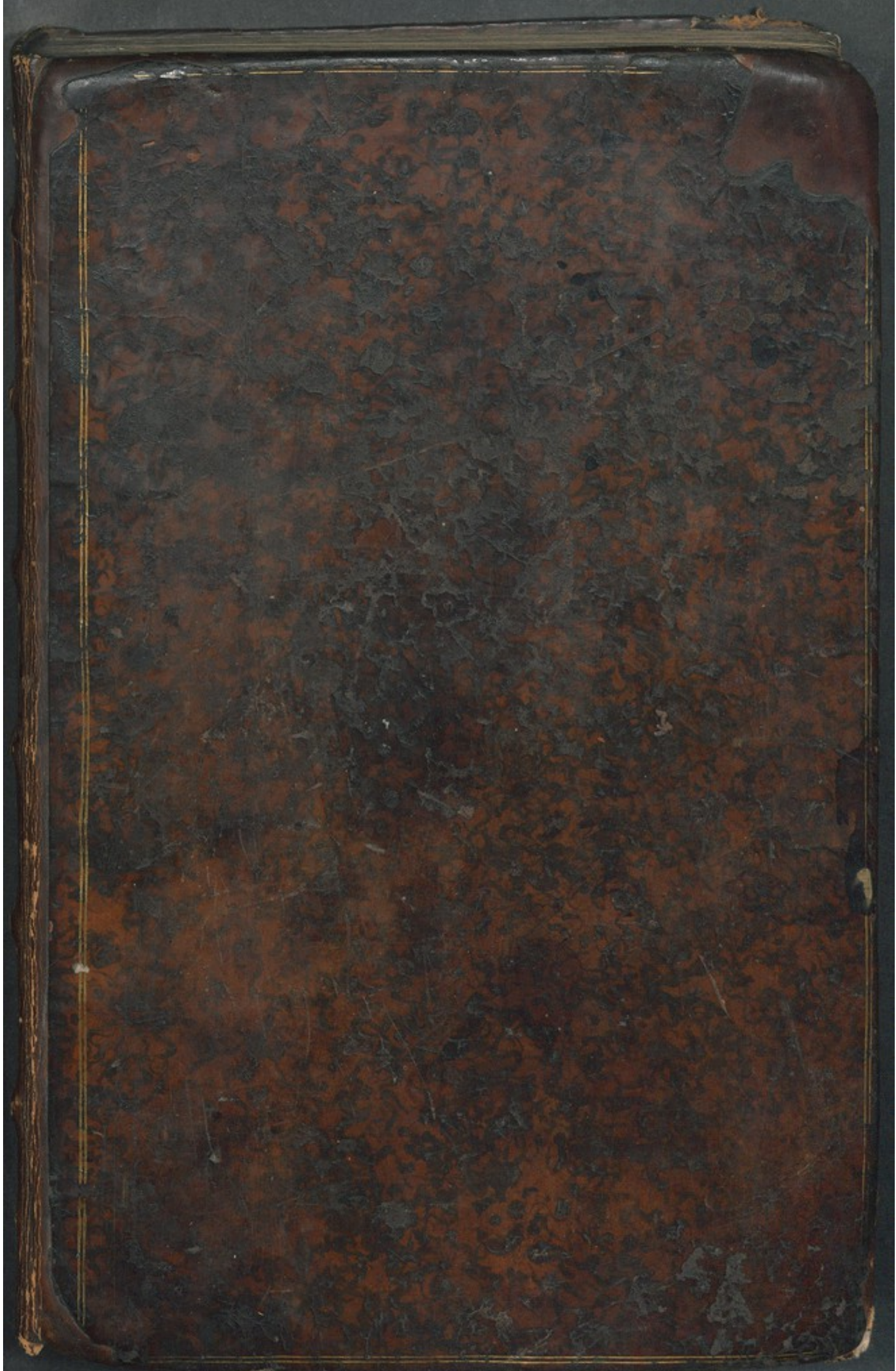
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136

X

BRY (Theodorus de) [a others]

1130 Americae pars quinta. 1595
[Ff 16 & 21 wanting]

1131 Americae pars sexta. 1596-97
[Map, fol. 17 & second engr. r.p. wanting]

1132 Americae pars VII. [2nd edit.] 1625

1133 Americae pars VIII ["] "

1136 Historiae Antipodum [Americae pars nona.] [2nd edit.] 1633
[L. 3, L. 4 wanting]

1134 Americae pars decima 1619
[Second r.p. wanting a. 2 mutilated]

9529

A M E R I C Æ

P A R S D E C I M A:

Qua continentur,

- I. Duæ Navigationes Dn. AMERICI VESPUTII, sub auspiciis Castellani Regis, FERDINANDI susceptæ.
- II. Solida narratio de moderno provinciæ Virginie statu, qua ratione tandem pax cum Indianis coaluerit, ac castella aliquot ad regionis præsidium ab Anglis extructa fuerint: additâ historiâ lectu jucundissimâ, quomodo POKAHUNTAS, Regis Virginie POWHATANI filia, primori cuidam Anglo nupsit; Authore RAPHE HAMOR Virginie Secretario.
- III. Vera descriptio Novæ Angliæ, quæ Americæ pars ad Septentrionalem Indiam spectat, à Capitaneo JOHANNE SCHMIDT, Equite atque Admirali delineata: cui accessit discursus, quomodo in secunda navigatione à Gallis captus, Anno 1616. demum liberatus fuerit.

Omnia nunc primum in lucem edita, atque eleganter in æs incisis iconibus illustrata,

Sumptibus ac studio

JOHANN-THEODORI de BRV.

O P P E N H E I M I I

Typis HIERONYMI GALLERI.

A N N O

M DC XIX.

A M E R I C A

1819

Dn. AMERICI VESPUTII

Prima in PARIAM navigatio, quam postea de suo nomine AMERICAM nuncupavit:

Anno Christi M CCCC XCVII.

ANNO Christi 1497. Castellæ rex Ferdinandus quatuor triremes ^{Vesputii} adornari, ac milite, comeatu, tormentis bellicis aliisque rebus ^{primo in} necessariis probe instrui iussit, quibuscum Nobilissimum ac cele- ^{Indiam na-} ^{vigatio} ^{Ann. 1497.} berrimum Americum Vesputium patriam Florentinum, ut novas regiones investigaret, ac commercia cum earum incolis contraheret, ablegavit.

Is cum suis 20. Maji die ex portu Caliciæ solvens paucis diebus ad Fortunatas seu Canarias insulas 280. miliaribus ab Ulis- ^{Canaria.} sipone distans, appulit. Cumque de ligno, recenti aqua, aliisque necessariis sibi prospexissent, octiduo post, invocato Dei nomine, Austro usi propitio inde discesserunt, donec 27. die ad continentem terram, 1000. miliaribus, sub 16. lineæ Æquinoctialis gradu Septentrionem versus à Canariis insulis distantem pertingerent, ac sesquimilliaris intervallo à littore anchoras excuterent. Hic quidam in terram expositi, magnam hominum in littore oberrantium multitudinem offendere; unde non parum gaudii animos illorum subiit: Nudi incedebant omnes, ac vehementer animo percussi videbantur, quippe qui nunquam antea homines vestibus amictos, albæ coloris conspexissent. Quamprimum autem Barbari isti Hispanos conspicati sunt, fugam ad montem ^{Barbari} quendam capessiverunt: nec ullis nutibus, aut pacis benevolentiaevæ signis permoveri ^{dominum} ^{conspellunt} ^{fugiant.} potuerunt, ut ex monte isto descenderent, aut colloquium nostrorum expectarent. Cum ^{Barbari} ^{dominum} ^{conspellunt} ^{fugiant.} verò interea nox ingrueret, nec tutò naves ad littus propellere auderent, placuit, ut postera luce commodiorem stationem inquirerent, in quam tutius naves possent subducere. Itaque sublatis anchoris cum terram præterveherentur, continuo barbaros in conspectu habuerunt, donec post biduum, portum nacti commodissimum, dimidio à terra milliari, anchoras figerent: ubi simul ingens barbarorum sese obtulit numerus, qui colloquium Hispanorum exposcere videbantur. Verum, cum Hispanorum quadraginta, acie probe instructa, in terram exscenderent, barbari ad suos mores reversi, atque amicitiam commerciaque Hispanorum averfati, nulla ratione ad colloquiū pertrahi potuerunt: Tandem tamen pauci aliquot allecti sunt, quos speculis, nolis, coralliis, aliisque vilibus merculis placatos ab agresti vita ad humaniorem revocarunt. Sed nox interveniens, cum ad navem Hispanis redeundum esset, colloquium istud diremit. Manè factò, innumerabilis hominum tam virorum, quam mulierum multitudo, qui liberos omnemque suppellectilem

ctilem suam secum abducebant, in littore comparuit: horum complures, cum Hispani terræ succederent, in mare desilientes, ad tormenti minoris jactum illis obviam natarunt: Ubi verò amicè illos excepissent, postea tam confidenter ac securè cum Hispanis versati sunt, ac si diu cum illis vixissent, atque illorum consuetudine usi fuissent: unde non parum Hispani gavisi sunt.

*America-
vorum for-
ma ac mo-
res.*

Nos autem, quia occasio id videtur flagitare, formam moresq; illorum hic paulo ludentius perstringemus. Homines hi, cum viri, tum fœminæ nudi incedunt: Statura illis mediocris, commoda corporis proportio, color subrufus, Leonum jubis non absimilis, nullòs toto corpore alunt crines, excepto capite, cujus pili, præsertim in mulieribus, atrii ac prolixi sunt: aliàs nusquam pilos conspexeris, imò supercilia radunt, ne quid cum pecudibus commune ipsis esse videatur. Non usque adeò decora illis facies, cum latior sit, atque ad Tartarorum vultum proximè accedat. Incessu, cursu, natatu cum viri tum fœminæ nulli cedunt, imò cum fœminæ absque ulla respiratione duo millia currendo seu natando possint conficere, Christianos hac in parte longè superant. Arma illorum sunt arcus & sagittæ, quarum cuspides, quia ferro carent, ferarum pisciumve dentibus acutissimis re vestiunt: utuntur etiam jaculis, atq; antrosum acuminatis clavis: dexterrimè autem, etiam quibusdam in locis fœminæ jaculantur, ut quicquid animo destinarint, telo possint configere. Bella cum finitimis nationibus gerunt atrocissima, nec ulla erga captivos tanguntur misericordia, quos ad exquisitissimos cruciatus macellumq; adeò ipsum diligenti custodiâ attinent. Fœminæ ad 30. aut 40. milliaria viros in militiam abeuntes subsequuntur, non quidem ut præliis sese immisceant, sed ut sarcinas gerant, quippe cum majus onus humeris possint sustinere, quàm vir fortissimus humo tollere. Duces aut Capitaneos nullos inter se constituunt, sed ordine indiscreto, cum quisque supremus rerum suarum sit dominus, in aciem progrediuntur. Non regnandi, terras suas latius prorogandi, aut alia quadam prava libidine ad bellum incenduntur. Sed potius nativo atque insito quodam odio, ut amicorum ac majorum, ab hostibus olim occisorum, necem vindicent. Populus hic summa fruitur libertate, cum nulli subiectus, neq; Dominum, neq; Regem agnoscat ullum. Tum verò demum bella moliuntur, atq; acerrimè in hostem se parant, ubi quempiam ex suis captivum detineri, aut ab hostibus occisum cognoverint: Nam cæsi proximus aut maximus natu agnatus continuo per vicinos pagosq; discurrens magno clamore classicum canit, atque ut alacriter in hostem eant, amiciq; necem vindicent, hortatur: qui commiseratione erga defunctum compulsi, facile permoventur, ut arma adversum hostem capiant, atq; illorum regionem hostiliter invadant Nullus juri, neque justitiæ apud ipsos locus. Ne fontes quidem supplicii afficiuntur, imò ne parentes quidem suos liberos ad meliorem frugem hortantur, aut verbis corripunt. In sermone simplices alioquin subdoli ac versuti satis. Rarò loquuntur, ac verba inter labia ac dentes formata, vix semesa proferunt. Ad centum milliaria, nova semper occurrit lingua. In victu admodum sunt Barbari, cibum non certo tempore, sed tam noctu, quàm interdiu, quando cunq; eos seu fames, seu libido impulerit, capièntes. Sumpturi cibum, humi procumbunt, mantili aliaq; mensariâ suppellectile planè destituti. Cibos in vasis fictilibus, quæ suâ industriâ norunt conficere, aut in Cucurbitarum corticibus apponunt. Xylinis retibus sub dio indormiunt, quem illorum morem Vesputius imitatus, minimè improbavit: munditiem corporis crebris lotionibus diligèter conservant. Alvum semotis arbitris exonerant, urinam autè passim inspectantibus omnibus, absq; ullo pudore cum viri tum fœminæ reddunt. In matrimonio nullis statu-

*Fœmina vi-
ri robustio-
ri.*

*Bellorum
canis.*

*Matrimo-
nium.*

ris,

tis, neq; legibus tenentur, viris tot uxores ducere licitum, quot libitum, quas liberè etiam dimitunt, nec mulieres ullam inde infamiæ labem verentur. Eadem hic mulieribus quæ viris licentia. A Zelotypia prorsus sunt alieni, interim admodum libidinosi, in primis fœminæ, quæ ob inexplebilem lasciviam varias excogitant artes, quas silentio premere, quam promere consultius duco. Admodum sunt fœcundæ, nec labores fugiunt, etiam si uterum gerant, partum exiguo cum dolore facillimè in lucem proferunt, ut postridie alacres integræq; in publicum prodeant. Statim à partu in fluvio quodam lavant, in quo instar piscium, sanitati restitutæ emergunt. Crudelitati, atque vindictæ cupiditati usque ad eò indulgent, ut à viris ad iram extimulatæ præ iracundia à proprio fœtu manum haud abstineant, sed illum magicis pharmacis extinctum abortiant. Illud verò mirum maximè, quod à partu æquè perfectæ, ut antea, appareant, ac si nunquam peperissent, unde difficulter quis virgines à mulieribus discreverit. In amorem Hispanorum non parùm erant proclives. Cæterum absque legibus, ac religione culla vitam Epicureorum more agunt. Sedibus promiscuis habitant, quæ campanarum in modum, ex ingentibus arboribus structæ assurgunt, ac palmarum frondibus contra tempestatum injurias conteguntur. Hæ quibusdam in locis usque ad eò amplæ sunt, ut in una 600. sæpè homines reperiantur: imo Vesputius in octo ejusmodi domibus ad decem hominum milia congregata reperit. Post octennium sanitatis tuendæ ac liberioris auræ fruendæ gratiâ domicilia hæc mutare, atque aliò transferre solent. Aërem enim diuturna hominum consuetudine infici, ac complures inde morbos causari, non absurdè autumant. Divitiis suas maximè habent sitas in plumis versicoloribus, rotundis lapillis, accoralliorum sphaerulis, quas ex piscium ossiculis confectas, viridibus accandidis lapillis distinguunt, ac postea ornatus gratiâ, labiis, auriculis, brachiis, pedibusq; appendunt. Nulla habent commercia, contenti iis, quæ natura ac tellus sua sponte profert. Aurum, uniones, aliasq; res magni Europæis æstimatas, hi nihili faciunt. In dando admodum sunt liberales, ut nemo facilè apud eos repulsam patiat: sicut è contra in exigendo atque accipiendo admodum sunt cupidi ac studiosi, ubi quis familiaritatem cum iis contraxerit. Summam alicui benevolentiam exhibere se putant, si cum uxores, tum filias, amicorum usui prostituant: imò parens summo hoc honori sibi ducit, si quis filiam suam, licet integræ adhuc sit virginitatis, ad concubitum exposcat, eamq; abducat, hac enim ratione amicitia maximè inter ipsos coalescit, atque confirmatur. Mortuos suos sub cespitate condunt, eorumq; capitibus alimenta apponunt, existimantes, illos post mortem nihilominus cibum capere, ac necessariâ alimoniam indigere. Querellas autem aut ritus, mortuorum causa, nullos adhibent. Quibusdam in locis inhumanius cum mortuis agitur. Ubi enim aliquem morti jam vicinum conspiciunt, eum proximè agnati in densam aliquam sylvam deportantes reti xylyno, duabus arboribus affixo imponunt, ac totum diem choreis circa ægrotum ducendis transigunt: cum ad vesperascat, aquam cibosq; ad quatuor dierum alimoniam necessarios ad caput ægroti collocant, sicq; illo solitario relicto domum redeunt. Quod si ægrotus vires recolligat, ac cibo potuq; recreatus incolumis ad suos revertatur, magnis solemnitatibus ab amicis ac cognatis excipitur. Paucissimis verò hic obtrahit honos, cum à nemine unquam postea invisantur. Quod si verò morbo extingatur, de sepultura ejus minimè sunt solliciti. Multis variisq; utuntur remediis, quæ cum nostris neutiquam respõdeant, haud immerito quis miretur, qua ratione iis pristinæ vires recuperari possint. Nam ut unum atq; alterum exemplum afferâ: Si quis in ardentissimâ incidat febrè, eaq; quâ vehementissimè

*Mulieres
iracundæ atq;
iracundæ.*

*Sedem
mutatio.*

*Illorum di-
vitiis.*

*Summa il-
lorum bene-
volentia.*

Sepultura.

*Mortuorum
curandis
ritibus.*

infestetur, hanc in frigidissimum demergunt amnem, atque aquâ abluunt; postea duas circiter horas ad excitatum ignem hinc inde cursitare cogunt: tandem cubitum deducunt. Atque hac quidem ratione complures pristinae sanitati sunt restituti. Quidam etiam triduo, aut quatruiduo jejunio, hosce aliosq; morbos feliciter à se depellunt. Venam non in brachio, sed lumbis nervisq; incidendam curant. Certis quoque remediis vomitum sistunt, aliaq; id generis, quae omnia hoc loco recensere, nimis prolixum foret. Ob victus rationem sanguine atque humoribus phlegmaticis abundant. Vivunt enim ex radicibus, fructibus, herbis omnisq; generis piscibus, frumento aut tritico plane destituti. Panis defectum radix cujusdam arboris supplet, ex qua farinam conficiunt, quam alii *Jucha*, alii *Chambi*, quidam etiam *Igname* appellant. Rarò alia, quam humana vescuntur carne, cujus ultra beluinum etiam morem sunt avidi. Hostes enim omnes sive viros, sive foeminas, in praelio caesos, aut ad tempus in vinculis saginatos, indiscriminatim vorant, idq; tanta immanitate, ut horrendius nihil Sol ipse viderit. Mirantur autem Christianorum erga hostes clementiam, quod esu eorum sese abstineant. Atque hujus quidem generis immanes mores ritusque complures apud illos reperiuntur, qui commodius suo deinceps loco exponentur.

Errum panis. Sicut Antheopelagi.

Nunc ad Hispanorum atque Vesputii, à qua paululum digressi sumus, navigationem revertamur. Perlustrata igitur hac regione, ac summa ejus fertilitate perspecta, cum auri etiam aliquid reperissent, ulterius ire visum est. Itaque terram longius legentes, identidem commercia sua cum incolis instituebant, qui magnis copiis passim in litore confluebant. Tandem post aliquot dies portum quendam offenderunt, ubi divina ope ex praesentissimo vitae periculo liberati sunt. Navi enim propius littus appulsâ, cum in terram descenderent, vicum quendam instar Venetiarum, mediis in aquis, palis ligneis superstructum conspicati sunt: in eoque viginti domicilia, campanarum in modum fabricata: ex quibus sublicii pontes deducebantur, ut alter alterum commodius adire posset. Quamprimum Barbari isti Hispanos adesse animadvertent, stupore percussi, confestim sublicas sustulerunt, quod Hispanos etiam in admirationem rapuit. Mox duodecim cymbas ex integro ligno factas in alto mari sibi obviam ferri conspexerunt: quas Hispani omnis generis blanditiis ad se pellicere conabantur, inq; cum finem illis quoq; obviam pergebant: Verùm Barbari adventum eorum nequaquam praestolantes, sed ad terram delati, summa celeritate in montem quendam enitebantur: signis interim brevi se redituros, innuentes. Reversi sedecim virgines secum adducebant, ac quatuor ex iis in Hispanicam cymbam exponebant. Quidnam sub isto praetextu monstri alerent, non sine causa Hispani mirabantur. Interea scaphis suis inter Hispanos sese immiscebant, ac summos sese illorù amicos esse simulabât. Magno etiam agmine ex domibus ad scaphas adnatabant, unde nec dum quicquam mali Hispani cogitare poterant. Praeterea vetulas quasdam praeforibus cursitantes conspiciebât, quae altum clamorem tollentes in majoris discriminis ac periculi indicium, capillos sibi ipsis evellebât. Hinc primum magnum sibi malum imminere Hispani suspicati sunt. Nec mora, virgines ex scaphis in mare profiliunt, reliqui longius à navibus Hispanorum secedentes, densum telorum imbrem in ipsos evomunt. Animadvertent etiam Hispani, reliquos, qui ex domibus ad naves nando pertigerant, sub aquis jacula sua abscondisse, unde prodicionem subesse facile erat colligere. Itaque Hispani arma capiunt, quam plurimas eorum scaphas funditus evertunt, viginti caesis, pluribus autem vulneratis. Reliqui in mare praecipites acti, non sine ingenti jactura ac damno natando in littus evaserunt. Quinque ex Hispanis vulnerati,

Vicus quidam instar Venetiarum in aquis candidum.

Americanorum fraudes.

Consiliu cum Hispanis.

nerati, Chirurghi industriâ feliciter curati sunt. Duas quoque ex dictis virginibus, & tres viros interceperunt, quibuscum ad mansiones barbarorum pergentes, cum præter duas vetulas atque ægrum quendam virum reperirent neminem, ab incendio manum abstinerunt, quanquam id facere initio decrevissent. Itaque cum quinque captivis ad navem reversi, viros in compedes compegerunt, verum custodum negligentia duas virgines, atque ex viris unus noctu profugerunt.

Hispani quinque barbaros capti sunt.

His ita gestis, ut locum istum relinquerent communi consilio decretum est. Itaque ex portu solventes, montanam regionem versus, proram direxerunt: Profecti 80. circiter miliaria in aliam quandam nationem inciderunt, cujus lingua ac mores plurimum à priori discrepabant. Cumque appulissent: quatuor circiter hominum millia inibi offenderunt, qui non expectato Hispanorum adventu, omnibus relictis in densissimas sylvas sese abdiderunt. Hos insecuti Hispani ad bombardæ jactum complures casas conspexerunt, quas piscatui operam dantes, ac varii generis feras, piscesque elixantes atque torrentes ibidem construxerant. Inter alia serpens alatus craticulæ lignæ erat impositus, quod in maximum stuporem Hispanos convertit. Paulò longius progressi, in reliquis tuguriis complures ejusmodi serpentum vivos offenderunt, quorum pedes vinculis alligati, fauces funibus constrictæ erant, nequid hominibus damni inferre possent, quemadmodum ursis, canibus, equis, aliisque feris capistra injicere solemus. Usque adeò immanetuebantur, ut abs contactu illorum prorsus abstinerent. Panem ex piscibus præparant, quos coquunt primum, postea contundunt, demum supra carbones torrent. Panis iste boni nutrimenti, nec ingrati saporis est. Reliquos cibos, fructus ac radices suppeditant, quos omnes recensere, superfluum videtur. Cum igitur ista die nemo ex incolis in conspectum Hispanorum prodiret, ac præterea nullum operæ precium efficere possent, relictis in eorum casis aliquot mercibus, ut animum adderent incolis, eosque ad colloquium allicerent, sub noctem ad naves reversi sunt. Postridie, quam primum aurora illucesceret, magna Barbarorum multitudo in littore cogebatur, ad quos exscensione in terram facta sese conferebant. Barbari primo intuitu trepidare, paulatim tamen sese Hispanorum turbæ immiscere, ac familiariter secureque cum illis versari cœperunt, signis quibusdam innuentes, non istas sibi esse fixas sedes, sed piscandi gratia eò se venisse. Rogabant itaque, ad patrias mansiones secum irent, omnia humanitatis officia pro virili ipsis offerentes. Id verò eam ob causam potissimum faciebant, quod, qui duo ab Hispanis captivi detinerentur, hostes illorum essent infensissimi. Cum itaque urgerent importunius, tres & viginti probe armati unà cum illis ibant, parati, si quidem necessitas ita exigeret, vitam fortunasque profundere. Triduo post pagum quendam, ex novem domibus conditum, ingressi, mirabili ritu, saltibus, tripudiis, risibus partim, partim lachrymis, atque ex omnis generis cibis variè instructis ferculis excipiebantur. Pernoctantibus sibi satis liberaliter uxores suas obtulere, idque tanta importunitate, ut vix denegare hoc officii genus ipsis possent Hispani. Postridie ex aliis locis adhuc major Barbarorum copia congregabatur, quorum seniores obnixè rogabant Hispanos, ulterius secum progredi, ac suas quoque mansiones invisere ne gravarentur. Quibus cum Hispani morem gererent, dici non potest, quanto in honore apud illos habiti sint. Cum autem novem jam dies inter illos transegissent, rati suos de ipsorum salute anxios atque sollicitos esse, octodecim miliarium iter relegendum censuerunt, stipati innumera hominum, cum viro- rum, tum sceminarum multitudine, qui ad mare ipsos comitati, omnia servitia ipsis præstiterunt. Quam primum enim ex Hispanis aliquem de via lassum animadvertabant, hunc

Miri serpentes.

Panis ex piscibus confectus.

Hispani cum Americanis ad mansiones ipsorum proficiscuntur.

Probe excipiuntur.

Americani admodum officiosi.

hunc lecto xylyno impositum, summâ curâ atq; diligentia portabant. Quidam beatos sese æstimabant, si Hispanos humeris suis exceptos, per fluviorum vada, quæ multa illic reperiuntur, transferre ipsis concederetur. Alii sarcinas ac munera, quæ Hispanis ex fructibus, arcubus, sagittis, varii coloris psittacis, aliisque rebus oblata fuerant, summo studio gestabant. Quidam omnem suam supellecilem, ac pecudum greges secum ducebant. Ubi ad mare perventum, nondum ab Hispanorum consortio divelli potuerunt, sed tanto numero atque agmine in scaphas insilierunt, ut submersiois periculum esset. Reliqui ad majorem navem natando strenuè contendebant, ut eorum mille circiter, quanquam inermes ac nudi, eam conscenderent, ac summa cum admiratione apparatus nauticum, tormenta, aliasq; res contemplerentur. Ut ergo ab illis sese expedirent Hispani, aliquot tormenta majora exonerarunt. Quorum audito fragore, immaniq; crepitu, Barbari maximam partem in mare se præcipites egerunt, ac ranarum instar sub aquis latitantes, & natantes ad littus sese proripuerunt: quod ridiculum erat spectaculum. Mox timidos pavidosq; Indianos ad mentem meliorem revocarunt, dum ejusmodi armis hostes suos se persequi dicerent: atq; isto quidem die in nave illos retinerent. Post die verò cibo potuq; refectos summa cum benevolentia à se dimiserunt. Moribus, legibusq; sunt prioribus ferè similes, de quibus prolixius agere, non est instituti nostri. Regio est populosa admodum, omnis generis feris abundans, quæ exceptis leonibus, uris: cervis, apris, capreis, nostris minimè comparari possunt. Equos, asinos, canes, vacas, oves, nusquam ibi reperias, interim alia nobis incognita habent animantia, quibus ad servitia præstanda utuntur. Cæterum locus est amœnus, fertilis, ingentibus sylvis conspicuus, in quibus arbores ut semper vivunt, sic earum folia nunquam decidunt: Non procul à Zona torrida, ac Cancri tropico, sub 23 elevationis gradu ab Æquinoctiali linea distit.

*Hispani
Barbaros
ad Christiani-
tatem
convertunt.*

Parias.

Barbari Hispanorum formam contemplantes, mirari satis non poterant, præsertim corporis albedinem intuentes, unde originem ducerent, interrogabant: quibus illi, cœlo se ad barbaras istas nationes visendas delapsos esse, respondebant. His Barbari non modò fidem habentes, sed magno numero Baptismi sacra suscipientes, Hispanos suâ linguâ *Charabi*, id est, prudentissimos appellabant. Regioni nomen est, *Parias*.

*Hispani ad
victum se
parant.*

Postmodo istum quoque portum deserentes, ad 360. milliaria juxta montanam regionem progressi sunt, ut semper terram in conspectu retinerent, atque interim cum incolis negocia ac commercia contrahentes, plerisque in locis, aurum non usque adeò copiosum tamen, lucrarentur. Quia autem decimum tertium jam mensem navigationi isti impenderant, naves vitium facere, annona absumi, vires continuis laboribus debilitari cœperant: decretum est, naves restaurarent, ac viam in Hispaniam remetirentur. Dum hæc agerent, in optimum & commodissimum, qui quidem toto orbe, reperiri possit, portum delati, ab innumerabili Barbarorum multitudine quàm amicissimè excipiuntur. Itaque hinc naves reficere, novas scaphas ac vasa extruere, tormenta igni corrupta, redintegrare cœperunt, Indianis sua sponte operam suam conjungentibus, ac de cibo liberaliter Hispanis prospicientibus. Quod certè commodum Hispanis accidit: absque eo enim fuisset nunquam in patriam redire potuissent. Posteaquam ergo 42. dies hoc in loco substitissent, atque omnem Incolarum benevolentiam, reverentiam, ac

*Americani
opem Hispani
normis con-
silio habent.*

promptissima obsequia experti essent, Indiani cum Hispanis jam familiariter versantes, ferò ac magna cum animi commotione illis calamitates atq; angustias, in quibus hærent, imò pectore exprimere cœperunt: Barbaram nimirum esse nationem, centum mil-

Dn. AMERICI VESPUTII

Secunda in AMERICAM navigatio.

Anno Christi M CCCC XCIX.

Vesputii al-
terius A-
mericam
expeditio.

Osteaquam nō usq; adeò infeliciter prima cessit navigatio, Rex Castilię Ferdinandus plures adhuc naves adornari iussit, quod alias adhuc regiones, Dn. Americi Vesputii opera indagare, esset animus, is igitur 11. Maii Anno 1499 cum adjuncto comitatu Castilia solvens, cursum à viridibus Insulis ad magnas Canarias tenuit, atque ad flammivomam insulam *Delsuogo*, appulit: cumq; inibi de lignis atque aqua abundè sibi prospexissent, cursu Austrum versus directo, decimo nono die, continentem terram attigerunt. Regio hæc ex adverso alterius (cujus in priore navigatione est mentio) sita sub Zona torrida, ortum versus extra æquinoctialem lineam, quinque gradibus à meridionali linea, 500. vero milliariibus à Canariis insulis remota est. Æquinoctium hîc in 27. Junij incidit, quando sol versatur in signo Cancrî.

Postquam autem hanc regionem passim aquis inundatam, undiq; circumiissent, nec commodam navi stationem, neque ullum hominem reperire possent, licet ex certis indiciis terram illam hominibus haudquaquam destitutam esse, colligere esset facile, ut quæ culta, undiq; viridis, ac ingentibus procerisq; arboribus erat confita: ulterius vela facientes post multas ambages in amœnam quandam insulam delati sunt. In hac, cum quatuor miliaria processissent, magnam hominum multitudinem, de qua admodum letabantur, conspicati sunt: interea ex navibus, grandem quandam Cymbam Indianis plenam alto mari fluitare cernunt. Itaque aliquot scaphæ illis obviam missæ sunt, quæ ex longinquo cymbam istam ambirent. Cum verò propius jam Cymbæ imminerent, Barbari protinus sublatis remis, cursum sistunt, atque ad pugnam se parant. Submittitur ergo navibus Celox, quæ venti commoditate cymbam intercluderet. Licet autem toto isto die omnem operam navarent Hispani, duos duntaxat intercipere potuerunt, reliqui in mare desultantes, quamvis ad duo miliaria à littore remoti essent, natando manus hostium evadere satagebant.

Hispani in-
gremio Bar-
barorum
cymbam
intercipi-
unt.

In deserta cymba, quatuor adolescentes reperiebantur, qui quidem non ejusdem cum barbaris hisce erant nationis, sed prædâ ex alijs regionibus abducti erant. His virilia recens exsecta erant, unde nō parum admirationis animos Hispanorum subiit. Deducti in Hispanorum navem, signis ac nutibus indicabant: Hosce populos, esse crudeles atque immanes illos *Cantabales* seu Anthropophagos, à quibus capti, atque ad macellum destinati essent. Itaq; ad dimidium à littore milliare anchoras demergentes, magnam Barbarorum turbam in littore conspexerunt, qui tamen omnes ad illorum aspectum in densas sylvas fuga sese proripuerunt. Cum igitur nemo adventum illorum præstolari auderet, unum ex captivis, nolis, speculis aliisq; crepundiis placatum ad suos ablegarunt, qui non hostili, sed amico animo Hispanos venisse, edoceret. Is rem adeò graviter excquitur, ut postredie quadringentis cum viris, tum mulieribus stipatus ad navem rever-

Quatuor
exsecti ju-
venes.

tere.

teretur. Qui cum nudi atque inermes venissent, Hispani familiaritatem atque amicitiam cum illis contraxerunt, quæ ut arctiori vinculo constringeretur, alterum etiam captivum, unâ cum cymba, quæ ex solido ligno structa, 26. passus in longitudinem, duos cubitos in latitudinem porrigebatur, ipsis restituerunt: quâ receptâ, & in loca tuta deductâ, confestim omnes aufugerunt, omnem cum Hispanis consuetudinem detrectantes: unde harum gentium barbaries ac feritas satis elucescit. Auri parum hisce locis invenitur, quia exiguas tantum lamellas ab auriculis suspenderant. Cum igitur parum istic loci se lucri facturos cernerent, sublatis anchoris, octoginta emensi miliaria ad portum quendam commodissimum devenere: in quo appellentes, quàm humanissimè ab incolis sunt excepti, ac pro more gentis satis lautè habiti, à quibus etiam pro unica nola, 500. margaritas, atque auctarii loco, aliquantum auri acceperunt. Hoc in loco potus ex fructibus, herbis, ac radicibus conficitur, optimus verò ex myrrhæ pomis præparatur, cujus haustus valetudini maximè conducit. Cæterum universa regio aliarum rerum feracissima est; homines admodum humani atque affabiles, ut qui cum illis comparari possint, vix totâ Americâ reperiantur. Hispani summa cum voluptate 17. dies in hoc portu commorabantur, siquidem quotidie ab incolis invisebantur, qui Hispanorum formam albedinem, vestes, arma, navium molem intuentes præ stupore haud satis expleri poterant. Simul etiam indicabant, nationem quandam versus ortum ipsis inimicam esse, in quarum regione margaritæ magnâ copiâ nascerentur; à quibus etiam istas margaritas, quas jammodo Hispanis obtulissent, olim armorum vi extorsissent. Docebant etiam, quomodo margaritæ istæ nascantur, ac capi soleant: quod ita se habere re ipsa experti sunt. Solventes ex hoc portu paulo post in alium quendam scaphæ reficiendæ ergo declinarunt: licet autè magnâ Barbarorum turbam in eo conspicerent, tamen neque vi, neque blanditiis illos in sui amorem pertrahere poterant. Sive enim scapham versus littus propellerent, atque egressum in terram molirentur, omni conatu id Barbari prohibere studebant: Sin in terram jam descendissent, illorum adventum non præstolari Barbari, in sylvas præproperè dilabebantur. Itaque feritate illorum moti Hispani, aliorum vela direxerunt, ac ad 15. miliaria progressi, in Insula quadam homines usque adeo brutos, stupidos, interim tamen beneficos offenderunt, ut eorum similes nusquam hæcenus viderint. Nos formam moresque eorum breviter describemus. Ipsa facies, ac constitutio corporis belvinum quid præ se fert: buccas viridi herba, quam pecudum more semper ruminant, inflatas habent, ut præ ea vix verbum proloqui possint. A collo binas exsiccatas atque exenteratas cucurbitas: herba ista ac farina repletas suspendunt: utramque enim simul masticant, ac postea ore evomunt, idque identidem repetunt. Mirati initio hosce illorum ritus Hispani, postea illorum causas didicere.

Populus hic usque adeo mansuetus erat, ut absque ullo metu Hispanis sese immiscerent, atque ita cum illis versarentur, ac si vetus consuetudo inter ipsos contracta fuisset. Hispani liberè cum ipsis loquebantur, & aliquo usque in terram ipsorum exspatiati sunt. Cum itaque aquæ dulcis copiam sibi fieri peterent, causas intellexerunt, cur ad eò frequenter herbam istam masticarent. Gestibus enim innuebant, nullum aquæ dulcis fluvium tota regione reperiri: ideo ad sitim aliquo modo restinguendam herbam istam adhiberi, cujus particulam aliquam nobis porrigebant. Idem referebant, interdum se rore nocturno, qui in certum quoddam foliorum genus, auriculis leporinis non absimile, sitim sedare. Cæterum ejusmodi fructus ex quibus in continente vivunt, in hac insula non reperiantur, præcipuum ipsis cibum pisces suppeditant,

Barbari
sunt d. n. a
p. acantur.

Hispani à
Barbaris
honorificè
excepti.

domos habent nullas, sed contra solis æstum latis quibusdam foliis sese tuentur, pluviarum injuriis interim expositi, quas istic loci haud ita crebras esse, vero simile est. Piscatum prodeunt, quilibet tale folium secum portat, illudq; in ripa defigit, ut ubi maximè flagrat æstus, sub eo latitare possint. Feræ illic omnis generis reperiuntur, quæ aquam pluviatilem ex paludibus hauriunt.

Cum igitur nihil operæ precium in hac insula impetrare possent, sublati anchoris ad aliam quandam perrexerunt: hanc, quod neminem haberent obvium, initio incultam ac desertam arbitrati sunt: exscensione autem in terram factâ, ingentia quædam vestigia arenis impressa adverterunt, quæ opinionem ipsis attulerunt, immanes Gigantes hanc insulam incolere: quod eventus postea comprobavit. Cum enim novem Hispani ductum tramitis cujusdam secuti, aquam recentem vestigatum irent, vix miliare cœmensi, in quinque domos inciderunt, in quibus duas prægrandis staturæ fœminas, cum tribus puellis non sine admiratione conspexerunt. Quæ peregrinos conspicatæ, usque ad eò obstupuerunt, ut quasi attonitæ, fugæ planè immemores, loco ne moverentur quidem. Tandem vetulæ suâ linguâ Hispanos comiter salutarunt, ac in unam domum congregatis cibum pro re nata apponebant. Hispanis non deerat animus, tres illas puellas secum abductas, tanquam monstrum aliquod in Hispaniam deportare: dum verò istam rem moliantur, ecce triginta sex nudi viri, bonam partem mulieres statura superantes, satis decora corporis proportionem præditi advenerunt. Tum verò aqua Hispanis hæsit, qui nunquam pedem navi se extulisse, maluissent. Nam prægrandes arcus, vastas sagittas, atque immanes clavas manibusolvebant, ac strenuorum magnanimorum militum personam sustinebant. Gigantes isti, ut primum ædes intrarunt tacitum quid inter se murmurabant, ac si de capiendis Hispanis consilia agerent. Hispani, quanto in periculo essent, animadvertentes, inter se quoque sententiis variabant: quidam enim eos in ædibus aggrediendos, alii in planiciem prodeundum, reliqui neutrum faciendum, sed quid ipsi facturi essent, expectandum censebant. Hæc dum inter se animo volverent, domo exeunt, ac viam naves versus relegunt. Gigantes ad lapidis jactum illos paulatim magno cum fremitu insequuntur, verum æquè ac Hispani vacordes erant. Subsistentibus enim Hispanis, Gigantes quoque pedem figebant: pergentibus illis, hi quoque pederentim progrediebantur. Postquam autem ad naves delati, in easq; recepti essent, tum demum Barbari in mare ruentes magno cum furore sagittas suas in naves contorserunt, unde tamen nihil ad Hispanos damni rediit, qui duo tormenta in ipsos evibrantes, faciliè ut in proximum montem fugam caperent, illos adegerunt. Insulam hanc Hispani Gigantum insulam nuncuparunt, quod tam immanis staturæ viros in ea reperissent. Certè aliquoties cum Gigantibus istis velitatum est, si fortè littus eorum raderent, aut aliquid ex terra petendum irent Hispani: Omnino enim permittere nolebant, ut vel minimum ex illorum regione exportaretur. Cum igitur Vesputius annum jam in mari vagaretur, annona imminui, ac focii ob continuos æstus debilitari cepissent, quippe sub Zona torrida maximam partem versabantur, ac bis æquinoctialem lineam superarant, placuit, alium quendam portum, navibus restaurandis ac itineri promovendo magis idoneum quærere. Dum ergo à Gigantum insula discedunt, paulò post ad aliam quandam nationem pervenerunt, à quibus amicè excepti, ac comiter tractati sunt: Hic magna margaritarum provenit copia, ut pro 40. ducatorum precio, quo nolas, specula, crystallos aliasq; viles mercurulas sibi comparaverant, r. 9.

Marcas redemerint, ac pro unica nola ingentem margaritarum cumulum receperint. Hæ ibidem in musculis capiuntur, tanta copia, ut in una sæpè concha, centum trigintaplus minus reperiantur: ubi ad maturitatem pervenere sua sponte excidunt: crudæ verò nullius sunt precii, quippe quæ exarescant, ac tandem contabescant. Post 47. dierum in hac insula moram, inde Antigliæ insulam versus, quam paucos ante annos Christophorus Columbus detexerat, navigarunt: ubi postquam duos menses totidemq; dies navibus restaurandis impendissent, ad reditum sese accinxerunt. Christiani id temporis in hac insula ad extremas angustias redacti erant, quas hoc loco consultò præterimus. Demum 22. Junii ex hac insula solventes, post sesquimenssem, 8. Septembris feliciter, magna cum omnium gratulatione, appulerunt.

F I N I S.

B 3

VERA

VERA AC SOLIDA NARRATIO
DE MODERNO PROVINCIAE VIRGINIAE
STATU, QUAE RATIONE TANDEM PAX CUM INDIANIS
sancita sit, Anglique oppida & castella quaedam ad regionis
praesidium extruxerint.

[ui addita

RELATIO HISTORICA, QUO MODO POCAHUNTAS,
Regis Virginiae Powhatan filia, baptismi sacris initiata Anglo cuidam nupsert,

LECTU JUCHNDISSIMA,

ANGLICO PRIMUM IDIOMATE, PER RAPHE HAMOR, &c. EIVS
loci Secretarium descripta, nunc vero Latino donata, sumptibus Johan-Theodori de Bry.

Ad Benevolum Lectorem.

AUD immeritò mirari possit, h. nestatis artiumque ingeniosarum cupidus Lector, aliquot jam annis nihil memorabile, de provincia Virginiae ejusque moderno statu typis editum in lucem prodidisse. Quod ideo hactenus intermissum, quia Angli cum vindictae cupidis, odioque implacabili ardentibus Indianis, praesertim iis, qui stupidos Patomecke, & Topabanaab accolunt, regemque Powhatan dominum agnoscunt, acerrimum bellum annos quinque continuos gerere coacti sunt. Posteaquam verò planè mirabili atque insperato remedio pax inter illos coaluit, sancita, ac confirmata est, Angli jam summa hac illac commeandi, suaque commercia in ista regione distrahendi fruuntur libertate, ut oppida etiam, castella & propugnacula quaedam, ut in tabula ad calcem libri adjecta videre est, extruxerint. Itaque opera precium me facturum duxi, si discursum de rebus utrinque gestis, Anglicè per Raphè Hamor, dictarum insularum Secretarium, ad Dn Thomam Schmid Equitem, Supremum Indiae Orientalis, Moscoviae, expeditionum Septentrio-occidentium, Insularumque Aestivarum Administratorem & praesidem, provinciae Virginiae Thesaurarium &c. conscriptum, in Latium sermonem transferrem, & typisque commissum publici juris facerem. Nec verò est, quod quis existimet, me res ipsa aetate exoletas promere, cum omnia Annis proximè praeterlabentibus 1613. & 1614 sub Equitibus Dn. Thoma Gates, & Thoma Daln, istarum insularum Gubernatoribus gesta sint. De Virginia ejusque situ plura non addo, sed lectorem ad proximè sequentis navigationis

igationis historiam, ubi copiosius describitur, remitto, ne crebra eorundem repetitio nauseam moveat.

Unum oro benevolum lectorem, cum narratio ex Anglico idiomate in latinum conversa sit, si forte obscurius quadam latine dicta videri possint, quamvis exemplar Anglicum, quantum ejus fieri potuit, ad verbum exprimere studuerimus, id ne in sinistram partem interpretetur, sed hosce nostros labores equi bonique accipiat. Quod si contigerit, animum quoque nobis ad plura ac majora in hac vel simili materia, majori quoque conatu & studio tentanda addiderit.

Quod superest, gratias Deo agamus immortales, qui barbaras hasce atque agrestes nationes una cum aliis tot jam seculis profundis tenebris, densaque incredulitatis caligine demersas, ad sui, verbi que sui divini agnitionem adducere dignatus est: ac caveamus sedulo, ne turpi ingratitude, ac contumaciantorum, tamque divinorum beneficiorum contemptu, Deo lucem verbi sui inter nos extinguendi, eaque alias regiones collustrandi ansam prebeamus. Vale & frueri.

V E R A

VERA DE MODERNO VIRGINIÆ
STATU, ET FELICI COLONIÆ IN
EAM DEDUCTÆ PROGRESSU USQUE

ad 18. Julii, Ann. 1614.

NARRATIO.

CAPUT PRIMUM.

Quid au-
thorem ad
scribendum
impulerit.

Auctor &
antiquitate
sua.

REBRÆ eaq; variæ de Virginia typis publicæ editæ narrationes, tanquam negocium, quod mihi cum multis aliis vagis novarumq; rerum cupidis ingenii commune futurum sit, undeq; parum adhuc utilitatis ad quemquam redierit, fortassis animam meam ad aliquid de hac provincia scribendum etiam proclivem abstertere potuisset, nisi filiale obsequium, quo patri meo summo jure me obstrictum fateor, contrarium suavisset. Huic ergo morem gerendum censeo, tali in re, cui tanquam oculatus testis optimè testimonium perhibere possum, quæq; non exigui momenti à patre meo aliisq; viris honoratis existimantur. Antequam autem illud opus aggrediar, id unicè ex inimicis cordis mei penetralibus voveo, ut simplex hæc & qualis qualis, veritati tamen (quod salvâ conscientiam testor) congrua relatio, non sine fructu abeat, sed fidem studiumq; eximium hoc atque honorificum negocium promovendi, in animis lectorum excitet. Cui quidem negotio, si nulla etiam alia causa accederet, quis scopus propositus sit, manifestò apparet; nempe Dei optimi maximi Gloria, quæ conversione harum infidelium & barbararum gentium illustratur: Regis nostri majestas, patriæq; emolumentum, quæ optimo jure istarum regionum, quibus gubernandis atq; administrandis à Deo præfecti sunt, immensas opes ac divitias sibi vendicat. Quod quidem ad dextrè sentientium Christianorum animos excitandos, satis esse possit, præsertim si modernus Colonia nostra status, in quo à meo inde discessu floret vigetq; consideretur. Afirmare verò ausim, interea temporis eam viribus opibusq; multum profecisse, ut dolendum sit optimo cuiq; maxime, tam contemptim & abjectè passim de ea judicari & pronounciari.

Verum omnino est, post quinquennale bellum intestinum, continuo cum vindictæ cupida & implacabili Indianorum gente gestum, tandem certam pacem, quæ facile violari non poterit, non solum cum finitimis indianis, fluviorum Pataomecke, Gopahanah aliorumq; accolis, verum etiam cum versutissimo infestissimoq; hoste, Powhatan, aliisq; populis ipsius dominio subjectis, quorum nomine suam fidem Powhatan, omnia stata & rata fore, interposuit, sancitam atq; confirmatam esse. Hujus beneficio, liberè hujus regionis commoditatibus frui, atq; incolarum operâ ad negocia nostra promovenda uti possumus. Siquidem facile erudiri possunt, & si modestè atque amicabiliter cum ipsis ageretur, (qua quidem in parte egregiam navat operam Dn. Thomas Dale summus Provinciæ Gubernator, vir honoribus istis dignissimus, & ad Barbarorum animos prudentiam & lenitate sua demulcendos maxime idoneus;) exiguo cum labore ab a-

gressi

gressi victu ad civilem humanitatem & consuetudinem revocarentur. Naturâ enim quodam ingenii acumine pollent, quo ipsos etiam Anglos superare connituntur, quamvis ocio maximè sint dediti, ii præsertim, quibus hæcenus familiariter usi sumus, qui maximam partem quoad rationis usum cum brutis animantibus conferri possunt, potiusq; ducunt, ignavo ocio immori, quod experientia docuit, quàm labore victum sibi quærere, nisi legum rigore & vigore ad labores adigerentur. Nec parùm inde utilitatis ad nos rediit, quod nostri homines jam securè, absq; ullo metu operi quisq; suo possunt incumbere. Sic enim 20. jam nunc præstant, quod anrea 40. vix effecissent.

Et si autem non sit incognitum, quibus mediis feliciter pax ista, magno commerciorum nostrorum emolumento, ipsorumq; incolarum bono, sancita atque confirmata sit: tamen in honorem *Capitanei Argols*, cujus hac in parte summam laudem meretur industria atq; prudentia, æquum esse duco, ut in hoc quoq; discursu ejus rei mentionem faciam, operam daturus, ut omnia breviter & succinètè recenseam, nec quicquam eorum, quæ huc pertinere videbuntur, præteream.

Generales igitur literæ, quotquot earum mihi videre licuit, ad Amplissimum regionis Virginiae senatum, maximam partem à me licet indigno concinnatæ atq; exaratae affirmant: Virum omni laude dignissimum Capitaneum Argols prædicto bello pro sua prudentia, & exacta de Indianorum natura, indole, ac moribus judicandi peritia, partim amicabili conversatione, partim æquabili commerciorum utrinq; commutatione, eò rem deduxisse, ut Germani fratris instar apud Powhatanè potentissimum istius Provinciae regem haberetur: quod certè prudentiæ & moderationi ejus acceptum ferendum; quâ tantum effecit, ut non solum Indiani ipsius verbis fidè haberent, sed ipsi quoq; promissis suis fideliter starent. Quamvis asserant nonnulli, in fidelibus non esse habendam fidem, quæ quidem sententia paradoxaplaneq; absurda est. Imò verò sæpius ipsum Capitaneum referentem audivi, tanquam omni fide dignum: ipsos Indianos inter se diffidere, neq; convenire aut sibi ipsis satisfacere posse, dum nesciunt, qua ratione benevolam suam mentem, tali factò declarent, quo non tantum animum Capitanei sibi demereantur, sed universam coloniam in signi quodam beneficio afficiant: Affirmare verò uno ore omnes, tempus atq; occasionem accuratè sese præstolari, quâ omni benevolentia ipsum prosequuturi sint. Atq; ita factis honestos, promissis largos sese testantur.

Accidit autem, ut Pokahuntas, regis Powhatanis filia, patri apprimè dilecta, cujus etiam fama in ipsam Angliam sub Nonparellæ nomine percrebuit, pro heroica sua indole, ut sic loquar, secum constitueret animi oblectâdi gratia, absente Capitaneo Argols ad quendam ex amicis Pataomeckam usq; expaciari, idq; habitu institorio, ac si merces quasdam patris, aliis mercibus permutandas venum gestaret: quo quidem in loco tres circiter menses subsistit. Interea Capitaneus Argols, sive ex pacto, sive negociorum suorum gratiâ Pataomeckam rediit. Pokahuntas igitur, quæ aliàs Anglis semper bene voluerat, & amicitie federa cum Anglis renovari unicè expetebat, Capitanei videndi cupida, cum sub ignoto habitu, ne quid inde periculi sibi crearetur, invisere statuit: quod & fecit. Capitaneus Argol hac de re monitus, statim cum veteri suo amico, quem fratris loco habet, Japazæo, consilia confert, qua ratione Pokahuntas intercipi, & in potestatem suam redigi posset: Asserens, tempus jam esse, aut nunquam fore, quoties verbis sibi promissam fidem factò ipso posset testatam facere. Sic enim hoc redemptionis precio & Anglos, qui apud Regem captivi detinerentur, liberari, &

Japazai ve-
Sijonjoo.

arma contra jus fasque sibi à Rege cepta recuperari posse. Interim illam decenter & honestè habitum iri pollicetur. Japazæus intelligens virginem honestè & bene à fratre suo Argol habitum iri, continuo operam suam illi addicit: Atque ut voto suo còcitiùs potiretur, tali actu rem se aggressurum docet: Adhibendam uxoris operam, cum fœminæ in ejusmodi fraudibus ac fallaciis nec tendis viris plerumque sint ingeniosiores. Ea, cum Pokahuntas fratrem suum, Capitaneum Argol, ad flumen usque comitaretur, quò ubi perventum esset, ingens naves conscendendi easque perlustrandi simularet desiderium, cui licet sapius eousque progressa sit, nondum tamen potuerit satisfacere: itaque obnixè serioque instaret apud maritum suum, ut naves adeundi facultas sibi concederetur. Tum se fronte caperata, verbis iram spirantibus hoc ipsi præcisè denegaturum: iniquum esse quod peteret, cum aliarum fœminarum sodalitiò destitueretur. Hanc repulsam passa mulier, in ploratus & lachrymas sese effunderet. Quis enim ignorat, fœminas lachrymis imperare posse, & ut flerent oculos suos erudiisse? Tandem se maritum, quasi commiseratione erga uxorem motum, ipsi indulgurum, ut naves ascendat, modò Pokahuntas sodalem sese ipsi velit adungere. In hoc verò cardo rei versabatur, si Pokahuntas persuaderi posset, ut petitioni istius assentiretur, quæ non ignara, quantis injuriis Angli à Parente suo affecti essent, ut ut rectam se fore, & haudquaquam cognitum iri speraret, metuebat tamen.

Sed indefinentibus illorum precibus victa, cessit demum, sicque una cum illis naves conscendit. Omnia jam ante in navibus pro conditione loci parata erant: ad cœnam itur, tempusque lætis confabulationibus aliquandiu teritur. In primis hilares sese exhibebant Japazæus cum uxore, quæ subinde in lætitiæ signum Capitanei Argols pedem premens, Prædam petitam in ipsius casses incidisse innuebat. Cœnâ jam finitâ, Pokahuntas in Tormentariorum Magistri cubiculum, somnum ibidem ea nocte captura deducitur. Japazæus verò cum uxore amplius cum Capitaneo Argol colloquebantur, quo actu quibusque insidiis Pokahuntam deceptam in potestatem ac captivitatem ejus tradiderint, sicuti modo dictum est. Quibus sermonibus ultro citroque habitis, singuli ad quietem sese composuere.

CAP. I I.

POSTERA die, Pokahuntas dolum subesse minimè quidem suspicata, sinistri tamen aliquid verita, summo manè prima è lecto se proripit, acriterq; Japazæum, ut abitum acceleret, urget. Verùm Capitaneus Argol illum jam antea parvulo quodam lebeate aheneo, aliisq; vilis precii merculis probè donaverat, quæ tanti ab ipso æstimabantur, ut ipsiusmodi præmii spe in ductus patrem suum prodere haudquaquam dubitasset.

Illum igitur cum uxore liberè dimittit, sed Pocahuntam in navi retinet, factiq; causas ostendit varias: Parentem ejus Anglos aliquot interceptisse, multa arma, bombardas aliq; instrumenta, proditoria fraude diversis temporibus suis militibus crepta contra jus fasq; detinere, quorum usum licet planè ignoraret, nec quicquam tamen eorum vellet restituere Pokahuntas, rem ita ex composito cum Japazæo gestam, nescia, ex animo tristari, suamq; miseriam deplorare: Japazæus autem & verbis & gestibus indignissimè se ferre simulabat, quod se ductore & ministro in istam calamitatem, incidisset. Tandem flexanimi blandoq; Capitanei alloquio monita, sortem istam patienter, consilio illorum acquievit, sicque Jacobopolin deducta est. Mittitur continuò ad parentè ejus nuncius, qui filiam ejus in Anglorum potestatem devenisse, ab illisq; captivam attineri diceret, donec in redemptionis precium captivos Anglos, cum proditoriè interceptis armis, musquetis, aliisq; instrumentis bellicis restitueret. Parùm isto nuncio lætatus, imò tristatus & perturbatus fuit Rex, cum ob amorem, quo filiam prosequeretur, tum ob affectum benevolum erga Anglos: licet enim opera illorum nulla in re uti posset, magni tamen illos faciebat: sic etiam quamvis armorum nostrorum tractandorum minimè gnarus esset, aspectu tamen illorum mirum in modum delectabatur.

Itaq; tam citò, quid sibi animi esset, re nec dum cum consiliariis deliberata, explicare noluit, imò responsum ultra tres menses distulit. Isto enim intervallo, ne verbulum quidem à Rege affereretur. Postea verò à nonnullis persuasus septem captivos nostros, totidem corruptis nulliusq; pretii musquetis instructos dimisit liberos, Anglisq; nunciari jussit, Si quidem visum nobis esset, Filiam ipsi restituere, abundè nobis satisfactū iri: pro illatis enim injuriis, & bombardis partim corruptis, partim furto ablati quingentos frumenti modios se persoluturum, fœdusq; æternum nobiscum initurum. Homines nostros, bombardas, & redemptionis precium ad partem accepimus, simulq; ei respondimus: Filiam ipsius comòdè vivere, ac honestè à nobis haberi, deincepsq; habitum iri, quocunq; demum modo nobiscum agere decrevisset. Fieri autem non posse, ut reliqua nostra arma vel furto ipsi surrepta, vel corrupta aliòve casu deperdita credamus. Ne utinam igitur, nisi arma sua recuperassent prius, filiam ipsi reddituros: Tum verò liberum ipsi fore, pacè mne æternam, an bellum perpetuum secum malit alere. Non placuisse Regi hoc Anglorum responsum, inde cognitum, quod ad Martii diem ultimum usque altum de omni tractatione penes Regem fuit silentium. Tunc enim Dn. Thomas Dale, Capitanei Argols navem, cymbis aliquot ad coloniam pertinentibus comitatam, ac centum quinquaginta armatis fluvium, donec ad præcipuam Powhatanis sedem pervenissent, jussit ascendere. Hi filiam Regis secum unà adducebant, si forte hac ratione ad pugnam eum pertrahere, ut bellicæ fortitudinis, cujus laudem passim obtinebat, aliquod ederet specimen: aut residuam precii partem, quam adhuc exigebant, arma nimirum sua, musquetas aliq; instrumenta bellica possent impetrare. Quidam

Pokahuntas
Jacobopo-
lis abducti-
tur.

Pokahuntas
quo precio
redimenda.

autem ex iis, quos nobis remiserat, rursus, sicuti promiserant, ad Regem transfugerunt, quod molestiam quingentos illos frumenti modios deportandi sibi injunctam cerne-
rent. Toto isto itinere subditi regis magno spectaculo confluentes, subinde sciscitaban-
tur, quid adventus istenoster portenderet: Quibus respondebamus: Decrevisse nos Po-
cahuntam, quam cum in finem adduxeramus, regi Powhatano restituere, quampri-
mum viros arma, frumentum recepissemus: sin minus, acerrimè nos cum ipsis pugna-
tuos, domos ipsorum subjecto igni exulturos, Canoas deprædaturos, nallas pi-
scatorias direpturos & omnis generis damna, quæ quidem possemus, illaturos. Quidam
ex iis, ut aliis fortiores haberentur, ad hæc regerebant: siquidem pugnandi animo venis-
semus, gratum sibi hunc nostrum adventum fore, quippe qui ad injurias nostras depel-
lendas satis sint muniti atque instructi: id verò consilii se nobis dare, maturè pedem re-
ferremus, siquidem salutem nostræ consultum cuperemus: hocq; prætextu plurimum no-
bis insultabant: Quotiescunq; aquâ bellum gestum sit, semper res nostras pejori loco
fuisse. Exprobrantes cladem sub Capitano *Ratliese*, viro infamiâ potius quam ulla ho-
norifica mentione digno, acceptam, quem cum potissima militum suorum manu frau-
dulenter, & nefariè trucidarant.

Tum nostri, quandoquidem cladibus suis insultare Indianis esset volupe, ad vin-
dictam de insigni illorum perfidia sumendam, se paratos ostendebant, nisi quam pri-
mum ac multo æquioribus conditionibus res componeretur. Post hos sermones u-
trinq; habitos progredimur ulteriùs: vix angustias fluvii ingressi, cum cymbæ nostræ
vix ad teli jactum à littore consisterent, densum telorum ab Indianis in insidiis latenti-
bus excussorum imbrem in nos ingruentem cernimus, quo unus ex nostris in anterio-
re capitis parte vulneratus, de vita in dubium venisset, nisi Chirurgi peri-
tiâ ac diligenti curâ in integrum fuisset
restitutus.

CAP. III.

HAc igitur legitimâ hostes ulciscendi oblatâ occasione, continuo scaphis conscensis ad littus appulimus, ibidemq; quadraginta exultis domibus, quicquid repertum miserè deprædati sumus, quinq; etiam aut sex Indianis, ut ex illorum indicio postmodo cognitum est, sauciatis et trucidatis. Sic iræ & vindictæ satis indultum arbitantes, quòd primi tanto impetu sagittas Indiani in Anglos evibrassent. Postridie, cum alius in fluvio proveheremur, acclamant Indiani, caulamq; inquirunt: cur in terram exscensione facta, ædes ipsorum igne deformassemus, ac aliquot vulneratis atq; obtruncatis, bona etiam ipsorum diripuissemus? Responsum his: Venisse quidem nos animo pacis cupido repetitum res nostras, amicitiamq; arctiori vinculo confirmatum: sicq; voto potitos quamprimum discessuros fuisse: animum verò viresq; nequaquam nobis deesse, quin illatas injurias atq; contumelias fortiter ulciscamur, & in earum auctores severè animadvertamus. Posteaquam verò aliquo modo, licet non adeò graves, uti mēs ferebat, pœnas expoposcerimus, iis contentos fore, ac deinceps pacem cum ipsis, si quidem ita liberet, inviolatam culturos. Tum Indiani prætere, Non à se tela in nostros directâ, casu verò ab erroneo quodam Indiano, ardellione pessimo, id factum, qui mentis consiliiq; nostri, cur eò appuissemus, ignarus, at cum temerario ausu strinxerit. Contra verò polliceri; se nostra clade nequaquam delectari, imò id operam dare velle, ut quamprimum bona nostra nobis restituerentur; & si quidem in Regis sui sede & palatio attinerentur, confestim misso nuncio regis sui mentem exploraturos, dummodo viginti quatuor horarum inducias impetrare possent; id enim temporis requiri, quòd tabellarius negocium rectè expedire possit. Induciæ istæ à nobis datæ, atq; inviolatæ sunt habitæ. Postquam autem tempus illarum jam præterisset, nostri ex Indianis, quid Regi ipsorum sit animi, quid responsi datum exquirunt. Respondent illi; Quosdam ex nostris, qui hætenus inter ipsos vixissent, mortis supplicium, quod ipsis à nobis immineret veritos, clam aufugisse, itaq; à Rege Powhatan missos, qui ex fugiillos retraherent. Arma verò & musquettas, quotquot eorum essent reliqua, postridie allatum iri. Id verò temporis lucrandi, terminiq; prorogandi gratiâ, quò diutiùs ab ipsis detineremur, potissimum fiebat. Neq; enim postridie armorum quicquam afferebatur, neq; certi quid nobis licebat cognoscere. Altiùs igitur fluvium ascendimus, & ad præcipuam sedem Regis Powhatanis, vicum quendam, *Mazkot* dictū, anchoras excutimus. Hoc in loco viri 400. circiter congregati erant, arcibus telisq; probè instructi, qui impetum in nos facturi, superbè ut in terram exscenderemus, nos provocabant, cum tamen id jam dudum nobis fuisset animi. Ad terram ergo deproperantes loco sanè nobis iniquo, ubi littus aliquantò erat altiùs, in continentem enitimus, quo quidem in loco commodè nos potuissent opprimere hostes, si quidem primi hostiliter nobiscum agere voluissent, licet primâ facie, aperto prælio nobiscum signa collaturi viderentur. Ut in terram progressi sumus, ac si nullum ipsis metuendum periculum, ne latum quidem unguem nobis cesserunt, sed sursum deorsum hac illacq; inter nostros obambularunt: primates verò Regem nostrum quærebant: hunc enim se conventum cupere, ut causam adventus nostri cognoscerent, significabant. Quâ intellectâ; Omnino se jam ad defensionem paratos esse dixerunt, si quidem hostiliter eos aggredieremur: Nihilominus tamen temporis ali-

quid sibi concedi flagitabant, quo duos trësve viros ad Regem suum ablegarent, ejusq; sententiam super hac re exquirerent, quæ si voto nostrorum non responderet, tum demum strenuè rem gesturos, sicq; ubi sanguinis satis effusum fuerit, finem querellis nostris impositum iri. Iterum verò moras neçtere satagebant, quò tempestivè res suas in alia loca deportare possent.

*Vilius
Regis polli-
citus.*

Nos fraudes illorum probè subodorati, nihilominus petitioni annuentes, securitatem ipsis in postera lucis meridiem promittimus, fide data, fore, ut interea temporis nullum ipsis damnum inferatur, neque ullus eorum intercipiatur, imò non ante ad pugnam egressuros, quam tubâ classicum cecinerint. His promissis freti duo ex Powhatanis filiis, sororem, quæ non procul inde in littore asservabatur, invisuri, cumq; ea collocuturi, ad nos venerunt: qui sororem, quam indignè haberi hæctenus crediderant, conspicati, in tanto apud nos honore, ac precio esse, ultra modum gavisi ac polliciti sunt: Procul omni dubio apud Patrem se impetraturos, omnemq; lapidem moturos, ut & Pokahuntas redimatur, & firma certaq; pax utrinq; sanciat. Sic ergo duo isti fratres nobiscum ad Portum profecti sunt, cum paulò ante duos Anglos D. Johannem Rolles, & M. Sparkes, ad regem Powhatanem, ut de his rebus ipsum certiores redderent, ablegassemus. Ii postridie, posteaquam lautè accepti fuissent, domum redierunt. Ad ipsum regem Powhatanem aditus ipsis non patuerat, sed ad fratrem ejus *Apachamo*, qui jam regni hæres declaratus, supremum in omnibus negociis imperium obtinebat, deducti fuerant, qui itidem promiserat: omnem quoque operam se daturum, quo legitime nostrorum petitioni satisfiat. His ita gestis, cum anni ratio, Aprili jam instante, domum ad negocia conficienda, agros colendos, & in sequentem hyemem conferendos, nos revocaret, rebus omnibus ad abitum jam paratis discessimus, terminum regi in proximè sequentem autumnum prorogantes, ut interea quid factu optimum putaret, decerneret: addita lege, nisi interea temporis plenariè lis ista decideretur, continuo nos advolatuos, ac frugibus ablatis, domibus exustis, nassis piscatoriis subversis, canois interceptis, quicquid obvium futurum sit destructuros atque devasturos.

IAM diu antè, quàm res ista transigeretur, primarius quidam vir, magni obres optimè semper gestas inter Anglos nominis, M. Johannis Rolf, amore Pokahuntæ incensus nuptias ejus ambiverat, eiq; Pokahuntas facilè nuptura visa fuerat. Itaq; eo ipso tractationis susceptæ tempore, oportunum ratus, rem omnem per schedulam Capitaneo Thomæ Dalenio detego: Ipseq; Rolf Cap. Daleni consilium hac in re, atque operam siquidem propagationem istius amoris è re sua fore existimaret, expetit: Pokahuntas verò eadem de re fratres reddidit certiores. Non malè hoc institutum Capitaneo placuit, eaq; unica causa fuit, cur tam facilem & benignum sese Indianis præbuerit, qui, absque eo fuisset, nisi aliis oblatis conditionibus, militem nunquam ex finibus illorum abduxisset.

Nec ingrata aut invisita fuit ipsi Powhatani de novo isto conjugio narratio, ut ex subito ejus responso, faciliq; assensu apparuit. Vix decem enim diebus interjectis, præcipuum inter cognatos Opachiscum unà cum multis aliis ablegavit, qui suo nomine filiam Rolfio desponsarent; ac solemnitati nuptiali unà cum duobus regiis filiis interessent, quæ quidem nuptiæ magnificè pro ratione octavo circiter Aprilis die præactæ ac celebratæ sunt. Ipsa verò Pokahuntas, posteaquam cum M. Rolfio in Angliam reduce, Londini appulisset, in capitibus doctrinæ Christianæ, veriq; Dei agnitione fideliter erudita ibidem in vico Infantino, præsentibus ex equestri ordine, promiscuaq; plebe quàm plurimis, Baptismi sacris initiata est: ac cum ad Mensen usque Martium Anni ruentis 1617. ibidem substitisset, fato suo functa, in vivis esse desuit. Ab isto tempore commercialiberè, summaq; cum benevolentia, non solum cum ipso Rege Powhatane, sed omnibus ejus subditis institutum, ut nulla, ne suspicio quidem afferri possit, quominus colonia nostra firma perpetuaq; pace fruitura videatur.

Præter hanc cum rege Powhatane amicitiam, haud absre fuerit, alterius quoque quæ cum proximis ipsorum accolis, Cichohominibus sancita est, mentionem facere. Cichohomines, genus hominum est alacre & magnanimum, qui diu jam excusso Powhatani imperio liberi vixerunt, propriisq; statutis & legibus inter se rempublicam administrarunt. Hi posteaquam Pacem inter nos, & Powhatanem coaluisse intellexerunt, fama enim ista statim ad exterarum oras percrebuit, duos ex suorum numero, duobus eximie pinguibus cervis, tanquam dono Regi nostro (sic communiter D. Thomam Dalenum appellabant) offerendo instructos ablegarunt, qui se suaq; obsequia ipsius imperio submitterent, præterea significantes; Licet hætenus jurati nostri hostes fuerint, ut nos ipsorum tamen, si conditiones nobis placeant, in posterum non solum fidos certosq; nostros amicos, sed & Jacobi Regis subditos & vectigales fore, in quem finem abjecto prisco Cichohominum nomine, idem, quo nos appellare consueverint, nempe Tossantessarum assumpturi sint. Et quia pro tempore summo capite ac domino destituantur, se Dominum Thomam Dalenum, Regis Jacobi vicarium, summissè rogatum velle, ut summi præfecti regis, ac domini honore inter ipsos defungi, in civilibus aut criminalibus causis jus cuiq; suum tueri haud gravetur. Id unum excipientes, ut suis ipsius legibus ac statutis agere vivereq; liceat: & quoniam ob varia negocia, & multiplicem suorum ipsius subditorum curam, non semper præsens ipsis adesse posset, regimen octo senioribus & primariis inter ipsos viris committatur, qui tanquam præsides ac

consiliarii ejus dicerent. Dalenus adhæc certum ipsis diem dixit, quo Commissarios & Legatos suos ad ipsos directurus sit, qui certas illis condiciones sint præscripturi, in quas si consenserint, æ qui boni q; se oblatam pacem atq; amicitiam accipere, ipsorumq; Regem ac dominum fore. Pro ferinâ muneris loco missa, Cupri pauxillum reddidit, quod quidem illi accipere honestè detrectarunt.

Cùm dies dictus jam appropinquasset, ipse Dn. Dalenus, & Capitaneus Argol, cum 50 armatis, navem probè munitam, ne quam forte prodicionem molirentur, ingressi, ad Cichohomines, qui in sinu quodam nostri fluminis, septem milliariibus Anglicis à Jacobipoli dissito habitant, se contulerunt. Quò ubi perventum, populum omnem, sicuti legati polliciti fuerant, congregatum reperimus, qui pro more & consuetudine sua quàm honorificentissimè nos exceperunt: & quia domestici nostri labores diuturniorem isto in loco moram non ferebant, primores insulæ, qui nondum eò venerant, quam primum accersiti, postridie summo manè senatù coactò comparuerunt. Capitaneus Argol (qui Dn. Thomæ Daleni, quod is certis de causis in navi tectus in navi remansisset, locum occuparat) post longas ambages in mentem ante acta ipsis revocat, quomodo pacem cum ipsis unicè exoptarint, atq; amoris benevolentiaq; mutua officia invicem stipulati sint. Eam obrem se à Magno Commendatore missum esse, ut pacem istam firmiter sanciret, ac præteritas injurias perpetua aboleret: his tamen conditionibus, quæ sequenti capite proponentur.

C A P. V.

CONDITIONES, quibus Cichohomines ab Anglis in numerum confederatorum cooptati, paxq; inter utraq; nationes confirmata, hæc sunt. Primò, Promissis fidem præstent, ac Thassanthassarum seu Anglorum assumpto nomine, regis sui Jacobi subditos esse perpetuoq; fore, omnemq; honorem, fidem, obsequium ejus in istis regionibus vicariis sese exhibituros polliceantur.

Secundò, Nullum ex nostris neque virum, neque pecus interficiant, si quid ab illis damni datum, aut fuga facta fuerit, vivos ad nostros reducant, ac damni compensatione facta acquiescant.

Tertiò, Quovis tempore 300. aut 400. sagittariorum suppetias in promptu habeant, sive contra Hispanos, quorum nomen istis invisum, quod Powhatanis patrem India occidentali pulsam, istas sedes quærere compulerint: sive contra alios Indianos, qui ob fœdus cum ipsis initum quacunq; injuriâ ipsos affecturi sint.

Quartò, Ne quacunq; specie aut pretextu palos à nobis fixos effradant, aut oppida castellaq; nostra quavis ratione aut via ingrediantur, nisi prius debito more & loco Thassantessas adesse professi fuerint: Quod si fiat, honestè comitati, lautè amiceq; excipiantur.

Quintò, Quotquot armis idonei inter ipsos repertiuntur, quorum numerus ad 500. ferè exerceat, eorum singuli quotannis sub initium autumnus duos frumenti modios loco tributi in signum obedientia Regiæ Majestati, ejusq; Vicario debita, dependant: è contra tantum ferri recipiant, quantum ad Tomahavakes seu minores sagittas muniendas sufficit.

Sextò & ultimò, Octo senatorii ordinis viri, qui in republica administranda personam

nam D. Daleni representare debeant, dent omnem operam, ut articuli isti accuratè ab omnibus seruentur, præmium quotannis habituri rubeam vestem cum regis insignibus, cujus effigie cupro insculpta, ac catenam cupream collo suspensam ubique gestare teneantur, ut hac ratione tanquam Regis Jacobi nobiles à reliquis discerni possint. Si verò una vel plures ex his conditionibus violetur, libera ac plena penes hos potestas maneat in fontes animadvertendi, quippe qui reliquorum nomine suam fidem obstrinxerint.

Articulis hisce hunc in modum in medium prolatis, uno ore omnes proptos paratosque sese declararunt, ad omniais præscripta fideliter exequenda: primarius verò inter octo Senatorii ordinis viros luculenta oratione habitam, primò seniores, mox juniores, tandem sceminas & impuberes affatus, summam articulorum præscriptorum, & quam exactè observari eos oporteat, exposuit. Simul addens, quid vicissim ab illis sibi polliceri habeant, quod nimirum ipsos non tantum defensuri & Powhatanis, quem maximè hæcenus veriti sint, injuriis & tyrannide liberaturi, sed omnem cum internorum tum externorum hostium vim ab ipsis depulsuri, adhuc commercii, cupro, vitro, lapillis, sagittis aliisque rebus necessariis, abudè ipsos instructuri: quin etiã, quod maximè arridebat, liberam ipsis republice secundum præscas leges & privilegia per octo primarios viros administrationem permitturi sint.

Causæ autem, cur Cichohomines ista à nobis peterent, tamque insperata amicitiam offerrent, potissimè videbantur, quod Regis Powhatanis metueret iracundiam; quæ post fœdus nobiscum initum satis virium habere ad pœnas rebellionis ab ipsis exigendas existimabant. Populus enim hic, ut antea diximus, sua virtute ac robore fretus, jam diu Powhatanis imperium atque jugum excusserat, atque conspiratione facta obsequia & servitia olim ipsi præstita detrectarat. Itaque veriti ne Rex jus suum persequens, Anglorum viribus adjutus denuò sub jugum ipsos retraheret, maluerunt Anglos solos agnoscere dominos, quam utrosque hostes experiri, ac nihilominus sese Regis Powhatanis tyrannidi & oppressionibus exponere. Satis enim habebant cognitum, ipsum esse Regem impium, crudelè atque injuriarum plenum, adhuc rerum alienarum avidum atque implacabilem, si pro voto rebus petitis non potiatur. His adducti rationibus, rectius superbiæ atque insolentiæ Powhatanis obviã iri posse animadverterunt, si nobiscum in unum populum coalesceret, quippe qui ab illius injuriis, cum non Cichohomines, sed Tossantesse ac Regis Jacobi subditi sint, tutius possint vivere, præsertim Anglis ad patrocinium ipsorum suscipiendum jam ex fœdere obligatis.

Finito colloquio ac pace solènter confirmatâ, Capitaneus Argol octo magnæ molis Cupri laminas, totidemque Tomahawkes, munera in medium protulit, quibus octo ex primoribus, tanquam Senatorii ordinis viros obstrinxit, ut juxta latas leges pacis articulos inviolatos deinceps conservarent, quæ quidem munera illi grata mente accipientes, Capitaneo visum ferinas carnes, gallinas indicas, recentes pisces, storeas, corbes, aliaque id genus dona, quæ in promptu erant, in amoris testimonium obtulerunt. Atque ita universa concio fuit dissoluta. Quilibet verò eorum nostris pelles, rotundos globulos, storeas, corbes, Tabacco aliaque id generis certo precio venalia exponebat, tamque familiariter nobiscum versabantur, ac si planè Anglorum induissent naturam.

Hæc de confirmata cum Naturalibus Virginie in colis amicitia ejusque causis, paucis attingere volui, ac spe fruor bona, Deum mentem illorum sua luce collustraturum, ut quâ plurimum Deo, qui nos ad illas Barbaras nationes deduxerit, se debere intelligat. Quid enim Deo gratius & acceptius, quid Regi nostro honorificentius, quid patriæ nostræ fructuosius, quàm hoc ipsum, quod in manibus est negocium, ac Coloniae deductæ propagatio.

Accertè Colonia nostra propagatio maximos & quamplurimos experta est hostes atq; turbatores. Duo verò sunt potissimum, quæ nostros homines abiteruerunt hæcenus, ne transitum in hæc loca facerent, bellum nimirum cum Naturalibus incolis, & famis crudelitas. Ex his unum, quod alterum ferè secum traxit, jã è medio removi, idem de altero quoq; facturus. Ut ut verò sit, gnaviter me imprudentem, ne dicam impudentem esse oporteret, si ea certò affirmem, cujus gustum vix exiguum percepi. Omnis autè mali labes ex mala regiminis administratione, nostrorù hominù pigrizia, ac discordia, in primis ex coorta, post clarissimorum ducum D. Thomæ Gati, & D. Georgii Sommerii, ad insulas Sommerias Dei auspiciis feliciter expugnâdas, seditione, originem traxisse videtur, qui si adfuissent, nunquam in tantas calamitates Colonia nostra devenisset, in quibus illam sub nostrum ex Bermuda reditum reperimus, ita ut ex sexcentis, quos ante decem menses vivos istuc reliqueramus, vix sexaginta superstites fuerint. Nunc autem etiam apud infimissimos hujus Coloniae hostes confidenter ausim affirmare, omnia ad victum necessaria summa istuc reperiri copiã, ut quilibet ea facili negotio sibi queat cõparare, nec quicquam ferè amplius possit desiderari. Licet enim quatuor ab hinc annis acriter cù famis injuriis cõflictati sunt, nunc tamen longè alia rerum est facies, ut si quis modicam saltem impendere velit diligentiam, acquisitissimis epulis dapibusq; mentas possit exornare. Causa in promptu est. Om̃ enim cùm ex communi comœatu alerentur ac sustentarentur omnes, ac communiter arva colerent ac sererent, quilibet se eo labore quàm citissimè defunctum summopere lætabatur, qui verò alicujus nominis atq; autoritatis inter reliquos erant, perfunctoriè omnia obibant, vix unicum in septimana diem labores ferè sustinentes, de publico Coloniae emolumento, ac futura messe parùm solliciti, cù omnino persuasum sibi haberent, qualiscunq; etiã foret Autumnus, sibi nihilominus ex communi granario de rebus ad victum necessariis prospectum iri. Atque ita triginta hominum operã vix tantum frumenti comparari potuit, quãtum tres sedula diligentia lucrari potuissent. Ut verò huic malo atq; incommodo obviam iretur, novas leges D. Thom. Dalenus per universam Coloniam condidit, quibus provisum ne ulla in re (excepto vestitu solo) comœatus publicus gravaretur, idq; sequenti ratione. Unicuiq; Colono (exceptis Bermuda civibus) tres agros Anglicos assignavit, quos rusticorum instar quã diligentissimè colerent. Hi quotannis unicum tantum mensem oneribus ac laboribus publicis ferendis adhiberentur, excepto tamen illo tempore, quo vel serendis vel colligendis frugibus ipsi distinerentur. Ex fructibus verò nihil, nisi duos cum dimidio siliginis modios granario publico dependant, ut ex eo recens advecti & ad hanc Coloniam traducti, annum post ipsorum adventum integrum possint sustentari. Atq; hac ratione auctim pronunciare, tam abundè annonæ nostræ prospectum iri, ut trecentis, vel quadringentis hominibus, quando cunq; etiam huc mittantur, alendis sufficiat. Si igitur vel dimidia pars, quæ hæcenus in comœatum sumptus expensa, ad lectulos vestesq; comparandas erogetur, non modo vita multorum, sed & valetudo viresq; conservabuntur, ut quilibet eò rectiùs labores sibi injunctos perferre atq; exantlare possit. Simul etiam, quod sumptibus hac ratione imminutis, conquistum fuerit, id ad commercia eò meliùs derivari poterit, unde non medio cre communi bono accedet emolumentum.

Quod possessionem Civitatis Bermuda attinet, ex qua vel maxima in hoc territorio

rio spes nobis affulsit, sicut ejus delineatio, quam huic tractatui inserere visum est, id luculenter ostendit, quomodo sua sponte manum huic operi admoverint, quomodo omnia gesta sint, suo loco explicabitur. Interim dabis mihi veniā, si hac in re brevitati studeam, ne longior dum sim, alicujus animum metu inopiæ aut famis territum ab hoc itinere suscipiendo avertam, præsertim cum de soli fertilitate agatur.

Si enim ii, quos Rusticorum nomine recensui, quotannis duos cum dimidio siliginis modios granario publico inferre ac dependere possint, ut & reliqui, quibus integros decem menses in communibus coloniæ negociis laborantibus, unicus tantum ad victum conquirendum conceditur, quis est ille usque adeo venerator, ut dummodo aliquam diligentiam adhibere velit, famis injurias sibi metuēdas existimet. Ac fidem mihi facio, omnes harum actionum participes, rerumq; gnaros suo calculo meam sententiā comproburos, nec unquam voto suo, Colonia cō deductam esse, improburos: Quinimo sibi ipsis, suisq; rebus injuriam inurent maximam, nisi acriter sese iis opponerent, omnique aditu ad has regiones intercluderent eos, quorū multiplicibus querelis, ex mera invidia profectis, Virginia tanquam telo saucia graviter hæctenus laboravit. Quare hac mea narratione nō solum honestis ac sedulis animum addere; sed pigros, ignavos, timidos, & flagitiosos deterrere volui, ne hoc iter ingrediantur, cum indigni sint, qui in Virginia regione pedem figant, quæ ipsorum ingenio planè adversatur, ac illis tantum debetur, qui post varias exantlatas molestias & calamitates ex variis incommodis, periculis atq; injuriis evaserunt, quod ignavis haudquaquam datur, in primis qui cum scorbuto diu cōsiliati sunt, quem illi qualis morbus sit, vix ac ne vix quidē unquam experti sunt.

C A P. VII.

Vigitur iis, qui huic operi sunt idonei, calcar addā fortius, quotquot cruce ac calamitatibus hoc in mundo pressi, jacturam fortunarum perpeffi, aut sumptibus liberorum, familieq; numero prægravati, non absq; labore & sudore hic in extrema paupertate vitam trahūt, isti, inquam, omnes, si quidem migrationis aleam subire volent, facili negotio cognoscant, quid inter natale ipsorum solum & hanc regionem intersit. Jam enim ea Colonia istius ratio est, postquam omnia rectius constituta, primæq; molestiæ devoratæ sunt, ut quicumque deinceps istuc appulerit, si familiam amat, absq; ulio locationis precio, domū habere possit quatuor vel pluribus etiam cubiculis distinctam, adhæc duos agros Anglicos ad eandem pertinentes, probè circumseptos, quorum ususfructus ipsi soli cōceditur. De radicibus, hortis, herbis, frumento, non est quod quis magnopere laboreat, sicuti illos quidē, qui primū fortunā istic loci periclitati sunt, facere oportuit. Primo enim anno de cōmeatu & rebus ad victum necessariis abundē ipsi prospicietur. Ex annonā publicè cōgesta ista faciliè suppeditari poterunt. Hisce igitur conditionibus cum familia annum integrum ex publico aletur, ut interea tēporis in annum sequentem ac deinceps sibi suisq; de victu necessario provideat, quemadmodū & reliquos, qui jam istic degunt, facere oportet. In quæ finē omnis generis necessariis instrumētis donabitur, atq; ut rectius se suosq; possit sustentare, gallinas ac sues, imo si virtus ejus id promereri videbitur, caprā unam atq; alteram, fortasse etiam vaccam impetrabit. Sic anno vertente quā commodissimè hinc in locis poterit vivere: ut facere multos certò novi, quos nulla unquā ex his terris alio migrandi libido subiit, quod illorum ingenio & experientiæ considerandū relinquo.

Ne quis verò tædium aut fastidium inde concipiat, quod solius panis siliginei, non autem aliorum ciborum atq; alimentorum hîc à nobis fiat mentio. Panis enim solus, licet justo labore comparari possit, vitam satis duram & miserabilem arguit. Neminem autem usq; adeò rudem ac stolidum existimo, qui sibi imaginetur, tam amplam Virginîæ regionem, nullius dominio, antequam à nobis detegeretur, subjectam, tot fluminibus irriguam, ab omnium aliorum injuriis & oneribus liberam, præ cæteris regionibus, animantibus, piscibus, atq; avibus esse destitutam. Summâ enim copiâ istic reperiuntur Leones, ursi, aliæq; minores majoresq; omnis generis feræ, quæ fecunditate sola à nostratibus differunt, plerumq; enim tres quatuorve enituntur fœtus quæ infra duos gesserint, nec vidi, nec audivi unquam. Causam ejus rei ex nostris quidam graminibus & pascuis, quibus utantur, vescentur, ascribunt, unde fiat, ut in nostris regionibus capræ ternos interdum, ut plurimum autem binos fœtus, pariant. Ego verò fecunditatem istam divinæ potius providentiæ & bonitati tribuendam censeo, quæ unicuiq; Creaturæ de cibo affatim prospexit. Nisi enim tam frequens & numerosa ferarum istarum esset proliçatio, Naturales incolæ cum acerrima fame conflictarentur. Tot enim quotidie ex feris sternuntur: quot per integrum anni spacium in Anglia ad macellum trahuntur: Atq; hac quidem in re neq; capreis parturientibus, neq; catulis biduum excedentibus parcunt. Præter urfos reperias illic Lutras, Vulpeculas, *Racounes*, animal, quod plerumq; ultra Vulpeculæ magnitudinem non excrevit, caro verò usque adeò est delicata, ut cum agnina de sapore certet: Adhæc lepores, catos silvestres, feles muscigeras, sciuros volantes, aliosq; trium aut quatuor generum.

*Animal
mirabile.*

Apossumes, magnitudine ac forma corporis Porcello menstruo non absimile, animal est robustæ atq; adeò incredibilis naturæ, septem, plus minusve ut plurimum uno partu excludit fœtus, quos donec menstruam ætatem attingant, pro libitu nunc alvo recondit, nunc iterum promit, absq; ullo suo aut catulorum detrimento.

De omnibus hisce animantibus, solis exceptis Leonibus, aliquoties comedi, atque affirmare possum, illorum carnes non modo cibum boni salubriq; saporis, sed optimi etiam nutrimenti suppeditare.

Avium quoque illic varia ac distincta inveniuntur genera, utpote Aquilæ, Pavones indici sylvestres nostratibus longè majores, grues anglicæ, albi atque cineritii falcones, accipitres, palumbes innumerabiles præsertim hyberno tempore, quorum ipse aliquoties duarum aut quatuor horarum spacio tã densum in nubibus vidi coisse agmen, ut terram quodammodo obscurarint, Turcici item accipitres, perdices, ficedulæ, ululæ, cygni, anseres, anates, monedulæ, aliæq; minores volucres, passeres, reguli, pici, & hyberno tempore circa Christi Natalitia, immensa avicularum copia, quas Parakerthos vocant.

Flumina piscibus scatent, puta Sturiis, Porpassis, Basiis, Cyprinis, halecibus, Anguillis, percis, platestis, trutis, cancris, ostreis, aliisq; id genus variis & quàm plurimis: hos magnâ copiâ, præsertim æstate præterita, quàm proximè Thomæ Schmidii insulam capi vidimus, cum navis quædam Indica Sturiis, Basiis aliisq; piscibus majoribus in Capitanei Argols territorio oneraretur. Ac certè eodem in loco, qui 15. milliariibus à Poin-teomfort distat, dummodò sale ad pisces condiendos & conservandos satis instructi fuisset, tantam piscium vim brevi retibus concludere potuisset, quæ in integrum annum nobis sufficisset, quod equidem magno nostrum omnium cessisset bono.

Neque verò hæc regiones panem tantum & pisces, qui necessariò ad vitam susti-

nen-

nendam requiruntur, affatim suppeditant, sed magnam quoque & multiplicem varietatem earum rerum, quæ nostra profert tellus, ut radicum lutearum, pastinacarum, raporum, raphanorum, cucurbitarum ex India Occidentali allatarum magnâ copiâ. Vidi enim ex uno feminis nucleo centenos excrevisse fructus, qui & nostratibus longè meliores, & per totum annum essent durabiles. Proveniunt ibidem Brassica capitata, Petroselinum, omnisq; generis herbæ tam ad vescendum, quàm cibos condiendos idoneæ, Majorana, Thymus, Hissopus, Lactuca, Borrigo. Præter vulgare ejus regionis frumentum, optimè mihi triticum, ciceres, fabæq; placuerunt. Anglicum nostrum triticum feliciter succreverat, quam plurimis aristis conspicuum: ex uno enim grano vel quadraginta cerneret, unam spithamam longas, in quibus nihil præter maturitatem desiderares. Sub Junii mensis medium Ciceres Anglici jam maturuerant, fabæ summâ ubertate provenerant, hordeum item anglicum summâ spe Colonom impleverat, ut latiore segetem ipse oculis meis in Anglia nunquam usurpaverim. Cùm igitur hæc regio, quod mecum salva conscientia testari poterunt omnes, qui istic loci vixerunt unquam, tam eximiorum fructuum ferax sit, qui neq; saporis bonitate, neque etiam magnitudine anglicis aut ullius regionis fructibus cedant; quis reperiri possit, cui viribus integro, tam tranquillo rerum statu in Virginia vel in somnis lurida famis imago observetur.

C A P. VIII.

QUOD si ulterius progrediamur, nullam equidem regionem, (de Anglia enim hoc affirmare non possum) novi, quæ sua sponte, absque hominum opera atque artificio tot tamq; varios fructus quasi ex largo sinu deprodat. Passim enim in sylvis botri sylvestres magna copia proveniunt, ex quibus succus dulcissimi suavissimiq; saporis exprimitur, horum palmites aliquot in alia vineta transtulimus prope Henricopolin, iis tres quatuorve agros circiter consevimus, quæ hoc anno uberem promittunt vindemiam. Quid de novellis vitibus sperandum, tempus arguit. Cerasa nostratibus paulo minora, quæ tamen si transplantarentur, fructus procul dubio proferrent & majores & meliores. Pruna Damascena mespilorum forma & magnitudine, cute glabra, ut & alia pruna, ejusdem cum nostratibus & magnitudinis & bonitatis. Ingentes campi sylvæq; refertæ sunt fragis longè nostris & pulchrioribus, & dulcioribus. Mora eximia circa Bermudam & Hundertæ regionis limites summâ copiâ leguntur. Maricoks fructuum genus Limonibus non absterile, florem protrudit, qui cum pulcherrimis fragrantissimiq; Europæ floribus facile comparari possit. Castaneæ magna copiâ instar quercuum excreseunt, & fructus ferunt uberrimos. Præclari verò admodum & copiosi fructus ex Cinnamo percipiuntur, cujus cortex Castaneæ similis, sive viridis, sive elixus, cibum præbet dulcem, sed concoctum difficilem. Juglandestrium aut quatuor istic reperias generum ex quibus magnam olei conficiunt copiam, quod bonitate & suavitate oleo olivarum minimè cedit. Nuces quoque avellanas quibusdam in locis conspexi. Pomi sylvestres passim magno proveniunt numero, quibus si pomorû Anglicarum infererentur surculi, omni procul dubio, brevi temporis spacio, amabiles proferrent fructus. Ejusmodi surculorum non contemnendam annus proximè insequens nobis suppeditabit copiam, cum Jacobipoli in Thomæ Gates horto pomi pyriq; à prioribus præfectis positæ quàm felicissimè excre-
scant.

scant. Sin autem isthæc nondum ad victum subministrandum satis esse videantur, alia adhuc spes subest. Colonia enim nostra de ducentis optimi generis bobus, præter caprarum aprorumq; in sylvis errantium innumerabiles græges, sibi jam prospexit. Adhæc unicuiq; civitati communiter, ac privatim singulis certus equarum, equorum, pullo- rumq; ad ditus est numerus: ut & magna gallinarum, pavonum, ac columbarum fecundissimè sese multiplicantium copia: ut proinde nesciam, an ulla respublica melius constitui possit. De Tauris junioribus futura hyeme duos aut tres jugales expectamus, quibus instructi frumentum ex Anglia mutuò acceptum brevi restituemus.

Quod si de alio defectu, aut impedimento mihi constaret, quorum tædio quis iter in hæce regiones suscipere gravaretur, illa quoque nullo negotio è medio removerem. Vestitum comparandi difficultas afferri possit: ego verò omninò existimo, quandiu ferarum nobis suppetent pelles, nullam vestium, quantacunq; etiam urgeat necessitas, fore penuriam: quid enim obstat, cur non ex iis, æquè ac naturales incolæ, nobis vestes conficere possimus, cum istæc vestitus ratio nequaquam vilior aut deterior sit ea, qua majores nostri usi sunt. Ejusmodi etiam vestes ad frigoris injurias, solisq; ætus depellendos maximè idoneæ sunt. Quod si verò ejusmodi obtineri non possent, aut earum tædio nostri homines ducerentur, ignavum patrem familias esse oportet, qui de vestitu annuo sibi prospicere non possit: ideoq; author essem, ne ejusmodi ignavis ventribus facultas hæce regiones adeundi concederetur: quippe hæce regiones illos tantummodo ferunt, qui de vestitu annuo sibi providere possunt. Ne quid dicam de insigni ejus pigritia, qui annis insequentibus deterio- rem aut inferiorem sese vestiendi iniret rationem, quam primis annis, cum hæce terras adiret, habuerit. Quæstus enim ex Tabacco proveniens, quod in Anglia summo in precio habetur, in hisce verò locis magna copia feritur, iis vestimenta, aliasq; res necessariae affatim suppedi- tabit. Tabacco enim nostrum, illi quod ex occidentali India, ex Trinidado, aut Craco affertur, si non præcedit, certè minimè cedit.

Haftenus animum addere volui iis, qui in persona, ut sic loquar, regiones hæce vestigatum ire, sibi volupe esse ducunt. Superest ut illos quoque, qui negocia hæc susceperunt, idoneis argumentis, ut in proposito suo absq; ulla intermissione constanter perseverent, confirmem; idq; ut faciant, Dei gloria, honor Regis, utilitas patriæ, ac honesta sui ipsorum existimatio postulat. Non tamen hoc de Nobilissimis amplissimisque consilia- riis intellectum velim, qui, ut spe ducor bona, monitore haud egent, sed naturali bonitate ad cæptum prosequendum permoventur: sed de mercatoribus, qui sumptus expeditioni huic maritimæ necessarios subministrant, loquor. Illi enim accurata eorum omnium, quæ in hisce locis obtineri possunt, expositione, meq; monitore opus habere visum sunt. Ad illos igitur orationem meam converto, ac si ab illis impetrare possim, ut in proposito paulisper adhuc constantes perseverent, spero fructum fore uberiorem, quæstum verò longè jucundiorum.

Certè non levi de causa nobilissimus ac fortissimus Dn. Thomas Dale, nulla neque vitæ, neque conjugis in Anglia relicta ratione habita, tempus præstitutum præterire passus, in hisce regionibus diutiùs substitit. Non dubito, quin summo cum honore, si- quidem ipsi haud aliter visum, ex hisce locis discedere, patriasq; terras revisere potuisset &c. Sed verbum non amplius addo.

CAP. IX.

Certè verbis haudquaquam opus est: in cassum enim ac frustra repeterentur ac commemorarentur utilitates, quæ humana industria ac labore istic comparari possunt, de quibus integri extant tractatus, quorum exemplum in Angliam est remissum. Nec quisquam est, qui rerum istis in locis repertarum dignitatem atq; amplitudinem in dubium vocet: Animo duntaxat sitis constanti ac strenuo, patienter duorum annorum, donec quæ neglecta sunt, compensentur, ferte moram: ac novis submissis colonis, viribus numeroq; vos reddite fortiores. Porro adhuc paululum legite ac dispicite formam colonie, in qua exornanda parum hæcenus laboris diligentiq; positum, quid ex ea lucri præsentii hoc anno perceptum fuerit.

Mense Maio, Anni. 1611. D. Thomas Dale felici navigatione usus, nona postquam solvisset septimana, in Virginia appulit, advehens secum trecentos homines, pro ratione istius temporis hinc inde collectos, prioribus tamen rerum gerendarum peritiâ longè inferiores; Neque enim adeò sagaces erant, ut quamvis summopere fame atq; extrema omnium rerum penuria premerentur, de frumento, quod panem hybernum suppeditaret, serendo quicquam cogitarent, sed ab annonâ publicâ toti penderent, quæ ad octo tantum menses in promptu erat. Itaq; Dn. Thomæ Dalen hic omnium primus incubuit labor, ut agros, duobus propugnaculis in Recoughan, Henrici, nempe & Caroli vicinos frumento confereret, ut priusquam dictum annonæ tempus planè excurreret, sub finem videlicet Maji, à frugibus abundè satis essemus instructi.

Rebus hunc in modum constitutis, earumq; cura Præfectis inferioribus commissa, Jacobopolin, ubi maxima Colonie pars degebat, se contulit, atq; ibidem varias easq; summè utiles ac necessarias vivendi leges præscripsit. Quos enim in vicis trocho ludere animadvertibat, hos manum operi admove, ligna cedere, palos, postes vectesq; præparare iussit, ut quam animo statuerat urbem feliciter posset absolvere. Idq; potissimum hæc de causis; quod regionis nondum satis gnarus, quippe qui recens isthic appulisset, quo loco urbem conderet, dubius ferretur. Itaq; ut loci naturam rectius exploraret, quadraginta viris comitatus, omnem regionem perlustravit, nec parum temporis huic negotio impendit.

Primus fluvium *Nausamude*, frustra obnitentibus Indianis, sociis nostris aperuit, ac usque ad ostium nostri fluminis, primumq; aquæ decursum, cui edita quædam regio, 16. aut 20. Leucas Anglicas à promontorio civitatis *Arsabatokè* distita, adjacet, penetravit, quem locum urbi condendæ maximè idoneum ratus cæteris omnibus prætulit: quod eventus ipse postea edocuit, ut suo loco dicitur. Cæterum non parum molestiæ ipsi devorandum fuit, donec populum suum in ordinem cogeret, & quia hæcenus quodammodo absq; lege ac rege vixerant, editorum acrioribus frenis illorum licentiam necesse habuit constringere, ut articuli hæc de re in lucem editi satis arguunt. Ac cerè nisi sub initium acriter ac seriò in delinquentes animadvertisset, jam pridem de colonia fuisset actum.

Plures enim id temporis capitis erant rei, quàm nunc vel levissimam culpam sustinent. Testatur id primo anno à Vvebeo, ac Prisco, deinceps vero ab Abbotio aliiq; facta defectio, quæ posterior priori multò fuit deterior. Ne hæc ipsa quidem æstas à seditione

tione Rotei ac Kitchini fuit immunis, qui cum tribus aliis ad Hispanicam quandam Coloniam Australem oram insidentem, transfugerunt. Hi pactis induciis freti, cum quinque dierum itinere Ocanahornam usque progressi essent, miserè trucidati perierunt. Indianis enim quibusdam, ut illos reducerent, inunctum fuerat. Nemo ergo tyrannidis Dn. Thomam Dalenum insimulet, quod severiore usus disciplina, exemplum, aliis usui quod sit, in hisce transfugis ac rebellibus statuerit, quippe cum is natura sua magis ad bonos meritis præmiis condecorandos, quàm extrema adversus contumaces remedia usurpanda sit proclivis.

C A P. X.

VT verò in summa ejus diligentia, quam ad Thomæ Gates adventum usque, nunquam in se desiderari passus est, commemoranda pergam: totus in trabibus, palis, postibus, vectibusque conficiendis fuit occupatus, ut inchoatum propugnaculum, novamque urbem contra Indianorum malitiam, ac proditorias fraudes probè communiret, quod in ipso meditullio ac umbilico quasi istius regionis certam sibi sedem extruere decrevisset: Dum igitur isthæc animo volueret, manuque jam moliretur, ecce Thomas Gates, cujus tamen navigatio diutius, quàm pro more solito protracta fuerat, opem ipsi laturus, 2. Augusti die cum sex navium viris, annona, pecudibus quàm optimè instructarum classe, oportune advenit. Quod verò quis esset, nondum nos reddidisset certiores, principio, Flotam quandam Hispanicam adesse arbitrati sumus, in qua opinione nos confirmavit, quod in comitatu ipsius tres caravellas seu triremes, cum aliis minoribus navibus, quales antequam armenta devehentur, istic loci nec dum videramus, conspiceremus. Avidè mecum expectabant omnes, quid Thomas Dale, qui etiamnum urbis condendæ negociis distinebatur, adversus flotam istam consilii capturus, & cum externi militis impetum vix dum jacta urbis fundamenta sustinerent, quomodo injuriam omnem à se suisque esset depulsurus.

Tandem annonam omnem, mercesque nostras in duas majores naves, Starre, & Prosperantz dictas, ante Jacopolin ab anchoris hærentes comportari jussit, quòd omnino duabus istis navibus hosti obviam ire decrevisset. Itaque non promissis tantum, ac certâ victoriæ spe animos militum complevit, verum illud quoque probè illis inculcavit: siquidem Deus hunc ultimum vitæ suæ terminum ipsis præfixisset, nunquam laudabiliorem atque Regi acceptiorem mortem ipsos appetituros. Se quod attineret, potiùs injecto in suam Hispanicamque navem igne conflagraturum, quàm passurum, ut vel victoria, vel ulla suarum navium hostes potirentur. Id potissimum animum ejus angebat, quod annonam omnem tam subito in naves transferre non poterat. Dum ergo negocium istud maximè urgeret, celocem quandam triginta tormentis majoribus, aliisque rebus necessariis probè instructam, quæ quid navium istarum adventus sibi vellet, cognosceret, ac certi quid de earum conatibus quàm primum referret, ablegavit. Hæc trium horarum spacio reverla nuncium attulit: Anglicanam esse classem, cui Dominus Thomas Gates summo cum imperio præesset. Quantam vero ex hoc nuncio lætitiæ materiam Thomas Dale conceperit, cum jam cœpta feliciter ad exitum perductum iri nullus dubitaret, facile ex suo ingenio colligere poterunt omnes, qui Coloniam hujus res salvas ac promotas cupiunt.

Salute utrinque dicta, Dominus Thomas Dale rem omnem Domino Thomæ Gates exposuit, quod nimirum post ipsius discessum consilium de urbe proxime fluminis cataractas condenda iniisset: Consilium illud cum Dominus Thomas Gates, supremus id temporis Virginiae Præses minimè improbaret, Daleno trecentos quinquaginta, ipsius arbitrio delectos adjunxit viros, quibuscum sub initium Septembris Ann. 1611. Jacobopoli solvens, sesquidiei spacio ad locum urbi statuendæ designatum contendit: cumque vix decendium ibi substitisset, ac septem Anglica jugera, quæ novæ urbi sedem præbitura essent, certis limitibus descripsisset: eam in honorem pietissimæ laudatissimæque memoriæ Principis Henrici, cujus Majestas huic Coloniae quàm optimè velle, ac favere visa est, *Henrico* nuncupavit. Posteaquam igitur locum istum palorum septo circumdedisset, atque hac ratione contra Barbarorum injurias probè munivisset, id imprimè utile esse duxit, ut rerum suarum incolumitate posthabitâ, hinc inde ad unumquemque civitatis angulum præaltæ ac firmæ speculæ extruerentur, quemadmodum etiam eximium templum amplumque granarium erexit: postmodum demum de commodis sedibus sibi suisque deligendis cogitavit, quæ quidem, quàm celerrimè fieri potuit solidissimè ac pulcherrimè excitatæ sunt, ut cum iis nullæ hæctenus in Virginia conditæ comparari possint. His menstruo spacio absolutis, civitatem *Henrico* ampliorem augustioremque omnibus aliis Coloniae nostræ locis reddere satagit, quod quidem opus laudabiliter ac feliciter ipsi successit.

Tædiosum esset commemorare, quid quolibet die gestum structumque, tantummodo ad quam perfectionem civitas ista sub meum inde discessum pertigerit, breviter edisseram. Ac primò quidem, quod ejus limites situmque attinet, ad radices longius protuberantes editæ cujusdam regionis, cujus tres partes ingenti fluvio inundantur, condita est. Interjacet duo inter flumina, valido sepimento à se invicem segregata, quæ locum insulæ instar efficiunt. Præterea civitas ista tribus amplis, pulchrisque plateis, quæ utrinque præclaris ædificiis ornata sunt distinguitur, templum habet satis augustum, cujus fundamentum ex ejusdem generis saxi probè jactum in longitudinem centum pedes, in latitudinem quinquaginta porrigitur: ut nihil de granariis, speculis aliisque palatiis dicam. Ibidem, quo majus civitati addatur decus, in ora fluminis quinque propugnacula extructa cernas, in quibus primores nostræ nationis sedem sibi delegerunt, Colonis Anglicis non absimiles, qui ad majorem civitatis securitatem accuratas agunt excubias. Ad duas verò à civitate Leucas Anglicas in flumine præalti pali fortissimè impacti duo miliaria ambiunt, satis amplam agrorum partem circulo suo describentes, qui itidem speculatoribus atque excubitoribus certis creduntur.

Certè si nullus in universa Colonia, præter hunc, munitus extaret locus, hicque solus fartus tectusque conservaretur, non dubito, quin suffecturus sit omnibus, etiam si longè plures, quàm triennio hoc factum sit, ad Colonorum numerum supplendum ex Anglia submittantur. Ab altero latere civitas longius excurrit, quemadmodum etiam ab ea parte, qua flumen præterlabitur, palis restructa, adeoque munita est, ut nullos ampliores sumptus desideret. In primis regio, *Hopnsaid*, & *Coxtenthal* dicta, quæ ad duodecim Leucas Anglicas patet, quinque castellis contra omnem injuriam defenditur: quibus hæc indidimus nomina *Carisfort*, *Montmalado*, quo in loco eadem operâ Nosocomium salubri editoque loco extructum est, *Elisabethfort*, *Fort Patientz*, in quo M. Vvittakerus suæ Ecclesiæ locum centum jugera palis circumseptâ continentem delegit, ac domum Parochialem, *Rockehal* dictam extruxit.

Civitati huic, dictisq; propugnaculis cum summo Imperio præest Capitaneus Jacobus Davidis.

C A P. X I

IAM ad situm, securitatesq; Novæ Bermudæ, cujus primordia ad proximè elapsam natalitiorum Christi festum referimus, progrediamur. Hæc civitas terrestri itinere quinque, aquatico verò quatuordecim milliariibus ab Henrico distat, quam anno præterito *Appamatukes* incoluerunt: cum autem multis nominibus nostris hominibus essent injurii, segetem prosternerent, nec parum illis damni darent: justè ad vindictam de illis sumendas Dominus Thomas Dalen excanduit. Itaque cum de loco intercipiendo, ibidemq; nova sede civitateq; condenda atque extruenda consilium iniisset, idem quoque brevi ad exitum deduxit, effectumque dedit, novo loco novæ Bermudæ indito nomine. Ut verò nova istæ civitas sempiternis quibusdam gauderet privilegiis, ac proprio rerum frueretur dominio, aliquot milliarium agros sylvasq; ipsi addidit, in certos jugerum centenarios, superiorem, inferiorem, Rochthal, Veltfcherlig, Digges, infimum, suo quemque nomine distinctos. Huncq; infimum locum omnium primò incolere cepit, quod sementi faciendæ is maximè opportunus videretur. Ut verò regionem istam ab injuriis Indianorum vindicaret, flumen ad duo milliaria anglica sepimento ligneo communivit, ut agri, maximam partem frumenti feraces, absque ullo metu ad 8. milliaria possint excoli. Sepimento huic, jammodo ad ripam fluminis erecta adjacent domicilia, quæ si quis incolere cupiat, pro tenore literarum publicarum aut locato ea obtinere, aut proprietario jure sibi comparare poterit.

Proxima secundum Dn. Thomam Dalenum in adornanda hac Colonia, laus Capitaneus Georgio Gardlejo, ejusq; legato, Thomæ Gates merito ascribitur, quorum ingenio obeundis industria maximè fuit conspicua.

Roch-Thal ad quatuor fermè milliaria palis crucis in modum transfixis communitur, ac domibus itidem transversim super palos extractis exornatur: hanc regionem hæctenus suis ac reliquis armentis nostris mancipavimus. Territorium ejus ad viginti leucas Anglicas protenditur. Incolatus hujus regionis etiamnum differtur, donec tonsuræ festum præterierit, ubi demum res necessariæ in ea extruentur. Quod enim de hoc loco faciendum decrevit Dominus Thomas Dalen, id facili quoque negotio perficiet. Certè propugnaculum hoc in loco contra Barbarorum aliorumque exterorum insultus, quancunque illi etiam sint, inexpugnabile poterit condere.

Ad quinquagesimum à dicta regione milliare, ab altero fluminis latere sita est Jacobopolis in insula quadam loco commodo, solo fertili: Insula isthæc ob aeris insalubritatem antea malè audierat: interim nos illam non minus cæteris salubri fecundaque aura præditam animadvertimus. Nam, ut expertus loquar, agri hortiq; magno labore à nobis subacti, (quippe cum sub adventum nostrum eos occupavimus, ac sepimento quodam circumdaremus, densis sylvis erant horridi) nunc adeo sunt fertiles, ut nulli loco quicquam concedant, quem plantandum ferendum unquam suscipimus. Civitas hæc industria ac providentia D. Thomæ Gates, qui primariâ in ea sedè obtinet.

obtinere, ad summam auctoritatem, atque incrementa maxima pervenit. Idem cisternas duas pluviis excipiendis idoneas, duabus contignationibus elevatas, atque impluvio desuper instructas ibidem condidit, quemadmodum tria quoque granaria annonæ reponenda necessaria, quæ in longitudinem centum viginti, in latitudinem quadraginta porrigitur pedes. Civitas hæc quam nuperrimè solido vallo, novoq; bastione, ubi tormenta majora desigi possunt, in occidentali latere est communita. Extra civitatem complura sunt extructa ædificia cum duobus propugnaculis ligneis in quibus contra Barbarorum effusiones atq; excursiones assidue aguntur excubiæ: præter alia certa domicilia agricolis assignata. Præest huic civitati Johannes Scarpe Capitanei Francisci Veltii legatus, ac Reverendi Domini Lawardi frater.

C A P. XII.

A Jacobopoli, si porrò quadraginta milliaria progrediatis, juxta ostium fluminis, quam proximè Pont Confort in Recoughan, duo elegantissima ac commodissima Castella, Henrico & Carolo dicata reperies, loco certè opportuno, ac solo maximè frumenti ferace, summaq; piscium, avium, ferarum, fructuumq; , unde incolæ partim, partim verò etiam ex annonæ publica aluntur, copia abundantè. Castella hæc totius Virginie facilè munitissima sunt, quæ contra externorum hostium insultus, quos quotidie subveremur, receptum nobis præbent tutissimum. Hisce summo cum imperio Capitaneus Georgius Vvebbeest præfectus.

Atque ita summo cum labore ac molestia hoc triennio compensare studuimus, quod superiori quadriennio malitiosè neglectum fuerat: ad eam enim quam diximus, perfectionem Colonie res modò devenere: jam jam optatus ille affulgebit dies, quo fructum nobis exantlati labores refundent uberrimum. Interim meliora indices ex Anglia speramus subsidia, quæ si nos spes fefellerit, complures præstantissimi Viri segniùs rem agent, aut planè manum ab opere retrahent. Sin verò nihil omnino impetrare poterint, ac nihilominus in hisce regionibus subsistere coacti fuerint, necessitas ipsa flagitabit, ut summis viribus opus cœptum vel cum rerum fortunarumq; suarum impendio promoveant.

Hæc quàm brevissimè de moderno Virginie statu differere visum fuit: complures autem circumstantias studio prætereundas censui, cum loci commoditates satis inde arguantur, quòd tantam primo intuitu de se frugem polliceatur. Imò datà operâ à commemorandis ejus utilitatibus abstinui, quòd earum in aliis tractatibus abundè facta esset mentio.

Quod mineras metallicas attinet, præter viliores istas ferri ac vitrioli, certa spes longè meliorum perfectè sese exeruit. Neq; tamen mihi arrego, ut prolixius iis de rebus scribam, cum alii id me multò possint rectius, qui metallis eruendis ac vestigandis operam suam addixerunt. Illud tantum addam, quod de insigni quæstu, qui ex Tabacco, serico ac bombycibus percipitur, compertum habeo.

Ac principio, meâ ipsius experientiâ edoctus illud de bonitare Tabacci affirmare possum, nullam sub sole reperiri regionem, quæ suavius, dulcius ac fortius Tabaccum proferat, atq; ager mea manu cultus multo cum scœnore mihi retulit, quum tamen primū ejus serendi specimen hoc anno ediderimus, neq; dum culture ejus satis gnari simus,

exceptis paucis quibusdam, qui procul dubio vel hoc anno ejusmodi Tabaccum transmittent, ut de ejus bonitate dubitandi omnem Anglis scrupulum exemptum iri confidamus.

Sericum ejus generis, quale jam antea in Angliam devehendum curavimus, instar lini nostratis crescit. Hujus plantulas ab Indigenis acceptas Capitaneus Martinus, quod istac cultura delectaretur, primus ad nos transtulit. Quod quidem ego vidi, elegans firmumq; satis visum est. Hoc anno magnam ejusmodi plantarum terræ mandavit copiam, Specimen hujus serici brevi in Angliam transmissurus.

Bombyces, quorum propaginem nobis superiori hyeme Anglia suppeditavit, feliciter magnaq; copia, sub initium Martii, Aprilis, Maji, Junii succreverunt, ut eorum aliquot millia nunc jam incipiant, reliqui fecundissime sese multiplicent. Utilitatem, quæ ex iis percipi possit, dies arguet. Illud constat, cum ex Mori foliis potissimum vivant, ac felicius maturescant, nullam reperiri regionem, in qua majori copia, tantaq; elegantia proveniant, quam in Virginia.

C A P. XIII.

ORONIDIS loco aliquid de variis itineribus Capitanei Argoli adjiciam, ac breviter, non tamen pro rei gestæ dignitate ac gravitate, demonstrabo, quantâ in colonia augenda, ac locis septentrionalibus detegendis industriam adhibeant. Nam si summam ejus virtutem, fidemq; singulari meritis laudum encomiis exornare satagam, vereor ne eas culpa ingenii mei deteram obfuscemq; potius, quam in lucem promam atq; augeam: præsertim cum ad res suas describendas ingenio atq; solertia satis valeat. Per quidem lubenter me comitem itineris illi adjunxissem, quippe id votis expetiveram sæpius, nisi officii negocia domi me detinuisse. Ut summa laudum capita breviter saltem perstringam, certè fides atque industria satis eluxit, quod duobus itineribus Colonia de 2300 frumenti modis, quos granario publico intulit, præter annonam inter suos proniuscujusq; meritis distribuendam, abundè prospexit. Taceo nunc insignem utilitatem quæ ex pace ob Pokahuntam interceptam confirmata ad hæc regiones rediit. Nihil dico, de navibus vi ventorum collisis & corruptis, ipsius industriâ restauratis: nihil de novis navibus ipsius curâ affabrè extructis atq; adornatis, quarum usus nobis maximè fuit necessarius: absq; iis enim fuisset, omnibus itineribus impeditis, mercatorum negocia conquievissent, imo nemo ad alterum pedem efferre potuisset.

Quæ verò in Septentrionalibus locis versus *Sacadehoc*, ac trans portum Regalem Sanctæ Crucis, detegendis præstitit, silentio præterire nequeo; nisi enim in reditu contemples res preciosas atq; utiles, ut vestimenta aliaq; ad victum necessaria attulisset, utique Colonia ad incitas rediisset.

Nec minoris beneficii laudem meretur in Gallis, qui in nostris coloniis nidulari, ac sese extructis aggeribus communitate nitebantur, depellendis industria. Per eas enim, quas Gallis ademerat, naves, comæatus omnis generis feliciter Jacobopolin deportatus, est. Quas ejus virtutes, curas, labores meritis præmiis compensari, dignisq; passim laudibus celebrari, æquum est.

Ipsæ Capitaneum Argolum fideliter referentem audivi, Gallos una expeditione, unicoq; navigio cum Indianis ad 8000. commerciorum libras commutasse, quem quæstus illud nos deinceps commodius facere poterimus.

Illud certum est ante Capitanei Argoli adventum, Gallos à Salvadgis, seu incolis ejus loci summo in honore, ac semideorum instar habitos fuisse. Verùm postquam illos à nobis victos, finibusq; pulsos compererunt, illis relictis, ultrò amicitiam nostram expectaverunt: quæ certè res non exigui momenti est: querebantur enim, sibi à Capitaneo Argolo irreparabile illatum damnum, cùm Gallorum annuis commerciis, de rebus compluribus necessariis, quarum hæcenus inopia laborassent, abundè ipsis fuerit prospectum. Tandem ita inter illos & Capitaneum Argolum convenit, ut quascunq; sive villosas, sive glabras haberent pelles, ex Argolo reservarentur, qui quotannis semel ipsorum regionem adiens, variis secum allatis mercibus pelles istas commutaret. Conditio isthæc ipsis placere visa est: pollicebantur enim, quamvis etiam eò redirent, suaq; ipsis commercia offerret Galli, nihilominus tamen ipsi pelles integras reservatum iri. Quantum verò emolumentum inde ad Virginiae patronos redire possit, ipsius Capitanei Argoli judicio, aliisq; considerandum relinquo.

Unum in hoc tractatu, data opera præterii, quomodo nimirum pax utrinq; coaeruerit, quod ubi sequentibus capp adjecero, præsentem discursum finiam.

CAP. XIV.

RAULO ante meum in Angliam reditum Dn. Thomas Dalenus de noua ad regem Powhatanem legatione mittenda consilium cepit: cumq; me ab ea haud videret alienum, ut suo tempore certiùs omnia referre possem, istud negotii mihi concedidit. Adjungebatur mihi in hoc itinere interpres, puer quidam Anglicus, Thomas Salvage, qui triennium antea in aula Powhatanis non sine regis gratia vixerat, atq; ita illorum linguam adrobè didicerat. Negotium cum Rege transigendum hoc erat potissimum, ut aliam adhuc à Rege filiam impetrarem. Pokahuntas enim jam antea in nostra erat potestate, quæ obsidis loco, cùm Regi ipsâ animâ atq; oculis esset charior, certissimam jam tum nobis spondebat pacem. Itaq; decima quinta Maji die Bermuda summo manè discedens cum puero Anglico, ac duobus comitibus Indis, 60. milliaribus Anglicis, ad aulam Regis, quæ ostio fluminis Pamanukie, prope vicum Mazkot adjacet, perreximus. Priorem noctem in sylvis absq; ullius periculi metu transegitimus, è regione vici istius in ripa commorantes. Ne verò improviso in Barbarorum incideremus manus, comitibus Indis injunxi, ut Canoam naacti, fluvium trajicerent, ac de adventu nostro Regem facerent certiorem. Canoam autem navigium quoddam est ex solida arbore instar cistæ excavatum. Comites fideliter mandata exequentur, Regiq; indicant, trans flumen duos manere Anglorum legatos à supremo ipsorum Præsidi ad Powhatanem missos. Quod ubi ita esse compertum est, statim Canoam illa, quæ nos in terram transveheret. Ipse rex Powhatan in adversa fluminis ripa adventum nostrum præstolatus, humaniter nos salutabat: ac primo quidem puerum, quem statim agnoscebat his affatur verbis. Mi fili, inquit, adventus tuus mihi longè est jucundissimus: quartum jam annum animo planè à me alieno esse visus es. Indulseram quidem tibi, ut Paspahaen, quæ nunc Jacobopo'i dicitur, quando etiam jamnum nostro dominio suberat, amicos visitatum proficisceris: verùm ab isto tempore neutiquam ad me es reversus. Tu meus es filius, mihi à Capitaneo Neoporto, cum adhuc in vivis esset subditus meus Nomantacke, donatus, quem etiam eam ob causam in Regis Jacobi ditionem ablegavi, ut certi quid de te cognosceret: sed ne is quidem re-

diit, licet interea temporis complures ex Anglia naves appulerint: quid de illo actum sit, planè ignoro. Tum ad me conversus, ne verbulum quidem ore promens, manum jugulo admovit, atque arctissimè collum undiq; apprehendit, ac si fauces mihi interclusurus esset, quod tamen ipsum haud temerè ausurum, certus eram. Mox ubi esset catenula ex unionibus contexta inquisivit: Cum de qua catenula loqueretur, me ignarum ostenderem. Ea, inquit, catenula, quam fratri meo Dn. Thomæ Daleno sub primum ipsius adventum honorarii loco obtuli: de qua idem mihi significandum curavit, si à tempore jam firmatæ pacis quempiam ex Anglis ad me legatum missurus esset, fore, ut is Catenula isthac redimitus legationis munus obiret; sin ea destitutus esset, integrum liberumq; mihi fore, si eum manibus post terga revinctum, re infecta, domum velim remittere. Certè Dominus Dalenus hoc ipsi significandum curaverat, ego autem nihil antea de catenula istac inaudieram: in mandatis etiam Dominus Dalenus puero suo dederat, ut catenulam mihi traderet, quod tamen is facere neglexerat. Mihi quidem initio aqua hærebat, ignaro, quid ad ista Regi commodè responderi possit: brevi tamen me expedivi: Haud me latere, quæ de legatione fratris sui retulerit, hanc verò genuinam illius esse mentem; si fortè res exigeret, ut extra ordinem legatus quidam Anglicus absque Indorum comitatu salvoq; conductu ad Regem mitteretur, is ad legationi suæ fidem faciendam catenulam gestare cogeretur: Sin verò Indis comitati ad Regem pergerent, quemadmodum à se jammodò factum, ut qui in comitatu suo duos ejus subditos habeant, quorum alteri, tanquam præcipuo regis Consiliario, res commissa minimè sit ignota, tum illorum indicio standum, nec catenula illa opus esse. Placuit respòsum Regi, qui nos comiter in ædes suas, ad lapidis jactum à flumine distitas deduxit. Quo ubi deventum, Rex lectulo non culcitrìs, sed vilibus Storeis constrato infedit: utrumq; latus claudebant uxores, formâ satis liberali & conspicua, quarum natu maxima vigesimum ætatis annum nondum excesserat, quam Reliquæ reginam suam salutabant. Hisce intus complebantur omnia: exteriùs aulæ centum sagittariorum additum erat præsidium, qui pharetras telis plenas ab humeris suspendunt, atque accuratas agunt excubias, quemadmodum satellites regios decet.

CAP. XV.

RINCIPIO tubum Tabacco plenum, quem Pissimore nominant, Rex nobis apposuit. Hunc delibatum Rex ipsemet mihi porrexit; ego cum prohibitu ex eo degustassem, Regi tubum reddidi, quem sua ipsius manu à me recipere haudquaquam tergiversatus est. Postea exorsus, quid rerum Thomas Dalenus ageret, filiane satis ex sententia valeret, quomodo novæ nuptiæ cecidissent, quid novus quidem, sed hætenus incognitus gener, ut placeret ei conjugium inicum, ut inter se viverent, an mutuo etiam amore sese complecterentur? indagare cœpit. Ego Dalenum ex animi sententia valere: filiam sortè divinitus oblata contentam, solum neutiquam versuram respondi. Quæ verba, risu ex imo pectore deducto excipiens, admodum sibi placere dixit. Age igitur, inquit, ac causam nec opinati tui adventus exprome. Tum ego, Negotium mihi commissum clam semotis arbitris agendum retuli, licere tamen, ut unum ex consiliariis, Pepaschicher dictum, itémq; alterum ex comitibus, cui itidem res conficienda jam satis innovisset, secum retineret. Illicò igitur mandatum, ut tam viri, quàm mulieres ex ædibus secederent, exceptis duabus reginis, quas ullam ob causam à Rege segregari nefas est. Remotis jam omnibus, Tandem igitur, Rex inquit, cujus rei causa huc veneris expone. Itaque per interpretem hæc ipsi curavi proponenda: Dominum Thomam Dalenum, fratrem ipsius, supremum in Virginia præsidem, in singularis amoris, pacisq; inviolabilis symbolon, salutem ipsi dicere plurimam: idq; re ipsa testatum velle, dum dignum tanto Rege ipsi honorarium transmittat: duas nimirum prægrandes cupri laminas, quinque alborum acceruleorum coralliorum fila, quinq; ligneos pectines, decem hamos piscatorios, ac cultrorum par unum. Hæc omnia sigillatim ordine ipsi porrigebam, ut oportune perlustrare ac considerare posset singula: Præterea mihi mandatum significabam: si quidem Rex certos quosdam viros ablegaret, eundem Dalenum ipsi insignis magnitudinis molarem lapidem porro transmissurum. Munera hæc, cum haudquaquam Regi displicuissent, ego sic pergere: naudita pulchritudo, ac perfectissima forma filiae tuæ natu minimæ, quæ per universas ditionis tuæ regiones percrebuit, etiam ad aures fratris tui Domini Thomæ Daleni delata est: itaque huc me ablegavit, ut pro fraterno amore, arctaq; quæ inter vos intercedit, necessitudine te rogarem, filiam ad se mittere ne graveris, tum ut voluntati suæ honesta aliqua ex parte satisfaciat, tum ut sororem aliquando invisat. Quod si formam moresq; ejus famæ respondere cognoverit, de quo tamè nullus dubitet omnino, si quidem bona cum tua gratia id impetrari possit, arctissimo nexu sibi tori sociam conjungere decrevit. Hæc ubi proponerem subinde sermones meos interrumpere ausus, vix post multas preces, ut ad finem usq; benevolas mihi præberet aures, posteaque mentem suam exponeret, persuaderi potuit. Causam postulati hanc esse dixi: Cùm amica firmaq; pax inter vos coaluerit, ac communi jure viventes unam quasi nationem efficiatis, Dominus meus spe ac fiducia, qua fruitur bona, existimavit hoc indissolubili amoris vinculo, ac naturali copula multò arctioris amicitiae viam inire statuit, præsertim cum ultimum vitæ suæ diem hisce in regionibus claudere, ipsi animus sit. Non tantum igitur certissimum hoc firmæ pacis pignus à vobis exigit, sed eadem operâ, ad omnia sancta, rataq; habenda sese offert atq; obligat.

His

His dictis, cum idem me interpellasset, responsum petii, quod ille confestim quam promptissimè non sine aliqua autoritatis opinione mihi reddidit.

Regis vestri salutem eo, quo par est, animo amico atq; benevolo accipio, quem etiam dum spiritus hos reget artus, cum meâ tum subditorum operâ integrum tuebor. Amoris missa pignora itidem æqui boniq; consulo, quamvis ipsius dignitati, illustrique nomini vix respondeant. Majora enim Neoporti fuerunt munera, quem ob id etiam nummicè diligo, quod uberiora liberalitatis ejus in me extent indicia. De filiaë matrimonio quod frater meus ambire visus est, sic res habet: illam ante paucos dies magno cuidam inter nos Primati uxorem dedi, qui duos Roanvackarum modios (teretes sunt lapilli, cubiti longitudine, ex ostrearum conchis confecti, quibus pecuniæ loco utuntur: valent autem sex nummos Anglicos, aut nostratis monetæ sex circiter Cruciatos) mihi solvens, eam jam trium dierum itinere, secum abduxit. Adhæc ego: Cum de summis ipsius viribus, formidandoq; nomine mihi satis constet, siquidem fratri hac in parte gratificari velit, facile nuptias istas irritas fieri, duos Roanvackarum modios refundi, filiam absq; ulla injusti specie revocari posse: præsertim cum completo nondum exactè anno ætatis duodecimo, viro necdum matura sit. Contra pollicebar, siquidem votis meis annueret, præter firmiorem fœderis pacisq; oppignorationem, duplo majus precium, sive teretes lapillos, sive cupri laminas, sagittas, aliasq; res summè utiles ac necessarias confideret, ipsi à nobis persolutum iri.

Sed recessit ille: Filiam istam suo ipsius corpore sibi cariorem esse, & quamvis numerosam aleret prolem, istam tamen ex omnibus liberis sibi esse carissimam: cujus aspectu si non assiduè frueretur, brevi ultimum vitæ suæ ad futurum terminum: cujus vero, si nostræ voluntati filiam permetteret, id minimè obtinere posset, omninò sibi fixum ac statum manere, ne quacunque tandem etiam ratione filia in nostrorum manus deveniret, quicquid inde suboriretur mali. Hoc velle ut fratri suo renunciem, nec ulterius rem urgendo ipsi molestus sim.

Promissis enim, inquit, contentus, ulteriorem amicitiaë assecurationem non desidero, ipse unam ex meis filiabus certi amoris pignus habet, quod dum vita fruetur, ipsi erit satis: sin illa fato suo fungatur, aliam ex mea sobole obtinebit: si superat, vivitque ac communi aura vescitur, vix fraternè mecum Rex vester egerit, qui uno tempore duobus liberis defraudare conetur. Porro etiam si nullum pacis à me haberet obsidem, illud de me persuasum habeat: nullas injurias mihi meisq; ab Anglis illatas tantas fore, ut rupto fœdere arma unquam in vestram gentem expediturus sim. Jam annorum, armorumq; satur, quod superest vitæ, quietus transigam. Injuriarum vestrarum pertæsus, longius recessero potius, cum regni mei limites ultra plus pateant. His fratri meo abundè satisfactum iri existimo.

Tu verò cum ex itinere defessus sis,

mea autem lumina somnum ament, finem

hisce imponamus.

ITA QUÆ accito ex suis uno, ut panes aliquot nobis apponeret, mandabat, tenuem apparatus excusans, ob nec opinatum adventum nostrum. Quoniam verò apud illos obtinet, ut panem postremum omnium ciborum sumant, panes in duobus ingentibus cophinis ligneis, qui modium integrum explerent, afferebantur, rotundi omnes in formam pileæ palmaris. De quibus cum paululum degustassemus, reliquos inter astantem ac strenuè esurientem turbam distribuimus.

Peractis jam epulis vitrum ingens, ac trium mensuratum capax, plenum vino Hispanico, quod ipsi ante biennium à Capitano Neoporto donatum hætenus tanta diligentia asservarat, ut vix quartam mensuræ partem ex eo depromeret, afferri iussit. De hoc vino unicuique nostrum in ampla quadam concha ostreacea ad tria cochlearia propinabat. Quo demum facto, uni ex suis præcepit, ut in domum quandam nos deduceret, ubi per noctem istam quieti indulgeremus. Vix dimidiam horam in ea commorati, usque adeò à pulicibus infestati sumus, ut diutiùs ibidem subsistere integrum haud videretur, sed egressi sub asseribus quibusdam ligneis, storeæ incubantes, noctem istam, transigeremus.

Albescente jam die, cum somnus oculos jam fugerat, rex Powhatan ipse ad nos venit, de statu nostro percontaturus. Paulò post in ædes suas nos deduxit, ubi ad sumentum jentaculum stupendæ magnitudinis patina pisces, fabisq; indieis, promiscuè decoctis plena, cum ingenti panum cophino, qui duodecim virorum latrantem stomachum sedarent, erat apposita. Post horæ unius intervallum recens elixi pisces, mox ostreæ, cancri, carabiq; tosti afferebantur. Interea quosdam ex suis in sylvas proximas, ut feras, galinas Indicas, aliâque animalcula ac volucres, quæ magnâ copiâ istic vagantur, indagarent, venatum dimiserat: hi decimam circiter reversi, tres capreas, cervum unum, genus ferinæ opimum, imò optimum, duos prægrandes Gallos Indicos ceperant, quæ omnia eodém die in cibum præparata, in cœna penitus absolvebantur, ut ne, quod fabam referret, maneret reliquum. Accidit autem, ut, quo ibi subsistebam tempore, Anglus quidam, ante triennium in extructione Henricopoleos ab Indianis interceptus, cui Vvilhelmo Purckero nomen, magno suo commodo interveniret. Certè corporis vestimèq; habitu Indianis exactè conformis erat, ut dignoscere eum haud unquam potuissem, nisi à puero quodam Anglum eum esse, fuissem admonitus.

Is, me viso, supra modum lætabatur. Licet enim sæpius studiosè de ipso essemus percontati, id semper ab Indis responsum tuleramus, illum lethali correptum morbo in vivis esse desuisse, in quo nos hætenus acquiescere oportuerat. Tum verò per omnia sacramenta obtestatur, operam dare velim, quo sibi liber ad suos reditus à Rege concedatur. Cum ipsi fidem meam hac in re obstrinxissem, confestim ad Povvhatanem properans illi rem omnem exposui; in primis, hætenus quidem famam sparsam, ac si vir iste ex morbo decessisset, cum verò longè aliter se res habeat, ac vir iste vivus valensq; sit, necessitatem mihi incumbere summam, ut illum quàm primum ad socios mecum reducam. Ubi enim fratri ipsius innotuerit, Virum istum hic à me visum ac relictum esse, alia statim legatio ad ipsum deposcendum subsequetur. Povvhatan ægrius isthæc ferens: una, inquit, ex filiabus meis penes vos est, quod æquo animo hætenus sanctuli: vos verò ferre neutiquàm potestis, ut unicus iste Anglus, quæ in mea habeo potestate, mecum remaneat:

Hinc tanta vosurget necessitas, ut vel confestim domum abducendus, vel pacta fœdera que violanda sint: Agite ergo, quandoquidem tanta vobis incumbit necessitas, abeat vobiscum Anglus iile, sed domi maneant satellites mei, quos incolumitatis ergo vobis adungere decreveram: ipsi, si quid in via periculi obvenerit, videritis.

Tum ego, me potius absque illo iturum esse dixi, licet via satis gnarus essem, nec ullum periculum extimescerem. Siquidem salvo atque incolumi domum redire non daretur, id Regi ejusque subditis, vindictam exposcentibus Anglis, luendum fore; imò fratri suo Regique adeo ipsi haud leviculam suspicionem de animo ejus subdubitandi allatum iri, si nullo aut certè exiguo personæ meæ respectu habito, absque conductu salvo dimitteret. Rex ad illa nihil regerens, sed animo turbato à me discedens, ad cœnæ usque tempus ne verbulo quidem me dignatus est: tum verò portiuncula ciborum, ipsi in cœnam preparatorum, me donavit.

Inde semper eodem honore, eadem, ut antea, gratia me profecutus est, dimissionis verò meæ ne verbulo quidem meminit, donec sub mediam noctem me puerum meum invisens, ex somno expergefaceret ac mentem suam nobis declararet: Pepalcharem nimirum cum alio quodam ex suis sequenti luce domum nos reducturos: illud verò serio mihi injungebat, ut ad fratrem suum reversus, de certis quibusdam rebus prope diem sibi transmittendis ipsum commonefacerem. Erant hæc decem Cupri Lamine, novacula una, unceus ferreus aucupio idoneus, lapis molaris tantæ magnitudinis, ut à quatuor aut quinque viris commodè ausportari posset, hunc enim rebus suis sufficere. Præterea flagitabat duos eburneos pectines, quod ejusmodi res à Capitano Neoporto semper obrinisset. Ligneos enim pectines, à quodam ex suis, affabrè satis incidi posse. Ad hæc centum hamos, aut siquidem sine detrimento eo carere posset integrum apparatus piscatorium: denique felem canemque unum. Quæ omnia ubi bona cum fratris sui gratia impetrasset, daturum se operam, ut remissis preciosis aliquot pellibus, quæ necdum in promptu sint, gratum suum animum declararet. Pelles quidem istas nondum in promptu esse assererat, verum illarum ingentem copiam certo quodam in loco asservari intellexeram, quas tamen diffidentia ac odio quodam nostri extinulatus mittere detrectabat, donec rerum suarum satageret, ac mercium nostrarum usumfructum percepisset.

ROSTEA QUAM negocia isthęc mihi conficienda commisisset, sub discessum meum denuo me interrogat: num etiam rerum mihi demandatarum omnium & singularum satis essem memor: ac responso nudo non contentus, ut rerum esset certior, subinde singula me repetere; ac veritus ne quid eorum per oblivionem mihi excideret, productis pugillaribus eadem à me inscribi voluit. Pugillares isti eleganter erant compacti, ut cum nulli Regis inservirent usui, mihi eos dono dari expeterem. Verum ille hos admodum charos sibi dixit, ut pote quos externis ad sese venientibus honoris ergo commonstrare soleat. Itaq; speciatim singula in adversaria mea retuli, quod ubi vidit æquo animo à nobis discessit.

Mare summo expergefacti ad iter nos accinximus: Ante abitum verò jentaculum unà cum Rege nobis capiendum fuit: quod erat Gallina Indica probè elixa. Postea pro viatico integram gallinam Turcicam, præter alias ciborum reliquias ac tres panum cophinos nobis obtulit. Cum jam in procinctu staretus, unicuiq; nostrum dextrè elaboratam pellem cervinam, ut albedine ipsam quoque nivem superaret, donavit: ac totidem genero filiarq; suæ transmisit. Tandem me interrogabat, an commissa negocia etiamnum memoria tenerem, quæ cum ordine recensendo minimè mihi effluxisse ostenderem; Utique fratri suo abundè satisfactum esse, se sperare dixit: sin minùs, trium dierum itinere progressurum ulterius, nec ullum unquam Anglum in conspectum suum admissurum. Alias, quotiescunque legatos mittere visum fuerit, illos honorificè exceptum, ac pro virili postulatis eorum satisfactum iri. His dictis sua manu ad latus fluminis nos deduxit, atque ita circiter decimam extremum vale nobis dicens discessit: nos verò nocte insequenti Bermudam feliciter rediimus.

Hunc discursum ea, qua potui, pro materia rei, brevitate huc inferendum censui, ut constaret omnibus quam, cautus in observandis pacis conditionibus sit Powhatan cumque plures id ex me scire flagitarint, non dubito, quin iis, quorum maximi interest, opera hæc mea grata sit futura. Animus certè Regis ex responso ejus ad postulata, ut & ex commætu pèr regiones ipsius liberrimo satis patet. Quamvis enim palantes barbari nobis obviam procederent, nullo tamen damno nos afficiebant: cū antea nihil ipsis fuisset jucundius, quàm vindictâ de nobis sumere, atq; quod animum crudelitatis ac malitiæ cupidum explere potuisset. Itaque cum jam tuta sint omnia, procul dubio, brevi tempore singulares Colonia nostra successus atque egregia incrementa elucescent: quæ vel mihi ipsi, licet maximas Deo agam gratias, quod in hisce regionibus, quas vel adire pleriq; verentur, sedem mihi fixam destinavit: mihi ipsi, inquam animam addere poterunt, vel ad tertiam expeditionem eò loci suscipiendam, siquidem præter omnium opinionem, Deus in conversione miserimæ istius nationis gloriam suam illustrari voluerit, ex quâ, ut ex reliquis Indorum gentibus, aliquos ad æternam salutem electos nullus dubito. Quin beatos illos prædico, quorum operâ ad miseros istos homines luce veritatis collustrandos, uti decreverit.

Spe insuper ducor bona, omnes honestatis avidos, ad opem miseris ferendam, hac mea oratione tanquam classico excitatum iri. Me quod attinet, ut integrum jam quinquennium operam meam Coloniae istius promovendae addixi, sic etiamnum, dummodo commodae occasiones sese dederint, meaeque omnia ad tam pias causas offero, vel alios eò missurus, vel ipse, siquidem id necessitas flagitet, ad negotia obeunda rediturus. Hisce
Vale & frueri.

V E R A

VERA AC SOLIDA DESCRIP-
 TIO NAVIGATIONIS IN NOVAM AN-
 GLIAM, QUÆ AMERICÆ PARS IN SEPTENTRIONALI
 Indiæ plaga sita est, sub Capiteano Johanne Schmidt, Equite ac Admirali
 ejusdem regionis.

CUI ADDITUS.

*Brevis Discursus, qua ratione modo dictus Capitaneus, in secunda expeditione à Gallis captus, tan-
 demque liberatus sit: ad hæc quis modernus Novæ Angliæ sit status: Quæ omnia
 Anno 1616. contigerunt.*

P R Æ F A T I O

A D

AMPLISSIMOS, PRUDENTISSIMOS
 VIROS, NOVÆ ANGLIÆ IN CIVITATIBUS, LON-
 DINO, BRISCOVIA, EXCETRA, PLEIMUTHO, DARTMUTHO, BASTABLIA, TOTNEISA
 &c. aliisque totius regni Angliæ portibus atque emporiis, Patronos ac Commissarios,
 Dominos atque amicos suos carissimos.

Si parva illa animalcula formica atque apiculae solerti labore atque indu-
 stria, victum atque alimenta sibi necessaria comparant: multo magis id
 ab homine requiritur: imò si ignavum sucos pecus, qui laborum premia
 suffurantur, quam longissime proslugant atque acerrime persequuntur: nec
 homines eam ob causam reprehendi debent. Certè in alveariis, in quibus
 major ignavorum suorum, quam solertium apicularum cernitur copia,
 rarum reperitur mellis. Ita quoque regio ista infelix est, quæ plures ignavos
 ventres, quam sedulas manus alere cogitur. Cum ergo horum insectorum
 ab omnibus laudetur industria, meum quoque studium à nemine improba-
 ri, sed excusari posse jure existimo. Quamvis fateri cogar, majus opera precium refacturum fuisse, si quæ
 dico, factis probè potius, quam quæ sentio scriptis prodam. Quod si amplissimis opibus instructus domi-
 rediissem, nullus mihi imputaretur error: nunc verò, cum pisces, prout oblatis fuerunt, boni consulere coa-
 elus fuerim vituperium mihi sustinendum est. At vellem, invidi mei adeo parati essent, loculos suos ex-
 pendere, atque ego vitam fortunasque meas impendere paratus sum: aut tam studiosè sumptus ferrent,
 atque usum fructum meorum laborum percipere sat agunt: tum certè nullus dubitarem, (si quidem Deo
 visum, me denuo Novam Angliam adire, ac re salva in patriam redire) quin plura re ipsa præstiturus,
 quam verbis hætenus promiserim, atque ita abundè promissis meis satisfacturus essem. Neque verò

ego primus sum, qui per proditorem à piratis interceptus sit. Quatuor isti probe armati milites, vel summos Heroas, Samsonem, Herculem, Alexandrum Magnum aggredi, ac in potestatem suam redigere potuissent. Nec est, quod quisquam, qui quidem maris aleam periclitari velit, ab ejusmodi casibus se immunem putet. Qui eandem mecum fortunam experiri nolit, huic, ut domi post fornacem desideat, suaserim. Ne verò ejus calumnia ac criminationes, captum meum, manumque auxiliarem, quam unice expeto, fortè impedirent, pauca hæc literis consignavi, qua tamen non ante, quàm ex Nova Anglia incolumis domum rediissem, publici juris facere decreveram. Si quis verò, quod crebros de piscatura sermones injicio, me eam ob causam insignem Piscatorem aestimet, insignem mihi injuriam fecerit, cum ea dèdere, ne per somnium quidem in mentem mihi unquam venerit. Novi enim quantum era lupinis distent, novi annulum aureum à grano hordeaceo æquè atque aurifaber, discernere. Piscatus interim novis istis commerciis non impeditur, sed potius promovetur. Quicquid sit, rem deliberandam vobis propono, simulque locum indico commodum, in vestris sinibus, sub vestra juris dictione situm, quò oportuè Colonia nova deduci possit: idque ut faciatis, non tantum vires, facultas, auctoritas, sed media quoque atque auxilia vobis suppetunt. Quid quod hac ratione terras hæcenus incognitas uberius explorare, ac manifestare poteritis. In primis Regiæ majestatis Senatorum consilium, dein modò dictarum civitatum, qui eximium hoc opus sua ope promoverè dignata sunt, aliarumque, quæ eandem aleam subire volent judicium ac responsum expeto atque expecto. Quia verò animadverti, quosdam relatione mea, veritati planè congrua, male abuti; hoc qualicumq; scripto famam atque existimationem meam tueri coactus sum: Nec spero, quemquam fore, qui nullius adeò precu me Factorem existimet, ut rerum à me gestarum rationes ac causas reddere nequeam.

Vobis

addictissimus

JOHANNES SCHMIT.

CATA

CATALOGUS NOMINUM CUM ANTIQUORUM, TUM RECENTIUM, QUIBUS OPPIDA & loca Novæ Angliæ jam modò à Serenissimo Principe CAROLO nuncupata sunt.

Antiqua

Recentia

Nomina oppidorum, ac locorum.

Cape Cod	Cape James, seu Jacobi promontorium.
Chawum	Barwick
Accomack	Plimuthum.
Sagoquas	Oxonia
Massachusets Mount	Chevithil, mons,
Massachusets River	Carolus fluvius.
Tofaut	Fawmouthum.
Regio nondum cognita	Bristovv.
Næmkek	Bastable
Cape Trapigzanda	Annæ promontorium.
Aggawom	Southamptonia.
Smiti Insulæ	Smiti insula.
Passataquas	Hulla.
Accomminticus	Boston.
Sassanowes mount	Snodon hill, mons,
Sowocatuck	Ipsvitch.
Bahana	Dartmouthum, Santvich.
Aucocifcos mount	Schootes hil, mons,
Aucocifco	The Base.
Aumougheawen	Cambridge.
Kinebeck	Edenburgum.
Sagadahock	Lethum.
Pemmaquid	S. Jobannis Civitas.
Monahigan	Barnes iusulæ.
Segoeket.	Norvvich.
Matinnack	Vvillovvbiis Insulæ.
Merionicus	Hoglon's Insulæ.
Mecadacut	Dunbarton.
Pennobscot	Aberdon
Nusket	Lovvmond.

GENUI.

GENUINA AC SOLIDA
 NOVÆ ANGLIÆ DESCRI-
 PTIO CONSIGNATA OPERA
 AC STUDIO

Capitanei Johannis Schmidii.

POSTEA QUAM mense Aprili, Anni 1614. Londino duabus navibus, quæ ad paucos quosdam mercatores pertinebant, solvissem; accidit, ut post haut ita longum temporis intervallum in Novam Angliam, quandam Americæ partem, prope Monachiggam insulam sub 43.º gradu sitam, feliciter pertingerem. Animus nobis erat in regione ista, Balænas capere, atque auri cupriq; mineras vestigare: quod si hoc non succederet, ultimum in piscibus pellibusq; comparandis refugium habebamus, ut, prout caderet alea, extra damni periculum essemus constituti. Magnum certè ex Balænarum captura percipi potest emolumentum: harum ingentem conspeximus numerum, nec parum temporis iis comprehendendis impendimus, nec ullam tamen capere aut trucidare potuimus. Erant autem ex Jubartarum seu spuriarum, non verarum Balænarum genere, quæ pinnas, ossa, atque adipem, ut quidem speraveramus, suppeditant. Quod auri arisq; fodinas attinet, rectius utiq; sibi consulisset Nauclerus noster, si aliam ad regionem, in qua ejusmodi divitiæ reperiuntur, cursum suum direxisset; verùm is harum rerum planè ignarus erat. Itaq; piscium pelliumq; instituta negociatio, qui ultimus navigationis nostræ erat scopus. Quia autem serius adveneramus, ac longiorem moram in balænis capiendis traxeramus, nobis nec animadvertentibus, tempus piscandi commotissimum jam abierat. Putabamus enim omne tempus oportunum fore, quod eventus longè secus se habere demonstravit. Nam sub medium mensis Junii optima piscandi occasio jam disfluxit: licet, mense Julio & Augusto, etiam quidam capiantur, tamen onerandis navibus, sumptibusq;, ut æquum est, refundendis nequaquam sufficiunt. Ex arefactis 40000. circiter, ex salis piscibus 7000. in navem intulimus. Dum igitur nauæ piscibus insidiarentur, mihi cum octo aut novem aliis à navi abesse licuit. Itaq; parvula quadam scapha hac illacq; littus prætervecti, nullius ferè precii merces, utpote 11000. sibrarum, 100. martium, totidemq; lutiarum pelles, easq; intra viginti Leucas Gallicas comparavimus. Ulterius orientem atq; occidentem versus progressi: in oriente quidem rem facere haud potuimus, quod vicinos haberent Gallos, qui longè præstantiores neres ipsis advchebant. Ad hæc in portu nobis opposito Domini Francisci Pophani navis hærebat, qui jam diu contracta cum incolis familiaritate, in ista regione negociatus de rebus necessariis illis prospexerat. Ad quadraginta verò milliaria occide-
 ve-sus,

versus duæ aliæ naves, eodem, quo nos ibi morabamur, tempore, ex cõmerciis suis quæstum fecerant uberrimum. Cùm igitur nihil amplius lucri ad nos rediturum videremus, ego quidem cum cymba quadam pellibus, adipe ac piscibus onustâ in Angliam iter relegi, quam sextò, à discessu nostro, mense feliciter attigi.

Optimi generis pisces statim divenditi sunt, centenarius, quinque Starlingiorum libris: qui verò vitium aliquod fecerant, 3. libris 50. solidis. Altera navis, piscibus arefactis onusta, occasionem in Hispaniam eundi præstolabatur, quorum quintale (centenarius autem duo cum dimidio Quintalia continet) quadraginta Regalibus nummis, ut quidem nautæ retulerunt, fuit venundatum.

Nunc ad regionis descriptionem accedamus. Nova Anglia, ea Americæ pars est, quæ in mari Atlantico è regione Novæ Albionis in Australi Oceano sita, à nobilissimo Domino Francisco Drako, in suo totius orbis ambitu primùm detecta est. Is autè hanc regionem Novam Angliã indigetavit, quod amplitudine Regno Angliæ responderet. Nova Frãcia ab hac regione versus Septentrionem, Virginia versus meridiem sita est, ut & reliquæ finitimæ provinciæ, Nova Granata, Hispania, Andelofia, totaq; Occidentalis India. Sæpius rogatus sum de statu, bonitate atq; amplitudine vastissimæ hujus regionis, qua ratione tamdiu incognita latuerit, nec ullo præsidio ab Hispanis munita fuerit, aliâque hujusmodi. De his ego breviter meam exponam sententiam: veniam autem mihi dabit benevolus lector, si fortè an mea in iis recensendis simplicitas, tædium aliquod ipsi attulerit, quippe imperitis ac simplicibus hac in parte satisfacere volui.

Florida, finibus Indianorum quàm proximè adjacet, quam olim Galli magno suo damno insidere cõnati sunt. Amplitudine hæc regio, universam Angliam, Scotiam, Hyberniam ac Franciam longè superat, quamvis de ea Christianis parum constaret, nisi Clarissimi Hispani Ferdinandi de Soto mira industria, descriptione sua ad hæc terras investigandas facem aliquo modo prætulisset.

Virginia non est insula (ut multi existimant,) sed quædam Continentis pars, Floridæ finitima, cujus limites absq; ullius Christiani incolæ detrimento longiùs prorogari possunt: quod unicuiq; Regiæ majestatis indultu atq; privilegio permissum est. A 30. gradu, usq; ad 45. quousq; latera maris à meridionali Occidentis, versus Septentrionalem Orientis plagam porriguntur, 1500. circiter numerantur: si verò fluminis ductû sequaris numerus ultra 2000. milliaria excrefcet. Ad 20. milliaria, intra regionem, nobilissimus totius orè portus, Chisapeak dictus, sese offert, cui Colonia adjacet. Inter utramq; verò tantum interjacet spaciũ, ut trecentis hominum millibus hospitiõ excipiẽdis, alendisq; sufficiat. De his consule tabulam Geographicam, sub meo nomine typis editã. Porro versus meridiem protenditur ea pars, quæ sumptibus Gualtheri Ralegi per Rudolphum Lancium, ac doctissimum Mathematicum D. Thomam Heryotum detecta est.

Versus Septentrionem ad sex septẽmve gradus fluvius Sadagahok cernitur, ad quẽ Colonia Occidentalis per Reverendum omnium virtutum splendore conspicuum virum, D. Johannem Poppamum, supremum Angliæ judicẽ deducta est. Extat typis impressa Capitanei Bartholomæi Gosnouldi de Elisabethæ insulis, item alia de Pẽmaquid Capitanei Vvaymothi relatio: quorum diligentia posteritati probè consultum est.

Illud igitur tenendum, ex 2000 supradictis milliariibus, plusquàm dimidiam partẽ etiamnum latere incognitam, ac tantum latera finesq; maritimos istius regionis hætenus nobis innotuisse. Quod præcipua optimaq; loca attinet, needũ ea cognoscere licuit, exceptis iis, quæ circa sinum Chisapeach, & fluvium Sagadahok reperiuntur.

Tantummodo obiter angulos amplissimæ hujus ditionis percurrimus, qui ad navigabilem fluvium usque pontenduntur. Quot verò leucarum millia adhuc restant, de quibus plura indicare non possumus, quàm si fortè peregrinus aliquis, inter Angliam Franciamq; trajiciens, portus naviumq; stationes ac fluviorum ductus subnotarit. Ex quibus patet, toto cælo errare illos, qui putant, quam primum aliquis Virginiam adierit, illum, quid Virginia sit, statim exploratum habere. Ne Hispanus quidem omnium istarum regionum, quæ territorio ipsius subjacent, perfectam habet notitiam. Columbus, Cortesius, Pizarrus, Sotus, Magellanus aliiq; Novi orbis repertoires complures annos iis perlustrandis impæderunt, nec centesimam ejus partem potuerunt explorare.

Ut vero ad institutum nostrum redeamus, illa regionis pars, quam novam Angliam, appellamus, intra 41. & 45. gradum sita est, ea autem, de qua hic nobis sermo est, à Pennobscot recta linea ad Cape Cod. 75. miliaribus porrigitur. Intra hos limites ad minimum quadraginta loca ædificiis extruendis perquam idonea in littore deprehendi. præterea 25. commodissimos portus, adhæc ducentas ferè insulas proceris arboribus confitas offendi. Quantum verò temporis mihi fuisset insumendum, si omnia accuratè ac pro rei necessitate contemplari ac perlustrare debuissem.

Potissimus versus Septentrionem locus, in quo nostræ quoq; coloniarum sedem elegimus est Pennobscot: Meridiem versus juxta maris latera, ac fluviorum decursus, invenimus Medacacut, Segockat, Pemmaquid, Nusconcus, Kenebeck, Sagadahok, & Aumoughcawgen: Has regiones incolunt, populi ex Segetago, Pagh huntanuck, Pocopalfun, Taughtanakagnet, Vvarbigganus, Massaque, Maskerosqueck, Vvaweigweck, Molsboguen, Vvakoogo, Pasharanack &c. Hæc pertinent etiam regiones Aucocisco, Accominticus, Passataquach, Aggawom, & Naëmbeck &c. Omnes hi, quantum mihi cognoscere licuit, lingua parùm discrepant, idem omnibus vitæ ac reipublicæ modus, pleriq; tamen suo vivunt arbitrio, præcipuum tamen locum obtinent inter primores, Bashabes ex Pennobscot oriundi.

Proximè his adjacent, duæ amœnæ insulæ, si rectè memini, Matthahunts dictæ: Hæc fructibus, hortis agrisq; nobiles integrum milliare à flumine in mare excurrunt. Postea sequuntur Totât, Massachusset, Pocapawmet, Quonahassit, Sagoquas, Nahapassumkeck, Topeeut, Seccafaw, Totheet, Nashocomacack, Accomach, Chawú: ac demum Cape Cod. His accedit Pavvmet, atq; Navvset, ejusdem originis ac linguæ cum Chavvumensibus. Reliqui appellantur Massachussets, alterius gentis, linguæ ac morum. Propter negociationes ac cõmercia, ut & domicilia, certas habet civitates, ac distinctos populos: atq; ut ipsi asserunt, vel 20. mansiones totidèq; fluvios numerat, qui quàm longissimè in interiora regionis usq; ad limites viarum, fluminum, ipsiusq; ad eò oceani, ubi fibras lustrasq; capiunt, extenduntur. A Pennobscot, usq; ad Sagadahock latus maris in montes accedentes quibusdã asurgit, insulæ verò ex saxosis rupibus constant, quæ tamen omnis generis arboribus adgedes, naves, cymbasq; extruendas idoneis obteguntur, atq; incredibilem copiam variorum piscium, volucrum, fructuumq; optimorum in usum victumq; hominum suppeditant.

Inter Sagadahock, & Sovvokaduch duo aut ad summum tres reperiuntur sinus: inter hanc verò & Cape Cod, cõplures: in primis littus marinum à Massachusset, mox altis atque arenosis ripis, mox latis longisq; tumulis in mare protuberantibus est distinctum, in quibus varii generis lapides, quadrati ad extruendas, scædulæ ad tegendas edes, ite glabri ad fornaces fusorias, in quibus vitrum ferrumq; liquatur, cõficiendas, reperiuntur. Hæc pars quàm proximè accedit litt^o marinum prope *De von Shre*. Crediderim etiã plerosq; hujus oræ lapides, instar calcis, uri atq; usurpari posse. Adhæc passim ferri chalybisq; minera, sese exerant.

Certè si fabri idonei, atq; artifices periti mihi ad manus essent, brevi temporis spacio, omnis generis naves extruerem, cum omnia ad hanc rem necessaria, decem aut 14. milliarium itinere comportari possint.

Ingenti cum admiratione arenosum littus, præruptos scopulos, ac rupes sumus intuiti, cum iis in locis nihilominus hortos agrosq; ab hominibus sanis, robustis ac bene constitutis probè excultos deprehenderemus: adhæc lignorum ibidem provenientium moles, piscium magnitudo, saluberrima aëris temperies (quippe ex viginti quinque viris duo duntaxat infirma utebantur valetudine, qui tamen, antequam eò proficiscerentur valetudinarii erant, unde non mirum, cum lectis cibusq; destitueremur, quòd recidivam passi sint) locum cum ob sanitatem, tum ob fertilitatem, maximè commendant. Dummodo media ad coloniam in hæc oras deducendam commoda sese offerrent, ego certè locum istum omnibus aliis præferrem, ac si necessitas id requireret, coloniam meis sumptibus alerem.

Præcipua negotiatio, donec aliæ merces comparentur, ex piseibus instituenda erit, quæ mercatura licet in speciem vix atq; abjecta esse videatur, tamen si diligenter eam persequaris, nec laborum ac molestiarum pertæsus fueris, fructum quæstumq; inde percipies longè uberrimum. Quis enim nescit Hollandos ab exiguis initiis, mercaturæ piscariæ potissimum beneficio, quam immensis sumptibus, duris laboribus alto mari inter horrendas sæpe tempestates prosequuti sunt, in tantum tamq; potentem populū excrevisse? An non per ejusmodi abjectarum mercium distractionem, ac cum Hanseaticis civitatibus commutationem, quæ ipsis ligna, linum, picem siccam ac liquidam, canabem, coria, & id generis alia reddiderunt, eo potentia, vitium ac divitiarum pervenerunt, ut nulli totius Europæ reipublicæ quicquam concedant? Ut taceam præclaras urbes, opimos pagos, fortissima propugnacula, navium merciumq; omnis generis, auri, argenti, unionum, margaritarum, serici, holoserici, aurati & similium abundantiam, quas non in Indias Orientales & Occidentales, imò per totius orbis ambitum instituunt navigationes? Quas non multis ab annis in despectum ac detrimentū potentissimi totius orbis domini, terra mariq; suscipiunt expeditiones? Certè hæc cõtempa piscium negotiatio maximum ad istas res gerendas momentum attulit. Alii alia proferat subsidia: piscatura ipsorum fuit minera, oceanus auri argentiq; fodina, qui eos ad tantum fastigiū extulit, ut jam in re nautica miraculo solertia, atq; exemplo perfectionis sint omnibus aliis nationibus. Quæstus ex piscatu primum illud mobile est, quod reliquas sphaeras ad abundantia, potentia, honoris atq; admirationis apicē secum abripit. Haleces, Coddii, Afellii ac Lingii triplex ista negotiatio est, ex qua tantas divitias totq; naves uti jam videre est, lucra sunt, quippe cū inde (quod diligentius perpendi velim,) quotannis ad minimum sesqui millionē librarum Starlingicarum, id est 1,500,000. florenos Hollandicos percipiant. Præterea constat, illos naturā sic comparatos, ut nihil ferè sub sole sit, ex cuius permutatione non lucrum aliquod captent.

Quot librarum milia ex Sturiis, Caviaris ac Straidis Anglicis acquirunt Hamburgenfes, ac reliquæ civitates Anseaticæ? Hispani quotannis ad promontorium Candidum quinquaginta ablegant naves, quæ Porgesios, Mulletos, ac puttardos advehant.

Ex nuperrimè detectis regionibus octingentæ quotannis naves vilibus ac macilentate piscibus, quos Belgæ atq; Angli *Urme Zann* & *Gorsfisch* nominant: quæstus verò, qui inde redundat, ad minimum ultra quadringentis mille Starlingiorū libras exurgit.

Quòd si igitur in omnibus hæc locis tantum curæ ac laboris incolæ vili

huic piscium mercaturæ impendant, cum tamen solum patrium ipsis cibum, potum, vestitum, ligna, ferrum, chalybem, picem siccam & liquidam, retia, plumbum, sal, linum aliâque id generis neutiquam suppeditent, sed ejusmodi merces per tertiam, quartam, sæpè quintam manum ex diversis regionibus expectate cogantur. Si, inquam isti homines, se suosque ex hoc negotio non tantum alere, sed ingentes quoque inde possunt eogere, cum tamen tertiam opes temporis partem ita, reditu ac in loco morâ inutiliter perdant; quid est, quod nostros animos potius quam Hollandorum, Hispanorum, Gallorum, aliorum reddat dubios? Hoc enim in loco necessaria alimenta nobis suppeditant, habemus omnis generis ligna ad scaphas, cymbas navesque extruendas idonea: pisces præ foribus præstò sunt; Nec desunt pix, bitumem, axungia, aliâque id generis, dummodo præparentur. Non est, quod hic metuamus severos præstides ac Dominos, qui intolerandis vectigalibus nos gravent, aut multis pecuniariis cupiant ire perditum. Nullus locus longis processibus: nihil impedimentâ contentiosis causidicis, qui de justitia multum diuque litigent: nec colonorum justo major est numerus, ut inde aliqua annonæ exacerbatio, aut legum corruptio metuenda sit. Usque adeò benevolo divina providentia hanc regionem lumine intuetur. Quicumque hanc regionem cupit incolere, huic liberum de rebus suis statuendi dominium ac arbitrium permittitur: ut quamvis nihilum quidem possideret, tamen manuum suarum labore atque industria, nullo ferè negotio, breviq; temporis spacio, ad luculentas divitias possit emergere, dummodo tantum temporis atque curæ in re familiari curanda ponat, quantum in Angliâ turpi ocio hæcenus consuevit indulgere.

Solum hujus regionis adeò fertile est, ut nulli toto orbe cedat. Multa equidem ac varia regna, regiones, urbes peregrinando perlustravi, sed nullum in iis animadverti quæstum, quem tellus suâ naturâ ac sponte suppeditaret; quicquid autem obtinent, id longo labore atque industria, arte atque experientia hominum indigentium sibi compararunt: Hæc regio suâ, quam Deus ipsi indidit, naturali bonitate, omnia ad victum hominis necessaria sponte absque ullo manuum labore ac molestia producit. Quantum verò spei, si interiores regionis partes pleniùs cognita, humana solertia, peritia ac labore colerentur ac confererentur? De quibus nullum relinquitur dubium, cum extrema maris latera, ipsiq; adeò anguli regionis tanto cum sænore commissa sibi semina refundant. Nihil dicam de piscatu ejus loci uberrimo, nulla enim navis vacua atque inanis ex his regionibus discedere cogitur, dummodo justum piscandi tempus non præterlabi sinat. Ac thesaurus quidem iste, qui ex piscatu colligitur, nunquam inaminuitur, ejus scaturigo nunquam vastari, absumi aut obstrui potest. Quoniam igitur Hollandi Hansæaticis civitatibus, sibi ipsis, aliisque regionibus haleces, lingios, atque asellos: Hansæaticæ civitates maximæ Europæ parti Sturios atque Caviaros: Hispania & Lusitania Mullos & Putardos: Novus orbis contemptum piscium genus, Pauperem Janum: Norwegia & Polonia, picem, bitumen, malos & axungiam: Suecia & Russia ferrum ac linum: Francia & Hispania cannabim, vinum, chalybem, ferrum, atque oleum: Italia & Græcia sericum aliosque fructus suppeditant: Ausim ego confidenter affirmare, idque experientiâ edoctus, omnium istarum rerum materias, ex quibus constant, sua sponte in hisce regionibus nasci, ac feliciter provenire: imò omnia ista, aut certè potissima eorum pars multò citius uno hoc in loco vix 70. miliarium confecto itinere, quam in omnibus supradietis regionibus comparari possunt, dummodo ad eam rem necessaria adhibeantur.

Solum enim adeò fecundum est, ut omnis generis frumentum, fruges, semina que.

quæ illi credideris ferendo, plantando, quàm felicissimè producat. Illud autem lubens concesserim, non omnes fruges justam ac perfectam maturitatem assequi, ac teneriores plantas non semper frugem polliceri, quòd hisce in locis calor æstivus est remissior, frigus autem hybernus est intensius, quam in nostris regionibus. Ipse ego istius rei periculum fieri: Mense Majo, in edito quodam petrosæ insulæ loco, compluribus milliariibus à mari diffito, hortum excolui, in quo omnia tam feliciter succreverunt, ut Junius ac Julius Mensis Lactucarum affatim nobis suppeditaret. Præterea in insulis aut peninsulis omnis generis armenta ac pecudes securè educari ac pabulo abundè sustentari possunt. Nec dubito, quin ab ipsis Barbaris, vilium mercularum precio, tantum frumenti impetraturus sim, quantum ad trecentorum virorum alimoniam sufficit: sin inhumanius (ut certè solent) sese gerant Barbari: quadraginta armati illos facile ad obsequium revocabunt, & ad annonam suppeditandam adigent: ex quibus ducenti, per novem menses, ad operas piscatorias adhiberi possent, donec de rebus necessariis abundè interim nobis prospiciatur.

Mense Martio, Aprili, Majo, usque ad medium Junii, Aselli magnâ copiâ hîc reperiuntur. Majo Junio, Julio & Augusto Mulli & Sturii capiuntur, ex quibus postea Caviaros & Putardos conficiunt. Nec desunt Haleces, quarum aliquot in exenteratione Asellorum reperi, aliquot etiam retibus conclusi. Barbari autem incredibili copia eas ex mari petunt, ubi juxta littora magnis agminibus conglobantur. Sub finem Augusti, Septembris, Octobris ac Novëbris denuo Aselli, falsi pisces, ac quos Pauperem Janum vocant, magnâ copiâ sese offerunt. Unus ex his piscibus centenarius duobus aut tribus, quales in Novo orbe reperiuntur, longè præstat. In quocunque libuerit foro, pisces venales inveneris, multo ante, quàm in Novo orbe piscatus inchoetur, qui solo mense Julio fieri assolet.

Similiter, pisces falsos commodè ad diversa emporia in Lusitaniam deportare, ibidemq; divendere poteritis, priusquam Islandi vestri domum redeant. Islandi certè tempus opportunum sulcandi mare exactè tenentur observare: Hîc præ foribus duplum ad piscandum temporis vobis permittitur: Hîc singulis noctibus cum uxore & familia, quomodo & quandocunque libuerit ad luculentum focum in campi planicie, animo securo ac tranquillo somnum vobis licet capere: cum illis inter summas curas atq; molestias, mari turbido & turgido semper in navibus manendum sit.

Mulli tantâ hîc reperiuntur abundantia, ut quis unico jactu, vel centum retibus possit concludere. Qui ad promontorium Candidum capiuntur hamis, vix sesqui pedem longi sunt, qui verò hîc capiuntur, duos, tres aut quatuor pedes, quod ipsemet observavi, excidunt. Quidam etiam Efoeces magno numero in ascensu fluminis deprehenderunt. Ea quoque æris est temperies, ut quovis tempore pisces in vivis asservari possint.

Barbarorum pueri ac puellæ, item tenuioris fortunæ homines ad labores possunt assue fieri, ut saltem pisces domum deferant, telam faciant, ac instrumenta piscatoribus necessaria præparent.

Sal quoque, absque ullo dubio hisce regionibus confici potest, si non prima opera ad libram, tamen tale, quod donec omnia rectiùs constituentur, usui nobis esse possit.

Navès advehere possunt vaccas, equos, capras, viliores panas, & id genus alia, quibus hîc loci destituimur. Interim tanta piscium cogi poterit copia, ut quandocunq;

advenerint naves, plenam semper vecturam inveniant, nec diutiùs expectare teneantur. Id si fiat, licet precio conducantur navae, parum obfuerit. Mirum enim, si reditus huius sumptus ferre non possit. Opera verò danda, ut cum primo vere isthuc appellant naves, sin minus, in hyemem provisio isthuc faciunda erit.

De rufis quibusdam baccis, Alkermes dictis, quarum in novo orbe libra 10. solidis Anglicis venit, hic autem 30. aut 40. aestimatur, magnus quotannis cogi posset cumulus. Nec parum lucri ex Cartis musciferis percipitur. Operæ enim precium feceris, si bonitatem ejus volueris explorare.

Ex fibris, lutris, martibus, nigris vulpibus earumque pellibus, quæ omnes tantumdem valent, quotannis sex aut septem milliaria comparari possent, si ab ejusmodi commercii Galli excluderentur. Hoc enim anno 15000. pelles ex hisce Septentrionalibus in Galliam translatae sunt, quod emolumentum omne nobis accederet, quippe qui ex ejusmodi negotiatione æquæ ac Galli, rem facere possemus.

Mineralia, aurum, argentum, plumbum optimum, Crystallum, Alumen quod attingit, possem equidem multa de iis referre, si quidem id tutò mihi facere liceret. Ex officio aliquoties ejus rei periculum feci, ac genuina metalla hic reperiri animadverti. Sed cum Alchimia gnarus haud sim, hic me reprimo, nec plura affirmare ausim, quam certò novi. Si quis autem officinam ferrariam hic exstruere vellet, materiae satis, ac lignorum abundè absque ullo precio posset obtinere. Ex quibus omnibus patet, facili negotio, absque labore ac molestia omnia ad Coloniam conservationem necessaria comparari posse, donec navigationum accedant subsidia, ac summè necessaria mari ad nos deferantur. Faceret huc non parùm Indianorum seu Barbarorum opera, si more debito ad piscatus, sementem faciendam, lignationes, aliosque labores adhiberentur.

Verùm enim verò, ut ad singulares quasdam regionis partes accuratiùs describendas redeamus, cum ipse loca omnia necdum planè habeam cognita: neque etiam perfectè statum regionis potero delineare, præsertim, quod mare, aërem, varios fructus, populos, formam reipublicæ, religionem, jurisdictionem, limites, confœderatos aut hostes, aliaque id generis attinet: sed ea tantùm proferam, quæ hinc inde ex variis linguis addiscere, atque interea temporis, quo in hisce regionibus versatus, colligere potui.

Potissima Septentrionis pars, in qua ferè viximus, est sinus Pennobscot: is diversis populis habitatur, qui ex piscatu & venatu inter insulas per stagna & sylvas, in quibus magna fibrarum aliarumque ferarum reperitur copia, vitam sustinent. Sinus hic magnas aliquot insulas, i. e. 6. 8. aut decem milliaria in longitudinem porrectas comprehendit, in quibus jucundissimi commodissimique portus inveniuntur. Versus Orientem habitant Tarrantines, capitales horum hostes, apud hos Galli sedem sibi delegerunt, ac paricum incolis jure vivunt.

Versus Septentrionalem Occidentis plagam à Pennobscot, ab altera parte altissimi montis jacet Mecaddacur, quod est propugnaculum contra Tarrantinorum incursionem extitum, montanae Pennobscoti regioni ac mari finitimum. Ex hoc loco omnes alia regionis ad 16. vel 18. milliaria distatæ prospiciuntur. Proximè adjacet *Segoeket*, tum *Nustoncus*, *Pemmaquid*, & *Sagadabocke*: juxta hoc flumen, prope occidentalem Coloniam reperiuntur *Aununckawgen*, *Rinnebeck*, aliaque oppida, ut & agri complures frumento confiti. Posteaquam ad 40 aut 50 milliaria in longitudinem flumen hoc emensi sumus, præter prærupta litora, atque incultas rupes, arboribus obsitas nihil reperimus. Quæ verò Barbari incolunt loca, solum habent pingue ac fertile. Occidentem versus ab hoc flumine

mine, regio *Aucocisco* in extremo angulo ampli ac profundi sinus prominet, quamplurimis amœnissimis insulis conspicua, quæ totam regionem in commodissimos aliquot portus distinguunt.

Sacrocotuck, huic vicina in angulo ampli ac sabulosi sinus conspicitur: quæ regio rupibus ac insulis referta, paucos eosque cymbis tantum excipiendis idoneos habet portus, quantum quidem mihi cognoscere licuit. Littus verò marinum, quatenus penobscorum ac Orientem versus porrigitur, ex altis rupibus ac Saxosis insulis constat, in quibus tamen, quod meritò miretis, solo tam duro ac pertinaci procerissima exurgunt arbores. Regio est deserto similis, plus horroris, quam voluptatis intuentibus afferens.

Interim mare istic loci piscibus maximè abundat, ac insulæ istæ desertæ optimis lignis, fontibus, fructibus, piscibus atque avibus, usque adeò divites sunt, ut facile inde colligi possit, quamvis marina littora ob rupes continuas, despecta sint, valles tamen, campos, atque interiora loca fertilitate nulli regioni quicquam concedere. Nec verò ullum sub sole regnum adeò fecundum atque amœnum reperitur, quod non loca quædam deserta atque inculta obtineat. Adhæc Nova Angliæ ejus est capacitatis, ut, si quidem universa coleretur, in complura regna, ac diversas regiones distingui possit.

Ubi in marino littore Occidentem versus progressus fueris, pervenies *Accominticum* ac *Passacaquacham*, qui duo portus cymbis minoribus excipiendis accommodati, præter iniqua ac Saxosa loca solum habent satis fecundum. Hinc *Augoa* cernitur, de qua facile quis præposteram sententiam tulerit, cum sinu seu vado quodam à mari ambiatur, ac præruptis montibus disterminetur, nihilominus tamen, ut in editis sic demissis locis agri fertilissimi, omnisque generis optimæ fruges reperiuntur. Orientem versus insula quædam ad duo vel tria miliaria extenditur, hæc solum habet paludosum ac graminosum, pascuis haud incommodum: hortensibus fructibus, moris quercubusque, ex quibus scaphæ, imò domus, loco tam securo, extrui possent, circumseptum.

Naimkeck, licet fundum habeat magis scopulosum, atque *Augoa*, ubi sabulum prædominatur, nihilominus tamen ob portus aliarumque rerum commoditates celebratur: quantus verò incolarum numerus sit, nondum addiscere licuit. Hinc usque ad mare totius regionis metropolis *Tragabigzanda*, tribus insulis circumdata porrigitur, quæ tria furcatum capita appellantur: Versus Septentrionem amplius quidam sinus patet, in quo domicilia aliquot, ut & agros frumento confitos reperimus: hujus loci incolæ de *Magno* quodam fluvio referebant, juxta quem ædes ad minimum triginta extructæ essent, quarum Domini dominium in istas regiones obtinerent: Quia verò Galli commercii suis isto in loco nos præverterant, ulterius ad loca ista contemplanda progredi consultum haud putavimus. Insulæ *Matthnutz* Occidentem versus ab hoc sinu disticta portum omni procul dubio habent commodissimum. Latus marinum maximam partem insublime assurgit, littus sabulosum est. In hac ora è longinquo fundi lati ac fecundi, ut & homines commoda corporis proportionem præditi magnâ copiâ conspiciuntur. Verum cum Galli sextam jam hebdomadam ibi moram traherent, occasio sese haud obtulit, diligentius de incolarum moribus ac numero, ac quousque fluvius in interiora regionis ascenderet, percontandi. Incolæ hujus loci a modum sunt benigni atque humani, ad iram verò provocati, fortes ac strenui.

Cùm enim unum ex iis fortè offendissemus, is cum tribus aliis ultra portum *Quonahassit* ad scopulos quosdam, quos præterire cogebamur, advectus tanto furore tela sua in nos evibravit, ut vix indemnes periculum effugere possemus.

Porro *Accomakum* itur, qui portus est tutissimus ac commodissimus: huic loco præter incolarum solertiam nihil deest. Homines sunt comes ac valdè placabiles: cum enim levi de causa pugna inter nos ac quadraginta aut quinquaginta Barbaros oborta esset, licet complures ex iis malè mulctarentur, quidam etiam ad mortem usque cæderentur: illi post unius horæ spacium in gratiam nobiscum redierunt. *Cape Cod*, quod nunc Jacobi promontorium dicitur, huic quam proximè adjacet: regio est ex arenarum tumulis edita, & difera aliisq; vilibus fruticibus obsita: portum verò contra procellas ac tempestatum injurias longè habet securissimum.

Promontorium hoc ab uno latere mari, ab altero, amplo quodam sinu, instar falcis stringitur: Huic vicini sunt Pawmetenses, interiores verò regionis partes Chavumenses incolunt. Meridiem versus, ac sub Meridionali Occidentis plaga periculosa brevibus fundo fabuloso, & salebroso in mare longiùs excurrunt: hæc dum circumirem, quàm proximè littus fundum ad 30. orgiyas, atque alveum satis fortem deprehendi, quod indicio erat, transitum isto in loco reperiri, in quo æstivo hybernoq; tempore optimi maximeque pisces intercipi possent. Barbari autem ejusmodi transitum ibi reperiri negabant, brevibus ista ab alveo Pawmeti in Nauseto insula congesta, longiùs demum exporrigi affirmantes: cùm tamen ipsi vadum, quo eatur ad mare ignorarèt. Hinc *Capavaccam* itur, quæ regio mineris, cupro, frumento, atque incolis abundans, postremo hoc anno à me detecta est: Idq; non sine meo periculo, quod nunc silentio præterire lubet, donec commodior istius commemorandi sese, Deo ita volente, offerat locus.

Ajunt Massachusetas interdum cum Pennobscotensibus Bashabis bellum gerere solitos, atque etiamnum Chavumenses, eorumq; confæderatos hostili odio prosequi: Verùm moderno tempore amicitiam inter se colunt, atque in finibus liberè commercia mutua exercent. Neque enim longinquiora itinera, quàm à Pennobscoto usque ad *Cape Cod* suscipiunt, rarò Massachussetum usque versus Septentrionem progrediuntur. Hic frumenti sementem facere incipiunt, quæ præsertim in meridionalibus locis usq; adeò feliciter provenit, ut Septentrionales, quantumcunq; libuerit frumenti, ac hyeme majorem etiam piscium aviumq; copiam ab iis possint impetrare.

Insulæ montesq; maximè notabiles, ex quibus tanquam certis signis regio hæc ab aliis internosci potest, sunt hæc: Insula maximè elevata est *Sorico*, in sinu Pennobscotano: tres verò insulæ, unà cum rupe quadam haud procul à *Matinnaco*, longiùs in mare protenduntur. *Metinnicus* tres planæ insulæ sunt, inter quas & *Monahigam* scopulis quidam interjacet. Hæc verò est alta quædam ac rotunda insula, inter quam & *Atiam* quandam *Monanis* dictam parvus portus conspicitur. In *Domevillæ* insulis alius adhuc reperitur portus, *Sagadabock* fluvius per *Satquinum* notus est, ad cujus ostium quatuor vel quinque insulæ assurgunt. *Schmiti* insulæ, cumulum quendam insularum, à se invicem diremptarum *Accominticum* versus efficiunt. *Turcarum capita* tres sunt insulæ in latere maris, quæ quàm longissimè conspici possunt. Potissima verò totiùs regionis promontoria, sunt *Cape Fragabigzanda*, & *Cape Cod* Flumina maximam partem limpida ex interioribus regionis partibus promanant.

Herbarum fructuumq; diversæ admodum istis in locis nascuntur species, utpote Alkermes, cujus bacca uvis passulis haud multum absimiles sunt, mora, uvæ, *ros-*

grossellæ, pruna, nuces juglandes, castanæ, avellanæ, &c. item cucurbitæ, cucumeres, fraga, fabæ, pisa, atque olyra, quam Maytz vocant, ut & duplex lini genus, ex quo retia, lintea ac restes conficiunt.

Inter arbores primus locus debetur quercubus, quarum tamen pro soli differentia magnum est discrimen: præterea pini, tædæ, nuces, castanæ, betulæ, fraxini, ulmi, cupressi, mori, pruni, coryli, Sassefras, aliæq; id genus arbores ibidem reperiuntur.

Aquilæ, gryphones, accipitrum diversa genera, grues, anseres, onocrotali, anates, majores & minores, gaviæ, gallinæ indicæ, mergi, aliæq; aves complures, quarum nomina latinis auribus ignota sunt.

Balanæ, Grampii, Delphines, Turbidæ, qui pisces cornuti sunt; sturii, aselli, haleces, nulli, anguillæ, cancri marini ac fluviatiles, musculi, ostreæ, aliq; exotici, nostròque orbe peregrini pisces.

Mus, animal est cervo majus, in sylvis errans, colore subrufo ac cineritio; fibræ, nigri lupi ac vulpes, Arongconds, cati sylvestres, ursi, lutræ, martes, feles musciferæ, atq; insecta infinita, quorum nomina me fugiunt.

Omnia hæc quovis anni tēpore in regione ista reperiuntur: quia verò olim illorum numerus parum fuit imminutus, nuncq; demum usurpari cœperunt, isthæc magno numero capta solent arefacere. Sæpe in depresso littore aut caverna arenosa, tanta cancrorum marinorum vis comprehenditur, ut iis integras scaphas complere possis.

Nec ulla ferè insula reperitur, in qua non fructus, aves, cancri, musculi, qui aquâ minus profundo in solo sublidere amant, inveniuntur. In portu, quo nos utebamur, parvus puer ad clavum sedens brevi temporis spacio tantam optimorum piscium cœperit copiam, ut in unius diei cibum sex vel decem personis facillè possint sufficere: retibus verò vel mille pisces unico jactu concludebamus.

Ac ne locus quidem tota regione reperitur, ubi projecto hamo piscatorio, non continuo unum ex optimis maximisq; piscibus, utpote Asellis, makarellis aliis, possis intercipere. In diversis anfractibus maris tantam mullorum copiam, vir unus reti concluserit, quantam summo conatu ad littus potest pertrahere. Fluvii item nulli sunt, in quibus non summa Sturiorum atq; esocum reperitur abundantia, dummodo justum illorum tempus observetur. Toto ferè piscatus nostri tempore annona nostra erat modicum panis aceto mistum. Nihilominus integrum ferè Julii Mensem, quo tempore piscatus paulatim decrevit, indies strenuè opus fecimus, sub dio noctes in insulis traximus, atq; obvium quemvis cibum arripuimus, nec quicquam in doad nos rediit detrimenti. Non tamen ulli author sum, ut eundem vitæ suæ sequatur modum, nisi eò extrema ipsum adigat necessitas: interim morte dignum censeo, qui corporis robore viriumq; integritate præditus hisce in locis victum sibi comparare nequeat, cum rerum ad vitam sustentandam necessariarum abundantibus copiis hæc regio affluat.

Quis enim majorem unquam fecerit quæstum, quam si quis, cui aliàs cum inopia atq; egestate conflictandum, ac victus durissimo manuum labore comparandus est; fortunæ melioris subeat aleam, in hæc regiones transeat, iisq; terris excolendis incumbat, quas vitæ corporis impendio primus occupavit.

Quid optatius ejusmodi ingenio possit accidere, quàm regionem hæctenus incultam, Dei benedictione, suaq; virtute absq; injuria ac detrimento occupatam in lætam postea vitæ spem colere atq; exornare? Quod officium Deo gratius, proximo utilius

atq; salutaris præstiterit, si quidem scintilla veræ fidei, atq; in religionem zeli in ipso sit reliqua, quàm si miseros ac barbaros istos homines, ad Deum Creatorem suum convertere, ejus notitiam, dilectionem, reverentiam ac timorem in eorum animis excitare; ad Christi unici nostri Salvatoris ac servatoris agnitionem adducere, atque ab aggressi ad humaniorem vitæ modum revocare possit? Certè labor hic debita cum prudentia susceptus, duplo aut triplo majus opera præmium refundet. Quid honestius, quid præclarius, quam rem hæcenus occultam atque incognitam manifestare atque in lucem proferre, item civitates condere, colonias deducere, ignaros convertere, stolidos instituire, injusta corrigere, ad virtutem assuefacere, aliud adhuc regnum patrio solo adjicere, ocium prohibere, injuriam à proximo propulsare, perpetuam laudis suæ materiam posteris relinquere? Considera, quod principium, quis finis omnium monarchiarum fuerit? Certè ad hanc regulam ac scopum omnia illorum consilia dirigebantur. Quos non labores virtutis, commodi publici, ac salutis patriæ promovendæ causa exantlarunt? Exemplum proferam, Quid Romanos ad tantam monarchiam eiecit? Certè juventutis exercitia, non intemperantia domi, sed pericula foris: cui accedebat justitia ac prudentia longo rerum usu acquisita. Quid eorundem ruinam atque interitum acceleravit? Ocii abundantia, patrum in liberos negligentia, Magistratuum reipublicæ administrandæ gnarorum penuria, sui ipsorum ob immeritos honores admiratio, laborum fideliter impensorum contemptus, intestina inter se odia, politica diffidentia, externa in speciem probitas, sed clandestina iniquitas. Hac ratione gloriam rerum gestarum à majoribus multis annis partam brevi temporis spacio perdiderunt. Illi quidem virtute & industria heroes ac domini totius orbis constituebantur: hi vero vitis ac voluptatibus enervati mancipia suorum servorum facti sunt. Atque hoc illud discrimen est, quod inter armorum in acie usum, & lapidea monumenta, inter auream secundæ, & plumbeam adversæ fortis aram, inter justitiam & injustitiam seu perniciem, corpus & umbram, verba & facta, experientiam & opinionem, publicæ salutis incrementa, virtutum deniq; fructum ac vitiorum eventum cernitur.

Quisnam igitur sanæ mentis domi potius in ocio delituerit, atque ubi edendo, bibendo, dormiendo genio satis indultum vitæ finem exoptarit? Quis rem à proavis honestè partam ac relictam sua negligentia ac prodigalitate profuderit? quis malit dignitatem suam in miseria sordescere, quam virtus honorificè tueri possit? quis in extrema paupertate de fumosis majorum imaginibus ac nobili prosapia gloriatur? Quid attinet inani pompa deceptum cordis animiq; penetralia, ignominiosa defectio, ludis scurrilibus, alea, nugisq; nugacissimis propalare, alienam sectari quadram, ac parasitorum more prandia ac cœnas magnatum captare? Quid juvat amicos fallacibus promissis, aureis montibus, naso adunco suspendere: hinc inde mutuum ~~sumere~~, quod nunquam animus sit solvere: legibus ac statutis contumaciter vita moribusque repugnare, illustri aliquo scelere patriæ labem atque infamiam aspergere: seipso abuti, atque in penuria ad restim adigi? Quæ vafania, fratrum germanorum, imò etiam parentum mortem, ne dicam condemnationem, exoptare, dummodo eorum fortunis uti frui liceat, quamvis quæ in mundo honoris ac gloriæ cupidos maneat præmia sit in propatulo.

Oro autem atque obtestor omnes ac singulos ne quis à me se læsum putet, sed ut monita mea ex fido animo profecta boni consulat, quippe qui omnibus bene, nemini malè velim ac voveam.

interim nullus dubito complures pio huic negotio favere, ac facile a se istud confici-
 endum permoveri posse, quibus certè animus nunquam deesset, dummodo ditiores sũ-
 ptus ferere non detrectarent: alioquin pericula neutiquam subterfugerent, sed ulterius
 etiam Colonia vestre auspicia proferrent. O cecam verò parentum stoliditatè! ò nimiam
 indulgentiã, aut in liberis educãdis sorditiè ac segnitiam, qui turpi in ocio frenos libero-
 rum petuntie laxatis, donec ipsi in vos imperium sibi arrogèt, atq; in eam feritatem de-
 generent, nihil magis quàm ultima parentum fata in votis habeant. Quid obstat, quò
 minus tam pio huic negotio filios vestros adhibeatis? Tempus erit, quo illos uspiam la-
 tere desideratis, ut laquei supplicium possint effugere, licet quotannis 300. circiter flo-
 renos inutili amptu prodegerint, atq; abligurierint. Quid prohibet ergo, quò minus
 illos hanc fortuna periclitari patiamini? qua, si vestra ope atq; prudentia rectè usi fuerint,
 non solù dignitatem suã honestè tueri, verù etiã ipsos vos parentes præcurrere poterunt.

Non usq; adeò delicatè à parètib; sum educatus, copiã atq; emolumentũ degusta-
 vi, etiã inopiam ac detrimentũ perpessus atq; expertus sum. Itaq; cũ mihi ipsi nõdum sa-
 tis faciã, ad nova hæc incepta persequenda abripior. Neq; ignarus sum, parũ me mea in-
 dustria gratiè apud plerosq; initurũ: imò plerosq; in istac esse sententiã, se toti mundo opi-
 nionè prudentiè ac sapientiã allaturos, dũ modo subtilibus, sed revera futilibus suis ca-
 villis consilia mea carpere atq; eludere possint. Et tãnum spe ducor bona, rationes modò
 à me allatas apud aliquos saltè tantum ponderis habituras, ut opem mihi in hoc negotio
 minimè sint denegaturi, sed qui modò talpis sunt cæciores ipsi vècordiã ac diffidentiam
 suam possint agnoscere, potius spe lucri, quã religionis, charitatis ac publici cõmodi cau-
 sam in coloniã istius deductionem consensisse. Quid ad me rediret utilitatis, si me ipsum,
 imò Regiam majestatem, illustres ordines, amicos benevolos, ipsamq; adeò patriã inani
 spe lactarem. Cũ igitur intellexerim Regiã Majestatem in hoc negociũ quã clemen-
 terimè consensisse, optarim equidem hunc conatum nostrũ à locupletibus honestatis
 amantibus ac solertibus ingeniis promoveri. Si caveri sibi idoneè à me postulent, nõ ter-
 giverso. Nemini tamen author sum, ut solus tam longinquũ iter ingrediatur, ipsum me
 itineris cõvitè offero: nec deserã illos in solo peregrino, sed unã cum ipsis manebo, ean-
 dẽq; fortunẽ tecum experiar. Nõ consulã in medium, ut imprudenti ac temerario cœpto
 ejusmodi ineat. via, quã arũnarũ satis nobis esset allatura, sed dũmodo ea, quã dixi,
 fiat provisio, non cõbitito, quin de cibo aliisq; rebus necessariis abundè sibi prospectũ o-
 mnes fassuri sint. Sine cõbitito succedant omnia, nullum aliud exposco præmiũ, quã quòd
 laborũ fructus sua sponte. uã afferet. Adhæc si cui exacto anno hujus regionis tædium
 oboriatur: huic unã cũ refusio. sumptuũ liberam discedendi permittã facultatem. De
 colonis verò nulla me sollicitudo a. geret, qui magno numero cõfluere, dũmodo quẽ
 mihi de istac regione cognita sunt ipsi. uoq; innotuissent. Nec quẽquam à laudabili
 atq; ordinaria rei familiaris administratione. ut mecum in Novã Angliã abeat, inibiq;
 conatus meos promoveat, cupio abducere. Nem. nem quoq; absterreat, labores istic loci
 fore intolerabiles, quanquam ut dictũ divitiè solo labore atq; industria cõparari soleãt.
 Illud enim ausim affirmare, quã plurimos in Angliã reper. i, qui inanium voluptatũ cœ-
 no immersi plus laboris atq; operæ in iis vestigandis collocant, quã hĩc ad immensas
 opes cogendas requiratur. Interim plerumq; dimidio minũ voluptatis atq; emolumen-
 ti, quã detrimenti percipiunt. Omnia hĩc tuo inserviunt lucro, quã in Angliã sum-
 ptus, ac damna sæpe important maxima. Hĩc tellus aureaq; libertas sua sponte pro-
 fert, quã Angliis aut planè negata aut summis impensis comparanda sunt. Quid

juvencius, quam suo in prædio quemq; agros, hortos, vineas, fruges herbasq; serere
 lere, atq; suo arbitrio instaurare, naves extruere, aliaq; id generis negocia obire &c. ræ
 foribus delicias quærere, sua ipsius navi in altum provehi, ac nullo negotio, haulo
 piscatorio optimi generis pisces interciperi posse: Quid amœnius, quam duobus num-
 mis sex, imò duodecim sæpè nummos lucrari? Ignavum enim piscatorem esse portet,
 qui non unius diei spacio centum, ducentos trecentosve Asellos possit capere, ut exen-
 terati atq; arefacti postea eodem in loco decem, in Anglia vero 20. solidis, quàm liben-
 tissimè veneunt: annon igitur tantum lucri quilibet servus, herus, aut mercator boni pro-
 rato consuleret. Imò si quis in septimana triduum labori ignaviter incumbat, plus lucra-
 bitur, quam familiae alendæ necessitas exiget, nisi nimia prodigalitate, quæ ab ore parva
 sunt, velint inutiliter profudere. Quid igitur de fabricis lignariis, lapicidis, tortulanis, sar-
 toribus, ferrariis, nautis aliisq; opificibus dicam? annon summo oblectamento ac lucro
 sibi ducent, si vel unicum in die horam piscatum prodeant, quo temporis spacio tan-
 tum piscium capient numerum, ut in victum toti familiae integram septimanam suffi-
 ciat. Ac licet ipsi pisces istos fastidiant, cum præstantiorum ciborum delicia isthic afflu-
 ant, illos nihilominus cum piscatoribus ac mercatoribus pro aliis, quas advehunt, mer-
 cibus, poterunt commutare. Præterea non parùm oblectationis afferet, si quis caelo serere
 no atque amœno ab una insula in aliam per fluvios ac stagna trajicere, aërem mutare at-
 que animum recreare, imò eadem opera rem acquæstum facere possit. Licet enim haulo
 omnes piscibus insidiari norint ac soleant, tamen aliis in rebus necessitati suæ consule-
 re, delicias ac lucrum quærere poterunt. Cujuscunq; enim ordinis, fortunæ, atq; opificii
 homines sint, cuilibet integrum est, suum quærere commodum, cum omnia ad victum
 necessaria, benefica parens natura larga manu isthic loci suppeditet.

Nobiles atq; equestris ordinis viri variis exercitiis ludicris animum oblectare pos-
 sunt: indies enim loca incognita sylvasq; remotas venandi, piscandi, aucupandi gratia
 dire licet. Videas in amœnis portibus sex, septem aut octo ex fero genere accipitræ, ex
 alto præcipientes ferri, ac duas circiter horas piscium capitibus advolutos escam quærere.
 In interioribus locis imbelles aves persequuntur, ad unco rostro contundunt, atq; humi
 prosternunt, ut ut autem sint feri, facili negotio cicurari possunt. Neque oblectamenta
 hæc cum tot molestiis ac vexationibus sunt conjuncta, ut in Anglia, ubi qui Aucupium
 sectantur, continuis vigiliis, fame, siti macerantur, equitando, curando atq; hinc inde
 divagando delassantur, ac sæpe in manifestum vitæ periculum advocantur, cum tamen
 vix accipitrem unum habeant obvium, ne dum ullum capiunt. Adhæc præter venandi
 exercitium, sylvæ, montes, stagna, fluvii, non solum iucundæ ac sufficienti mentis recre-
 ationi inserviunt, sed optimam quoq; alimoniam suppeditant, quarum pelles ma-
 gno cum fœnore divendi, eodemq; precio, quam Capitanei alicujus stipendii aestimari
 solent.

Quod agricolas aliosq; operarios attinet, qui serendis frugibus, cannabe, rapis, pa-
 stinacis, brassicis aliisq; oleribus occupantur, certè facillimo negotio se suosq; possunt
 alere. Agri enim gratis fere illis elocantur, vix 20. 30. 40. aut 50. pendunt solidos,
 ut ex iis non solum commodè vivere, sed ad amplas quoque divitias possint perti-
 nere. Mirum itaq; mihi videtur, si quis in tanta omnium rerum copiâ ad inopiam re-
 digatur.

Neque tamen eò mea pertinet oratio, ac si filios à parentibus, maritos ab uxoribus,
 servos à Dominiis velim auferre, sed de iis loquor, qui bona cum pace ac venia sese in-
 vi-

vicem possunt deferere; aut si qui in civitatibus, pagis, aut diocesisibus 13. aut 14. annorum orphani reperiantur: aut si qui conjuges ægrè se suosq; hinc possint alere, hos longè commodius in Nova Anglia victuros existimo. Apprimè verò necessarium duco, antequam isti certo cuidam dominio adjudicentur, ut de viribus mediisque; domos extruendi, subditos tutandi, ac de rebus necessariis iisdem prospiciendi satis constet, nec ante ullum in locū colonia deducatur. Quem in finem consultū foret, propugnaculum quoddam extrui, priusquam negotium istud inchoaretur. Danda quoque opera, ut in promptu sint fabri lignarii, latomi, piscatores, aucupes, hortulani, textores, netrices, sartores, aliiq; id genus artifices, quibus pro uniuscujusq; opificii consuetudine, 10. 11. aut 12. pueri in disciplinam tradi possent, ut ubi isti sub magistris artem quisq; suam imbibisset, illam alios postea posset edocere. Certè hac ratione publico regis, patriæ, ipsorumq; opificum commodo foret prospectum, cum ita tam ad magistrōs, quàm ministros non parùm utilis eis redeat.

Liber in immensum exeresceret, si pro necessitate describere ac recensere vellemus quos insultus, quæ pericula, quas calamitates ac miseras Hispani ac Lusitani in novi hujus orbis detectione atq; occupatione sustinuerint, qui certè multis parasangis nostram imbecillitatem, socordiam ac negligentiam post se relinquunt. Quanto enim tempore, quàm ridiculè ac contumeliosè primi illi Authores ac novarum regionum repertores sunt habiti? Idem etiamnum usu venit iis qui incomparabiles illorum virtutes, è longinquo sequi, atq; illorum vestigiis tentant insistere. Licet ob oculos quotidie ceruamus immensos divitiarum cumulos, qui ex ipsorū Colonia emanarunt, nihilominus adeò vecordes ac rebelles sumus, ut quæ ignoramus, aut credere nolimus, aut metu nimio imminens periculum declinandi fatigemur: cum tamen constet hac ratione oblatas occasiones negligi, aut suppressi, aut saltem tædium afferri, iis, qui jam operi manum admoverunt. Sic struendo dirimimus ac destruimus, fructus ex floribus quærimus, malumus arenæ lubricæ, quàm solidæ petreæ superstruere, judicamus de rebus, quas nec scimus, nec intelligimus, gubernamus ea, quæ in nostro arbitrio haud quaquam sita sunt, metuemus, ubi nulla timoris causa subest. Imò reperias homines, qui novitios Colonos vel invitos ad ocium cogant.

Quis autem sanæ mentis, atque alicujus saltem industriæ atq; indagationis, dulce patriæ solum verteret, spes domesticas abjiceret, vocationem honestam desereret, amicos, oblectamenta, libertatem, prædia dereliqueret, nisi ad fortunæ suæ aleam periclitandam spe certa latissimorum ob merita prætorum olim percipiendorum adduceretur. Quam primum enim felicitatis alicujus aspirat aura, statim animi in ejus desiderium abripiuntur: Verùm quotidianis alimentis atq; adminiculis opus habent, instar tenelli infantis, donec solidè gressus possit figere, ac suo Marte intelligat, quid laudè, quid vituperio dignum, ne onus humeris suis impar sibi imponi patiat, priusquam quidnam istud secum portet, habeat cognitum. Dum itaq; summum perfectionis gradum quàm difficillimè possimus assequi, necessitas ipsa videtur flagitare, ut non solum omnis generis praxes ac consuetudines, sed sæpè etiam ridiculæ cogitationes mentem subeant. Criminetur ac damnet paradoxas hæc sententias, qui volentem septem ad minimum annos requiri asserunt, priusquam mentis acie comprehendere possit ea, quæ ad tanti operis molem sint necessaria. Ego verò inquam, Quicumque in remotas hæc regiones Coloniam deducere satagit, is post septem annorum decursum satis negotii reperiet, in quo omnes ingenii sui vires collocet. Idem animadvertet,

ejusmodi Colonias potius libertate, utilitate, honore, felicitate (quam ipsa tellus offert singulari devotione atque obligatione conservari ac propagari, quam servituti, vi, tyrannide, ingratitude, aliisque id genus fucatis præmiis, quæ ex liberis servos, ex honestis viris nebulones nequissimos efficiunt, ac populosissimis coloniis ac rebus publicis certissimam cladem atque extremam perniciem attulerunt: cum novam erigere Coloniam, maximi semper laboris opus sit. Quis enim non videt, quodnam summum Hispanorum bonum, studium atque inceptum fuerit? Illud nimirum, ut incognitas hujus novi orbis regiones vestigarét, quâ viâ in abditiſſima vicinorum suorum, ac totius ferè orbis arcana penetrarunt. Anſam huic negotio præbuit clarissimus Columbus, quod illi per nostram negligentiam eò direxerunt, ut opinionem nobis attulerint hæcenus nullas ulterius orbis extate partes, quàm quas Columbus aliiq; detexerint: cum tamen videamus quotidie tam ab ipsis, quàm à nobis novas regiones, nationes atque commercia in Asia, Africa, Terra incognita atque America investigari, atque ita patriam ipsorum aliquot hominum tam militum, quàm opificum millibus exhauriri, qui alioquin sua ignavia, contumacia, atque inscitia vicinis suis graves fuissent, aut temeritate sua Hispaniam ipsam in præsentissimum periculum adduxissent.

Jam verò Anglia æquè tanto hominum numero, quanto Hispania carere, illisque de rebus necessariis abundè poterit prospicere: Ad hæc Hispani licet complures regiones dominio suo subjecerint, tamen non cessant terras nec dum occupatas, imò nec dum cognititas indagare.

Absit ergo à nobis Anglis isthæc ineptia; ut parta tueri, cognita persequi detrectemus. Ægrè ferrent nobiles majorum suorum titulos atque honores ipsis eripi, licet suo ipsorum judicio se illis virtute minores atque inferiores, sicque honoribus ac redditibus iisdem indignos fateantur: quippe qui non spectatoribus atque umbris, ut ocio atque ignavia indulgerent, decreti sunt, sed ut posteri ejusmodi titulis ad famam heroicis factis, ingenio, pietate, virtute extendendam extimularentur. Quos non labores majores nostri summa animi corporisque contentione, ne quid respublica caperet detrimenti, susceperunt? Quid verò nostros homines, ut amicis suis, in causa tam honesta, quorum operâ facillè carere possunt, opem ferant, excitaverit? Ipsa religio nos, quotquot illi nomen dedimus, monet, si quidem pietatis cultu verè defungi cupimus, ut fidem factis testemur, miseros hosce barbaros, atque à fide alienos populos convertamus, ac ad veram religionem, Dei que agnitionem adducamus. Cui enim labori Hispani parcunt, ut ad pravas suas superstitiones Barbarorum animos pertrahant. Equestris ordinis viros gloria rerum gestarum, virtus ac fortitudo exsuscitet.

Fortes ac laboriosos certa præmiorum spes erigat. Omnes verò, si quidem tales essemus, quales videri cupimus. Num reliquis populis ac nationibus sumus inferiores? Num ingenii nostri vis, hodierno die, quàm olim majorum nostrorum fuit, est obtusior? Num tantum prædiis, piraticæ, aliisque nequitias intenti erimus? Malumusne mancipio ac servitio Lusitanorum, Hispanorum, Germanorum, Gallorum, ac Turcarum addici, quàm verò Deo, nostro Regi, nobisque adeò ipsis inservire? Plerumque socordiz ac negligentiz nostræ, commerciorum penuriam, atque honestorum officiorum raritatem prætendimus, cum in detectione Septentrionalis hujus Americæ partis, unicuique libera offeratur optio quod vitæ genus, quam functionem velit eligere.

Ut verò verbis meis ipso facto majorem astruam fidem: decreveram postremo hoc anno 1615. in regione isthac subsistere, ac cum 16. viris porro fortunæ aleam periclitari.

Ex equeſtri ordine erant, *Thomas Dienis, Edoardus Stalnigs, Daniel Cage, Franciſcus Abbot, Johannes Goſling*: ex militari, *Vvilhelmus Ingram, Robertus Muter, David Cooper, Johannes Partridge*, cum duobus pueris: ex nautico, *Thomas Digbie, Daniel Backer, Adamus Schmutz, Thomas Vvathon, Gualtherus Chiffete, & Johannes Hall.*

Maluiſſem equidem tot meorum ſociorum fuiſſe millia, ſiquidem ab annona ſufficienter fuiſſemus in ſtructi. Certè ſecundùm Deum omnem in exigua iſta manu fiduciam collocaveram: Jam antea Barbaris innotueram, contracta cum uno ex præcipuis primoribus Dobamidâ familiaritate. Hujus Barbari ſatis magnanimi interventu, non dubitabam, ea me ab amicis atque agnatis ejus impetraturum, quæ uſui mihi futura erant maximè, quod ab illis hæcenus mihi denegatum fuerat: imò etiam commercia fore libera quæ cum in permutatione mercium potiſſimùm conſiſtant, magno iſtius regionis bono, quàm facillimè ac tutiſſimè peragi poſſunt. Cum hoc, aliisq; aliquot Barbaris fœdus pepigerã, iſtis conditionibus, ut inter ipſos fixam mihi ſedè deligerem, eòsq; contra Tarentinorum injurias, majori, quàm à Gallis factum eſſet præſidio defenderem, quorum tyrannide uſque adeò vexabantur, ut quaſcunq; federis proponerem conditiones, in illas abſque ulla tergiverſatione conſentirent. Sed fortean aliquis in ejuſmodi cogitationes devenire poſſet, factum meum potiùs temerarium quàm prudens fuiſſe, quippe qui non perpenderim Barbarorum vires, celeritatem, proditorium animum, atque inconstantiam, quâ complures alii in extremum vitæ periculum adducti fuerunt. Verùm enim verò hiſce reſponſum velim: me, licet plus in Virginia, quàm hiſce in locis mihi agendum fuerit, tamen experientiâ edoctrum, præter ordinaria pericula nullum gravius ſenſiſſe, neque etiam extimuiſſe, quamvis inter aliquot millia ultimum tuerer locum.

Atque hæc potiſſima ſunt argumenta, quibus motus aliis negotiis poſthabitis, omne tēpus, omnemq; operam in harum inſularum commodum impenderim: à quibus me hominum ingratitude, malorum calumniæ, amicorum inconstantia, timidorum proditio, miniſtrorum negligentia, in primis Naucleri Hundii perfidia abſturrere potuiſſent. Cum hoc ſæpiùs de coloniæ commodis promovendis ſermonem inſtitueram: licet autem verbis vultuq; conſilia mea ſibi probari oſtenderet, illud tamen unice agebat, ut me, notis atque obſervationibus meis ſpoliatum in inſula quadam fame necandum, atque ad extremas anguſtias redigendū exponeret, ne conſilium meum honorando meo patrono Dn. Thomæ Schmidio, totiq; Virginie ſenatui innoteſceret. Hunc enim cum reliquis conjuratis ſibi propoſitum habebat ſcopum ne ad Ordines provinciæ reſ iſta deferretur. Verùm Deus Opt. Max. qui ſemper ab ejuſmodi practicis me indempnem præſtiterat, tum quoque à malitioſa iſtius hominis perfidia liberavit. Interim non deſtitit poſt meum diſceſſum, quocunq; in loco appelleret, indigenas miſerè affligere, quorum 27. proditoriè captos in perpetuam ſervitutem divendidit, ut hac ratione odium aliquod atq; invidiam noſtræ nationi conſlaret, ac ne ccepta mea ad optatum exitum deducerentur impediret.

Itaq; cū in cymba vectus iter in patriam relegerem, ac quinta Auguſti die Pleimthum pervenirem, conſilii mei rationes ſummo meo fautori ac patrono Dn. Ferdinando Georgio, aliisq; aliquot detexi, qui de novo animum mihi addidere, ſua autoritate atque operâ nunquam ſe mihi, quoad viverem, de futuros polliciti: ut meam ipſis fidem in hoc negotio obligarem. Londinum reverſus aliorum etiam amplis promiſſionibus in ſcripto confirmabar, ut Michaelem etiam Cooperum Nautam peritiſſimum, qui tum

temporis cum aliis quibusdam domum redierat, hac in re consulere. Quomodo vero is erga alios, aut alii erga ipsum se gesserint, me latet. Hoc meum institutum, ut primum emanavit diversas in hominum mentibus excitavit cogitationes, ac varia iudicia, in primis apud societatem Australem, quæ in utramque partem totam rem probe expendebat. Cum igitur cœptum hoc meum omnium calculis esset adprobatum, statim is Londino cum quatuor navibus solvit, priusquam Plimuthenses de annona ac comœntu necessario sibi possent prospicere; unica tantum excepta navi, quam sua opera ac sumptibus Dn. Ferdinandus Georgius instruxerat: quæ post ultimam Naucleri Hundii prodicionem nullo aut, certè exiguo cum lucro, maximam verò preciosi temporis iactura, domum rediit.

Fateor equidem plurimum me debere, quatuor harum navium, quæ Cooperum vebant, instauratoribus, quippe qui mihi omne in eas dominium offerebant, siquidem operam meam illis voluissim condicere, facileque arbitror, hanc repulsam illos ægrè tulisse. Ego sanè illorum benevolentiam ac favorem unice desidero, siquidem honestis conditionibus iis frui possem.

Quamvis autem existiment, me ipsorum conatibus maximè adversari, tamen ex dictis factisque meis omnibus satis animadvertent, id ipsorum errori potius ascribendum, quippe qui nullam unquam sinistra huic opinioni ansam præbuerim. Quia enim ad commoda ac commercia Occidentalis India promovenda fidem meam obstrinxeram, contra decorum egissem, si promissa, fidemque datam violassem. Neque verò ullum deinceps tempus novis regionibus indagandis, aut piscatui inutiliter impendendam, donec ipse comitatu satis amplo instructus coloniam eò deducturus, locumque certum incolis distributum muniturus proficiscar. Novi enim, quo nitari fundamento. Quamvis autem nonnulli in eo seriò ac strenuè laborent, ut commodis, cœptisque meis memet ipsum extrudant, illis tamen fortunam uberiores minimè invidēbo: imo quam ægerrimè ferrem, siquidem sua inficitia ac prætenso errore rem hanc certissimam in dubium vocare possent. Illud tantum unice volo, voveoque, ut negocium hoc per quoscunque demum homines, sive Londinenses, sive Scotos, Italos, Anglos, dummodo fidelem operam Regi ac patriæ navare cupiant, quam felicissimè succedat. Ego patriæ meæ quæro commodum, quod unum omnibus sufficeret, dummodo de negotio promovendo inter ipsos convenire posset. Tandem placuit Domino Ferdinando Georgio, & Domino Doctori Sutlivo, Decano Excestrensi, consilio meo probè diuque deliberato, novam mecum in hisce locis periclitari aleam. Quorum exemplo moti complures ex remotissimis Angliæ partibus incolæ suam huic operi operam promptissime obtulerunt. Verum multis altercationibus plerorumque fervor subito defervuit, ut totum ferè onus potissimum hisce, ac nonnullis aliis honestioribus civibus Londinensibus, amicis meis incumberet.

Tandem duabus navibus, quarum altera 200. altera 50. onerum erat capax, instructus ex Anglia solvi: priusquam autem 120. miliaria emetirer, mali navis omnes vitium fecere, ut singulis vigiliis sexies millenis repetitis ductibus aqua esset exhaurienda. Solum transversale velum vento opponebatur, donec alium extolleremus malum, reliquosque instauraremus.

Itaque necessario Pleimuthum nobis redeundum fuit. Vice-Admiralis autem meus, qui ex conspectu nos amiserat, horum ignarus, strenuè cursum suum persequabatur.

Ego verò aliam quandam parvam celocem 60. onerum, annonâ reliquâ instructam expedio, mœque mari 24. Junii die committo. Qua quidem in navigatione, id mihi evenit infortunii, cujus nomine honesta mea existimatio usque adeò ab invidis laceratur.

Cùm autem videam nullas vires, morte exceptâ, maledicorum linguis, pravisq; hominum opinionibus obstruendis, retundendisq; sufficere, ne meæ ipsius relationi de extremis hisce, in quas redactus sum, miseriis, per invidorum malitiosas interpretationes, fides fortean derogeretur: operæ precium me facturum existimavi, si examen seu inquisitionem totius processus, prout à Domino Ludovico Stucklejo,

Equite Nobilissimo, ac Devoushiræ Viceadmirali, huic tractatui adjungerem, cujus hæc vera
est historia.

I

QUÆ

Q U Æ S T I O

ac depositio

DANIELIS BACKERI, POSTREMI FACTORIS CAPITANEI DN
JOHANNIS SCHMIDII, POST IPSIUS REDITUM
Pleinuthi per Nobilissimum Equitem Ludovicum Stucklejum
8. Decembris An. 1611. instituta.

BACKERUS iste testatur, cum totum biduum piratæ cujusdam, Frey dicti, qui tamen tempestatum injuriis impeditus navim aggredi nequiverit, persecutionem sustinuisset: Edmundum Chamberum nautam, ejusque locium Johannem Minterum, Thomam item Digbyum Gubernatorem clavi, aliosq; verbis Capitaneum compulsisse, ut deditioem faceret, quod Piratæ insultum depellere, omnino impossibile ducerent: cumq; ipsi scapha destituerentur, suam capitaneus ad piratam ablegaret: Sicq; inter ipsos convenisse: Fidẽ daret Freyus, nihil se eorum, quæ ad Capitaneum Smithum pertinerent, quæq; cœptam navigationem impedire possent, ablaturum. Cæterum plures, quàm gratum fuerit Capitaneo, in navem venisse piratas hospites: alioquin ipsi ad intrantium injurias cohibendas, reliquorum impetum alacriter sustinendum, animum nequiquam defuisse.

Idem fatetur, Chamberum nautam pecuniam à pirata isto accepisse, quantam vorò, se nescire. Capitaneum verò ne ex cubiculo quidem suo ad piratas istos excipiendos prodiisse, licet complures ex iis sub ipso nautica stipendia fecissent. Absq; eo enim fuisset, procul dubio prope Florum insulam ipsorum direptioni cessissemus.

Prope Fyalam denuò duo piratæ Galli nos adorti sunt, qui insolenter deditioem postularint. Itaq; Chamberus, Winterus, Digbyus, alii Capitaneum, ut navem istorum arbitrio permitteret, adigere conati sunt: prætedentes, aut Turcas illos esse, qui in perpetuam servitutem omnes abrepturi, aut Gallos, qui in mare præcipites acturi essent, quam primum unico exploso tormento sese restituros indicarent: Adhęc non ad pugnandum, sed piscandum se conductos esse: donec tandem Capitaneus expressè, se injecto in pulverem tormentarium igne navem in auras dispersurum minaretur, nisi quàm primum ad defensionem sese accingerent. Atq; ita ipsorum insultum feliciter, ut etiam tormentis suis in nos detonarent, evasimus.

Porro prope Florum insulam in quatuor triremes Gallicas, in prora puppiq; torquentis probe instructas incidimus. Cum itaq; arma jam pararet Capitaneus; Chamberus, Minterus, Digbyus, alii potiùs deditioem faciendam existimarunt, quippe cum viribus longè inferiores non nisi certa cum pernacie prælio cum ipsis possint decernere:

quia

quia verò Capitaneus Gallicæ linguæ esset gnarus: Galli autem Protestantes omnes, iūq; Rupellani, à Rege ad Hispanos Lusitanos, piratas profligandos essent missi, consultus fore, si ipse scapha vectus ad Gallorum naves contenderet, atq; amicali conditione cum ipsis transigeret.

Quibus cum morem gereret Capitaneus, ipse cum sociis quibusdam à Gallis detinebatur. Postridie Galli navem nostram conscendentes, obviam quæq; pro lubitu diripiunt, socios nostros in diversas naves distribuunt, quosdam ex suis in nostram navem imponunt. Sicq; conjunctis viribus obviam quasq; naves aggrediuntur: donec tandem post 5. aut 6. dies, re melius perpensa, nostram nobis navem cum annona ferè omni, exceptis tamen armis bellicis, restituerent.

Præterea fatetur, Capitaneum acriter ipsos exhortatum esse, ut ad nuper repertas regiones iter suum protenderent, quò piscibus onusti domum redire possent, siquidem coloniæ deducendæ commoda promota cuperent: at restitisse Chamberum & Winterum, donec milites Capitanei sui mandato se parituros, unânimi voce declararent, quippe qui à vestitu, annona, sale, rebus, linteis sese abundè instructos cernerent: Arma tantum atq; alia quædam instrumenta desiderabant, quæ tamen ipsis sese reddituros Galli polliciti fuerant. In hunc finem postridie Capitaneus illos adiit, dimisis reliquis, qui sclopeta, pulverem, funiculos, hamos, aliaq; instrumenta, gladium item, pugionem, lectulum, aquam vitæ, literas commissionales, vestes aliaq; id generis ad Capitaneum pertinentia, quorum tam exactè meminisse haud posset, in navem importarent. Pannos verò, ac linteas, item vestes capitanei Chamberus ejusq; socii inter se aliosq; pro lubitu distribuerunt, ut præter thoracem ac femoralia vix quicquam Capitaneo relinqueretur. Dum ita impedimenta nostra Chamberus ab una ad aliam navem vectus intercipit: ecce navis quædam sese offert, quam in multam usque noctem insequuti sunt. Postridie, ob æris ventorumq; intemperiem tam propè Gallorum navibus successimus, ut vela nostra discerperentur, altera verò navis non parum damni perferentisceret. Itaque statim Chamberus, Capitaneum ut in navem redeat, monet, ni faciat, ipso relicto se discessurum interminatus. Capitaneus cymbam sibi mitti postulat: hanc Chamberus fractam falsò asserens, eum si velit, Admiralis scaphâ venire jubet. Sicque relicto inter Gallos solo Capitaneo, jussu Chamberi, Minteri atque aliorum, eâ nocte discessum esse.

Daniel Cage, Edoardus Stalnigs, nobiles viri, item Gualterus Christellus, David Cooperus, Robertus Mollerus, Johannes Parwidge in quæstionem itidem vocati, ac diligenter examinati, hanc Danielis Backeri confessionem vero per omnia consentaneam esse unânimè affirmant.

Causa verò, cur me Galli detinerent, hæc erat: quod sinistram ipsis de me opinionem attulerant Chamberus ac Winterus, ac si injuriam illatam cum in ipsis, tum in aliis, quos in novo orbe offenderem, Gallis ulturum me ostendissem: quod navem injecto igne disperdere voluerim, nisi conatibus meis iissent obviam: aliaq; id genus frivola, ut jure ab ipsis desertus videri possem, excogitata. Illi itaq; Pleimuthum reversi sunt: me verò vel invitum Galli secum abduxerunt.

Octo vel novem naviû classis ex Occidentali India expectabatur, cui insidias struebamus. Interim maximâ partè prope Fyalâ hærebât naves. Ego verò ut mentè turbatâ à nimia miseriæ meæ cōsideratione non nihil abstraherè, ibid. huc discursû exaravi, eo animo, ut rē oēm ad Regiæ Majestatis nauticos, aliosq; cōsiliarios refererè, q; viderè, huc Galloru

scopum esse, ut quascunque viribus superarent naves, easdem bonis quoque omnibus deprædarentur.

Tandem nos infestavit Anglicus quidam pirata Capitaneus *Barra* dictus, qui ce-
loce duodecim tormentis majoribus instructa, cum triginta viris maximam partem fa-
me languidis vectus, amicabili conversatione, aliquandiu inter nos hæserat. Hunc
blandis promissis tam diu tenuimus, donec Capitaneum *Wollistonum*, ejusq; Le-
gatum proderemus.

Quatuor aut quinque primùm navi nostræ appropinquabant; itaque de reliquis o-
mnibus intercipiendis consilium inutum. Ego interim captivus in armamentario deti-
nebar, ac ne verbulum quidem cum iis miscere, nisi capitis pœnam subire, fuisset ani-
mus, audebam.

Nihilominus *Barra*, quis essem, jam innotuerat. *Barra*, Gallorum insidias sub-
olfaciens, ad pugnam se parabat: id verò Capitaneus *Wollistonus* minimè adver-
terat. Res ista in 16. ferè horas protracta hunc habuit finem, ut captivi utrinque
dimitterentur, & transactionis confirmandæ ergo annonæ aliquantum *Barra* con-
cederetur.

Proxima, quam aggressi ac deprædati sumus navem, Anglica quædam erat *Ce-
lox*, quæ ex novo orbe reversa *Poëlam* petebat. Mihi ad custodiam conclave ma-
jus assignabatur, ut ex eo, quomodo miserum istum virum omnibus suis bonis exti-
tum, etiam dimidia piscium parte defraudarent, possem prospicere.

Posteaquam autem hunc à se dimiserunt, bona ejus ad malum majorem præ-
conis voci subjecta venierunt, unde vix septem nummorum precium ad unumquem-
que rediit.

Paulò post in Scotum quendam incidimus, qui ad Sancti Michaëlis acceptâ
vecturâ *Bristoviam* petebat. Verùm is æquiore, quam reliqui, fortunâ usus est. Post-
eaquam enim lintrem saccharo, marmelladis, succeto, aliisque rebus compleximus,
quatuor alias naves, ad pugnam instructas plenis velis in nos ferri animadvertimus.
Verùm Gallici nostri spiritus satis habebant, rubras Anglorum cruces in antennis
conspexisse.

Mox in alias Hispanicas naves, ex India reduces impetum fecimus, ut ad i-
psa vela lateraque navium pugna ad quatuor, aut quinque horas protracta efferveret:
quia tamen ipsas naves attingere non audebamus, facili negotio manus nostras effu-
gerunt.

Postea *Caravellam* quendam Brasiliensem post exiguam velitationem, quòd
maximam partem essent vulnerati, interceptimus, cum 370. Sacchari cistis, quibus vix
quidam Indus præerat: 160. doliis, in quibus 1200. pelles omnis generis asservabantur:
50. vasis *Cutzenella* plenis: 14. arculis, quibus argenti laminæ, ac 8000. Regalium
continebantur: ut & sex aliis, quibus Hispaniæ Regis thesauri condebantur. Præter-
ea opimam prædam ac spolia ampla ex mercatorum ista navi vectorum scriniis recu-
limus.

Hunc in modum duos integros menses à Gallis detinebar, ut quoties cum Hi-
spanis ipsis res esset, unà cum iis manum confererem: quoties verò Anglicas naves
deprædarentur, me custodiæ creditum attinerent. Etsi autem Capitaneus fidem da-
tam sæpius sefellisset, quippe qui pollicitus fuerat, me in insulam quandam depor-
tatum, aut in proximam, quam cepissent, navem expositum iri: tandem tamen ab il-
lo

lo impetratum, ut unâ cum Caravella ista, quæ saccharum vehebat, in Galliam mitteret: cum ipse animum induxisset, diutius in maritima illa expeditione perseverare. Biduo post, duæ Occidentalis Indiæ naves in nos ferebantur: quibus cum ad Galliarum Regem nos pertinere, innotuisset, illico altum petentes, ac majorem navis nostræ malum tormentis verberantes discesserunt.

Itaq; cum ferè 3. menses inter Gallos milites exegissem, tandem magno cum labore ac molestia Juliobonam non procul à Rupella appulimus: ubi loco amplissimarum promissionum de dupla restitutione, ac sufficienti satisfactione, quibus me hæctenus suspensum tenuerant, me in Caravella captivum detinere ac reum peragere conati sunt, ac si Gallorum colonias in Nova Francia igne devastassem.

Itaque ut damnum compensem, aut gravius etiam supplicium expectem communi consilio statuitur. Huic malo ut remedium quærerem, cum tempestas subito coorta, quæ omnes sub tabulata navis compulerat non nihil deferbuisset, perticæ in-nixus in scapham noctu desilii, periculum facturus, an ita in terram possem evadere. Verùm maris alveo abreptus in altum propellor, donec Deo visum, ut ventus ac procel-læ minas ponerent.

Nocte verò ista tota pluebat, ac quàm plurimæ naves scopulis allisæ interibant. Mihi ob ingruentes maris fluctus singulis momentis mors ob oculos versabatur. Tandem ad Charoweram insulam ejection, ubi me aucupes quidam penè submersum ac metu, frigore, fameq; ferè emortuum oportune exceperunt: quorum operâ porro Rupellam incolumis perveni. Intellexi etiam præsidariam istam navem, quam in alto mari reliquimus, unâ cum opimis scopulis allisam periisse, Capitaneum cum dimidia suorum parte eadem nocte aquis haustum, septem ab illo loco milliariibus, in quo ego in scapham desiliens præter omnium hominum opinionem, meamque ipsius spem, solius Dei misericordiâ jutus præsentissimum mortis periculum effugeram.

Ut Rupellam veni, judex admiralitatis ad querelas meas placidè respondit, suamq; mihi opem benignè pollicitus est. Ex reliquis, qui appulerant, de interitu navis, & quid de meo obitu statuissent cognovi. Ego illos Arresto obligatos in quæstionem vocandos censui, qui auditi suo quoque suffragio querelam meam justam ac legitimam esse adprobarunt.

Quæ in hac causa ultro citroque gesta actaque sunt, ea juxta consuetudinem fori, manu judicis subsignata, postea Angliæ Regis Legato, qui tum temporis Burdegalæ subsistebat, obtuli. Ac certè ista mea calamitas euidam felicitati ansam præbuit, ut nimirum splendidissimam intuerer aulam ob Regis nuptias, qui recens ex Hispaniis redierat. Ex præda magna pars aquis hausta perierat, quippe Caravella itidem collisa contractaque fuerat: interim tamen merces ad 35000. Coronatorum precium undis ereptæ, atque interitu vindicatæ sunt.

His ego arrestum indicere nihil moratus, responsum à judice tuli, ex æquo bonoque mecum actum iri. Quid effecturus sim, nec dum video, sed dies indicabit. His actis, ex Gallia solvens, Pleimuthum perrexi, ut nebulones istos, qui me Gallis nefariè proditum, mortis faucibus exposuerant, imo verò etiam gravissimis calumniis, ut quendam sceleri suo colorem inducerent, onerarent, inquirerem. Verùm illi jam antea vestes, libros, instrumenta, arma, aliamq; meam suppellectilem inter se distribuerant: interim asserentes, si quid desiderarem, id à Gallis sibi ereptum, qui

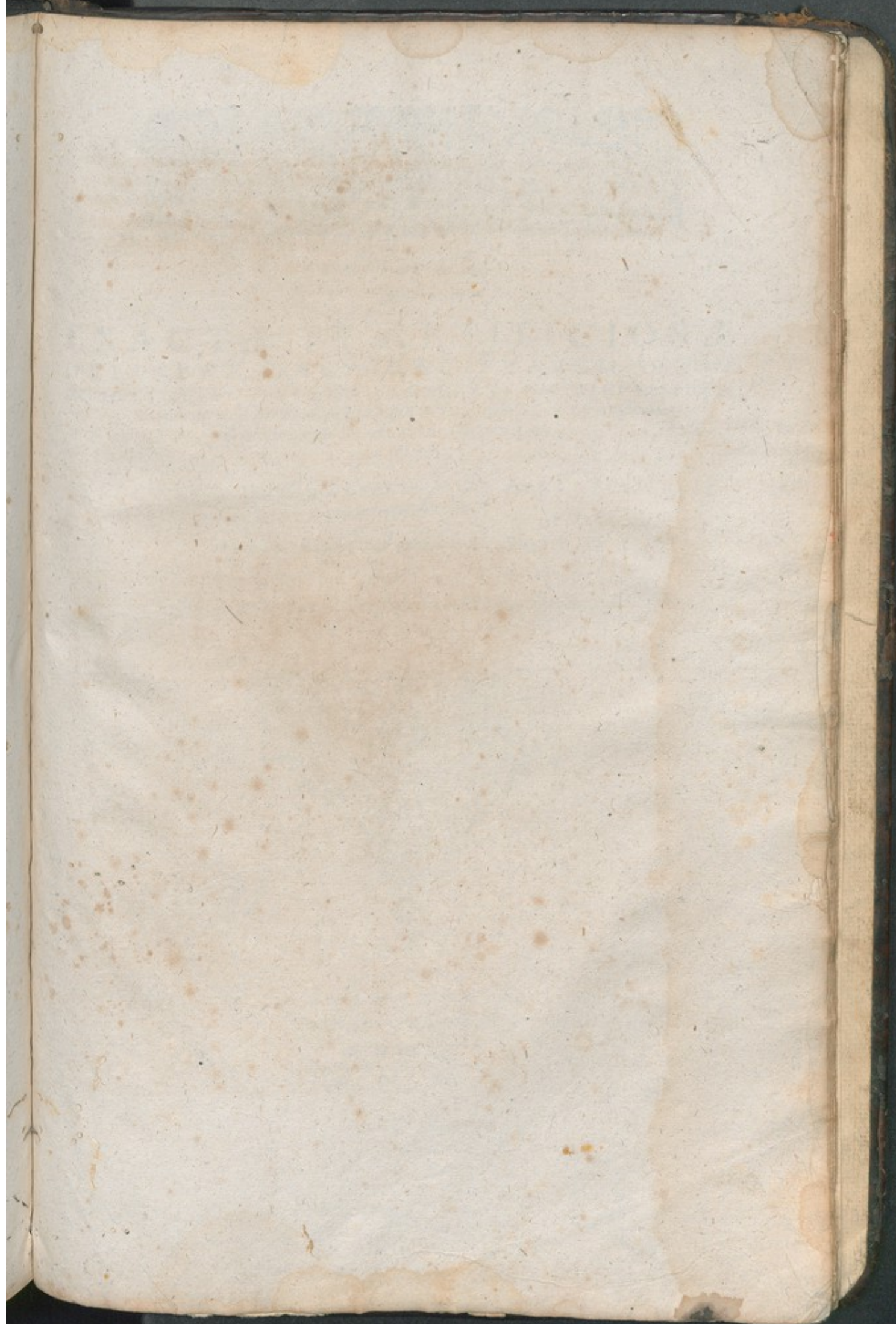
nisi me deserto maturè fugâ sibi consulissent,navi interceptâ , omnos in mare præcipites fuissent acturi.

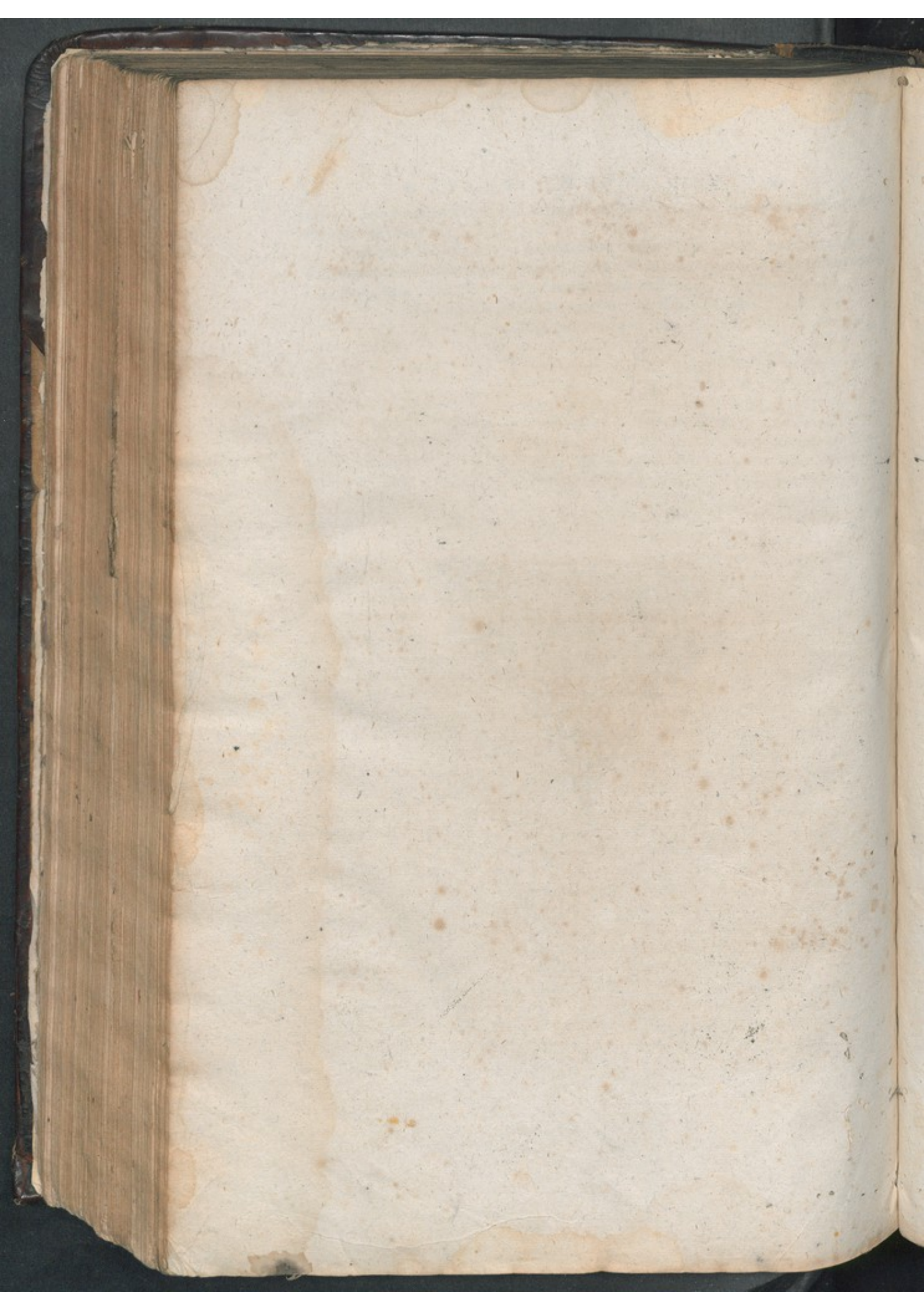
Authorem actoremque præcipuum proditorix hujus fabulæ, ut & alios quosdam in carcerem compingendos curavi, qui quæstioni subjecti omnes innocentia meæ reiç, uti narrata est, veritati testimonium perhibuerunt. Quomodo verò huic malo prævertere potuerim, aut debuerim, aliis judicandum relinquo &c.

DECIMÆ PARTIS AMERICÆ

FINIS.

I C O N E S

Sive

EXACTÆ ET ARTIFICIOSÆ
DELINEATIONES PRÆCIPUARUM RERUM
AC HISTORIARUM, QUÆ IN DUABUS Dⁿⁱ AMERICI VESPUTII
in Indiam occidentalem, ut & reliquis in Virginiam & Novam Angliam
expeditionibus evenerunt, huic decimæ Americæ
parti insertæ.

VBI ICONIBVS SINGVLIS BREVIS QVÆDAM ET NECESSARIA
explicatio seorsim subdita est.

Omnia diligenti industria in æs incisa & ob oculos posita.

à

JOHANNÉ-THEODORO de BRY, civis ac Bibliopola Oppenheimensi.

O P P E N H E I M I I
Typis HIERONYMI GALLERI.

A N N O

M DC XIX.

EXACTE ET APERTE
SINGULIS REBUS
HISTORICIS IN DIVERSIS
PARTIBUS TERRARUM
DESCRIBITUR
SINGULIS REBUS
HISTORICIS IN DIVERSIS
PARTIBUS TERRARUM
DESCRIBITUR

AMSTELÆDAMI
APUD
J. VAN
D. N. V.

Quomodo Americus Vesputius in Pariam, modò A ni.
dictam pervenerit, ac quale hominum genus ibidem offende

QUAM Americus Vesputius hunc in frigidissimū demergunt amnem ac gelidā abluunt: postea duas circiter horas ad ex-
 qui quidem cum viri, tū de cursu antem circumagunt: san dē cubitum deducunt. Atq; hac quidem ratione complures
 subrusus, leonum jubis rāā etiam triduo aut quatruiduo jejunio hosce alioq; morbos feliciter à se depellant. Venā
 ribus atrī ac prolixī sus, incidendam curant. Certis quoq; remediis vomitum sistunt, aliāque id generis quam pluri-
 narum: in modum assurgunt, ac palmi sanguine ac humoribus phlegmaticis abundant. Vivunt enim ex radicibus fructibus, herbis
 siliis amicorum libidini prostituunt: et aut tritico planē destituti. Rarē aliā, quam humana vescuntur carne, cuius ultra beluinarum
 apponunt, existimantes illos etiam sim omnes sive viros, sive feminas, in pralio casos, sive ad tempus in vinculis saginatos
 causa nullos adhibent. Quibusdam vorant: ac Christianorum erga hostes clementiam, quod esu eorum sese
 abstineant summo pere mirantur.

PART DEUXIEME

Quomodo Americus Vesputius in partem Americam

discovery peruenit, et quomodo eam in partem

CHORUS

IN PARTIBUS

AMERICAE

DISCOVERITUR

IN HUIUS

OPUSCULO

EXPOSITUM

EST

AVTHORE

FRANCISCO

DE SOTO

OPUSCULO

EXPOSITUM

EST

AVTHORE

FRANCISCO

DE SOTO

OPUSCULO

EXPOSITUM

EST

AVTHORE

FRANCISCO

DE SOTO

OPUSCULO

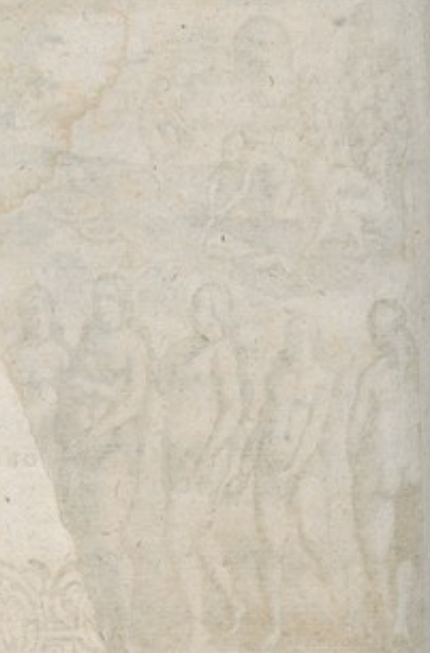
EXPOSITUM

EST

AVTHORE

FRANCISCO

DE SOTO

Faint text visible on the right side of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Quibus remediis contra morbos utantur Indiani.

Multis variisq; Americani utuntur remediis, quæ cum nostris nequaquam respondeant, haud immeritò quis miretur, qua ratione iis pristina vires recuperari possint. Si quis enim in ardentissimam incidat febrem, eaq; quam vehementissimè infestetur, hunc in frigidissimâ demergunt amnem, ac gelidâ abluunt: postea duas circiter horas ad excitatum ignem hinc inde cursitantes circumagunt: tandem cubitum deducunt. Atq; hac quidem ratione complures pristina satinati restituntur. Quidâ etiam triduo aut quatruiduo jejunio hosce aliosq; morbos feliciter à se depellunt. Venâ non in brachio, sed lumbis nervisq; incidendam curant. Certis quoq; remediis vomitum sistunt, aliæque id generis quam plurima usant. Ob vicium rationem sanguine ac humoribus phlegmaticis abundant. Vivunt enim ex radicibus fructibus herbis omnesque generis piscibus, frumento aut tritico planè destituti. Rarò aliâ, quam humana vescuntur carne, cujus ultra beluinum morem sunt avidi. Hostes enim omnes sive viros, sive feminas, in pralio casos, sive ad tempus in vinculis saginatos indiscriminatim vorant: ac Christianorum erga hostes clementiam, quod esu eorum sese abstineant summo prece rogantur.

Quomodo Indiani Hispanis per fœminas dolos struxerint,
atque hinc velitaris pugna coortasit.

Vterius in ista regione progredientes Hispani, vicum quendam instar Venetiarum medius in aquis palis ligneis superstructum conspicati sunt, in eoque viginti domicilia, campanarum in modum fabricata, ex quibus sublicii pontes deducebantur, ut commodius invicem adire possent. Quam primum Barbari isti Hispanos adesse animadvertunt, stupore percussi, confestim sublicas sustulerunt, quod Hispanos etiam in admirationem rapuit. Mox duodecim cymbas ex integro ligno factas in alto mari sibi obviam ferri conspexerunt, quas Hispani omnis generis blanditiis ad se pellicere conabantur, inque cum sinem illis obviam pergebant. Verum Barbari adventum eorum nequitquam praestolantes sed ad terram delati summa celeritate in montem quendam enitebantur, signis interim brevi seferedituros innuentes Reversi se decem virgines secum adducebant, ac quatuor ex iis in Hispanicam cymbam exponebant. Quid nam sub isto praetextu non striatent, non sine causa Hispani mirabantur. Interea scaphis suis inter Hispanicas sese immiscebant, ac summe illis amicos sese simulabant. Ad hac Verula quadam praeforibus altum clamorem tollentes in majoris periculi indicium capillos sibi ipsis evellebant. Hinc primum mali aliquid sibi imminere Hispani suspicati sunt. Nec mora, virgines ex scaphis in mare proficiunt, reliqui longius a navibus Hispanorum secedentes, densum telorum imbrem in ipsos vomunt. Animadvertent etiam Hispani reliquos qui ex domibus ad naves nando pertigerant, sub aquis jacula sua abscondisse, unde praediti nem subesse facile erat colligere. Itaque Hispani arma capiunt, quam plurimas eorum scaphas funditus everunt, viginti casis, pluribus autem vulneratis. Reliqui in mare precipites acti, non sine ingenti jactura, natando in litus evaserunt.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF TORONTO
1827

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page, covering the lower half of the page.

Quomodo Hispani alio quodam in loco excepti fuerint, ubi
incolæ serpentibus vescuntur.

His ita gestis, 80. circiter milliaria provec̄ti in aliam quandam nationem inciderunt, cujus lingua ac mores plurimum à priori discrepabant. Cùmque appulissent, quatuor circiter hominum millia inibi offenderunt qui non exceptato Hispanorum adventu, omnibus relictis in densissimas sylvas sese abdiderunt. Hos insequuti Hispani ad bombardæ jactum complures casas conspexerunt, quas piscatores ibidem varii generis feras piscesq, elixantes atque torrentes construxerant. Inter alia serpens alatus craticula lignæ erat impositus, quod in maximum stuporem Hispanos convexit. Paulo longius progressi, in reliquis tuguriis complures ejusmodi serpentum vivos offenderunt, quorum pedes vinculis alligati, fauces fumibus constrictæ erant, ne quid hominibus damni inferre possent. Usque adeò immane tuebantur ut à contactu eorum profus abstinerent. Cum igitur ista die nemo ex incolis in conspectum prodiret, Hispani sub noctem ad naves reversi sunt. Postridie, quàm primum aurora illucesceret, magna Barbarorum multitudo in littore cogebatur, ad quos exscensione in terram factâ sese Hispani contulerunt. Barbari primo intuitu trepidare, paulatim tamen sese Hispanorum turba immiscere, ac familiariter scureque cum illis versari cæperunt, signis quibusdam innuentes, non istas sibi esse fixas sedes, sed piscandi gratiâ eo se venisse, simulq, modo ad patrias mansiones secum irent, omnia humanitas ipsi offerentes. Cum itaque urgerent importunius, tres & viginti probe armati unâ cum illis ibant, parati, siquidem necessitas ita exigeret, vitam fortunâq, profunderet. Triduo post pagum quendam ex novem domibus conditum ingressi, mirabili ritu, saltibus, tripudiis, risibus partim, partim lacrymis, atq, omnis generis ferculis excipiebantur. Pernoctantibus ibidem satis liberaliter tantâq, importunitate e uxores suas obtulere, ut vix denegare hoc officii genus ipsis possent Hispani.

TABLE DES MATIÈRES
Mémoires de l'Académie des Sciences et des Lettres
de l'Institut de France

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is mostly obscured by the watermark and paper texture.

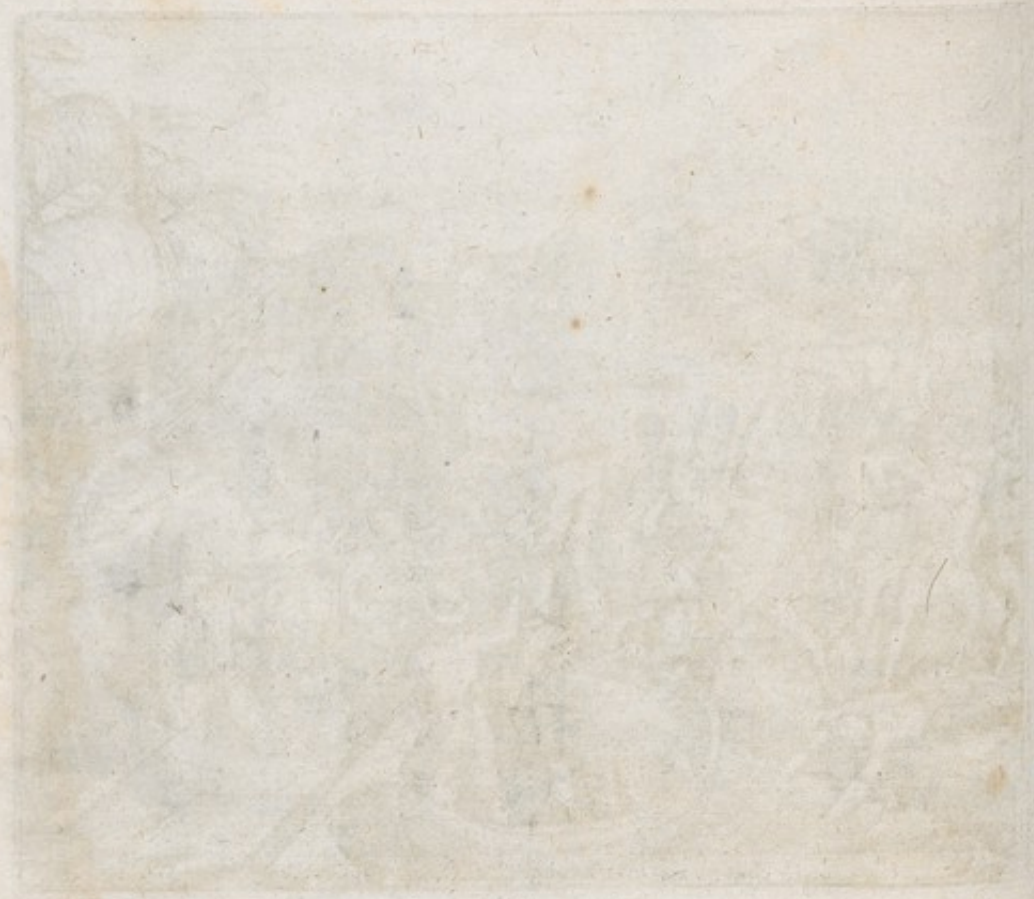
Indiani ad Insulam Itii Hispanos aditu prohibere conantur,
unde atrox coortum prælium.

Quam Vespusius, reliquique Hispani ad Itii insulam appellere, ac scapham versus litus protrudere conarentur, 400. Barbari probe armati tam viri quam femina, accessu illos omni ope prohibere voluerunt. Nudi quidem erant, s. d. corporis robore pollentes, arcibus, sagittis, telis, ac quadrangularibus scutis instructi. Hi summo impetu in Hispanos cum ad teli iactum littori iam appropinquassent, debac habantur. Corpus variis coloribus pictum, et q. omnis generis plumis exornatum erat, quo Barbarorum iudicio in bellum contra hostem se profecturos denotabant. Cum i. aque Hispanis descensum in terram pertinaciter denegarent, illi tormenta majora saxis onerata disloserunt: quo horrendo imbore ac tonitruo exterriti, cum magnam suorum stragem cerneret, reliqui in terram enitentes fugam salutem quaesiverunt. E. positi in terram 42. probe armati Hispani, ingentem horum Barbarorum turbam offenderunt, qui alacriter Hispanis obnitentes, duas circiter horas illorum impetum fortiter sustinuerunt: cum autem complures ex suis globis trajectos, gladiis transfossos intuerentur, atque Hispani, summa animi contentione ipsis incumbere, solum vertere atque in densissimas fylas sese abdere coacti sunt: Hispani quoque, quod non pauci ex iis vulnerati essent, cum iripudius ad navem redire. Postridie melius iam instructa acie cornua sua instantes redeunt Barbari, cladem pridie ab Hispanis acceptam, acriter ulturi. Itaque ex Hispanis 57. in terram egressi, summa alacritate prælium redintegrant: quod licet aliquandiu dubio Marte protraheretur, victoria tamen penes Hispanos fuit, qui ex Barbaris compluribus casis, viginti quinque capti, ad naves sese receperunt.

TABLE DECIMA AMERICA

Observation de l'Inkash...
de l'Inkash...

Text block below the illustration, containing several lines of faint, illegible text.

Quomodo in Gigantum insula cum Hispanis suis exceptus
fuerit Vesputius.

In secunda Vesputii navigatione Hispani ad insulam quandam devenerunt: hanc, quod neminem haberet obvium, initio incultam ac desertam arbitrati sunt; exscensione autem in terram facta, ingentia quaedam vestigia arenis impressa animadvertunt, qua opinionem ipsis attulerunt, immanes Gigantes hanc insulam incolere: quod eventus postea comprobavit. Cum enim quidam ex Hispanis ductum tramitis cuiusdam secuti, aquam recentem vestigia irent, vix milliare emensi, in quinque domos inciderunt, in quibus duas praegrandis staturae feminas, cum tribus puellis non sine admiratione conspexerunt. Quae peregrinos conspicata, usque adeo obstupuerunt, ut quasi attonita, fuga plane immemores, loco ne moverentur quidem. Tandem vetula Hispanos comiter salutarunt, iisque, in unam domum congregatis cibum pro re nata apponebant. Hispanis non deerat animus, tres illas puellas secum abductas, tanquam monstrum aliquod in Hispaniam deportare: sed intervenere 36. viri, plane nudi bonam partem mulieres statura superantes. Tum vero aqua Hispanis haesit, qui nunquam pedem navis se extulisse maluissent. Gigantes isti tacitum quid inter se murmurabant, itidem & Hispani sententis inter se variabant utrinque tamen a vi inferenda metu prohibebantur. Tandem Hispani viam navem versus relegunt, Gigantes e longinquo illos magno cum stremitu subsequuntur: cumque Hispani naves jam conscendissent, magno impetu in mare ruentes Barbari sagittas suas in naves contorserunt, unde tamen nihil ad Hispanos damni rediit, qui duo tormentis in ipsos evibrantes, facile ut in proximum montem fugam caperent, illos adegerunt. Unde postea loco Gigantum insulae nomen inditum est.

TABLE DES MATIÈRES
L'ÉCRITURE DE LA GROSSE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA PETITE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA COURTE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA LONGUE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA MOYENNE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA PETITE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA COURTE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA LONGUE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA MOYENNE LETTRE

TABLE DES MATIÈRES
L'ÉCRITURE DE LA GROSSE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA PETITE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA COURTE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA LONGUE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA MOYENNE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA PETITE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA COURTE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA LONGUE LETTRE
L'ÉCRITURE DE LA MOYENNE LETTRE

Pocahuntas Virginiae Regis filia expatiatum profecta, astu
intercipitur, cap. 1. 2. 3.

Pocahuntas regis Powhatani filia, patri apprime dilecta, ad quendam ex amicis Potomeckam usque expatiata fuerat. Eodem venit Anglus quidam Capitaneus, Argol dicitur. Quem cum sub ignoto habitu virgo in visere cuperet, is re cum amico suo Japazeo communicata, illam astu in navem suam pellexit. Quamprimum navem conscenderat splendido convivio excepta, latis confabulationibus exhilaratur, posteaque in cubiculum somnum ibidem captura deducta. Mane Pocahuntas in navi manere iussa, verborum blanditiis placatur; Japazeus vero dapis ornatus cum uxore dimittitur. Postea, cum Powhatani nuncius de captivitate filiae allatus esset, ipse vero responsum ultra tempus distulisset, Angli una cum Regis filia armata manu fluvium ascendentes in Regis ditionem progressi sunt, ut captivos suos vel permutatione facta, vel viasque armis in libertatem asserebant: Toto hoc itinere sapius à Barbaris petiti variisq; injuriis affecti sunt Angli, praesertim cum angustias fluminis cujusdam ingressi essent, densum telorum imbrem in illos evomuerunt. Cum igitur nuntius ex Anglis in anteriore capitis parte lethiliter esset sauciatus reliqui, ex scensione in terram facta, quadraginta ex illis domibus, obvia quaeque miserè depraedati sunt, sex in super Indianis graviter vulneratis aut trucidatis.

Dum

PARTS DEOIN...
Locutus Virginia Regis...
Interpret...

...
...
...
...
...

...

Dum Indiani ab Anglis inducias impetrant, duo Regis
Powhatanis filii sororem suam invifunt. cap. 3.

Postquam Angli ad præcipuam Regis Powhatanis sedem, vicum quendam Matzkot dictum pervenissent, quadringenti barbari probe armati aditu illos vultu verbisque minacibus prohibere satægerunt: Nihilominus Angli, licet iniquiore essent loco, in terram enituntur. Barbari verum suarum securi ne latum quidem unguem ipsis cedunt, sed sursum deorsum, hac illâque inter Anglos obambulant, præcipuos ex illis de Anglorum rege, quo animo in istas regiones devenissent, num ferro decernendum putarent, percontabantur, interim inducias exposcentes donec ad regem res deferretur. Quæ quidem certis conditionibus ipsis concessa sunt. Siquidem enim minus ex ipsorum voto Rex responsurus esset, tubâ classicum datum iri, ut signis collatis hostiliter inter se congregarentur. Interea Powhantus in terram delata, à duobus fratribus invisebatur, qui optimè illam inter Anglos haberi conspicati, omnem operam apud patrem se duros polliciti sunt, ut demum certa firmâque pax utrinque sanciretur. Atque ita Angli ab armis discesserunt.

Cichohomines tanquam subditi Regis Angliæ, Capitaneo
Argoli juramentum fidelitatis præstant c.4.

Cichohomines, (qui olim regis Powhatan subditi fuerat, jam diu autem illius imperium excusserant) postquam pacem inter regem ac Anglos coaluissent elegerunt: statim legatos cum donis ad Anglos ablegarunt qui se Jacobi Regis subditos fore stipularentur. Itaque homagio præstando dies dicitur, totumque id negotium capitaneo Argoli cum 50. armatis committitur. Is summa cum reverentia, variisque donis liberaliter ab iis exceptus, ac stercora instans, procerum corona circumseptus pacis articulos promulgavit, quos cum unanimi consensu approbassent, juramentum fidelitatis ab omnibus & singulis eorum præstitum. Finito colloquio Capitaneus primores plebis, aliquot cupri laminis aliisque merulis donavit, quas illi grata mente accipientes, Capitaneo vicissim serinas carnes, gallinas indicas, recentes pisces, stercora, aliâque id genus dona obtulerunt.

Dn. Thomas Dalenus per secretarium Raphe Hamor adhuc
aliam Powhatanis ambit filiam. c. 14 15. 16.

VT Powhatan eò magis ad pacem sanctè colendam obligaretur, Dn. Thomas Dalenus Secretarium Raphe Hamor, unà cum puero interprete, duobusque Indis conductoribus, ad regem amandavit qui minimam natu filiam in uxorem sibi exposceret. Ubi ad regem ventum, is statim manum jugulo legati admovent, ac si fauces ipsi interclusurus esset, quam arctissime collum ejus apprehendit: siquidem is ex pacto catenulam ex margaritis contextam gestare uidebatur. Cum vero abundè sese regi purgasset Legatus, rex eum in ades suas ad lapidis jactum à flumine distans deduxit. Hic vilibus stercis insidens Rex, uxorum agmine utrinque claudabatur, quarum unam, & quidem natu minimam reliqua reginam suam salutabant. Prae foribus centum sagittarii excubabant. Postquam igitur Legatus dona, duas nimirum cupri laminas, quinque coralliorum series, quinque ligneos pectines, decem piscatorios hamos, ac cultrorum par unum obtulisset, ac capita legationis suae proposuisset, repulsam tulit, quod filiam istam jam pridem alii ex primoribus suis nupsisse pretendere. Tandem legatum aliquoties convivis exceptum, ac cervinis quibusdam pellibus affabrè elaboratis donatum ad suos bona cum gratia dimisit.

De Thomae Daleus perlocutionibus Regis Hispaniarum

Text block containing several lines of Latin text, likely a description or commentary related to the image above.

Epistola

PARS DECIMA AMERICÆ
 XI.

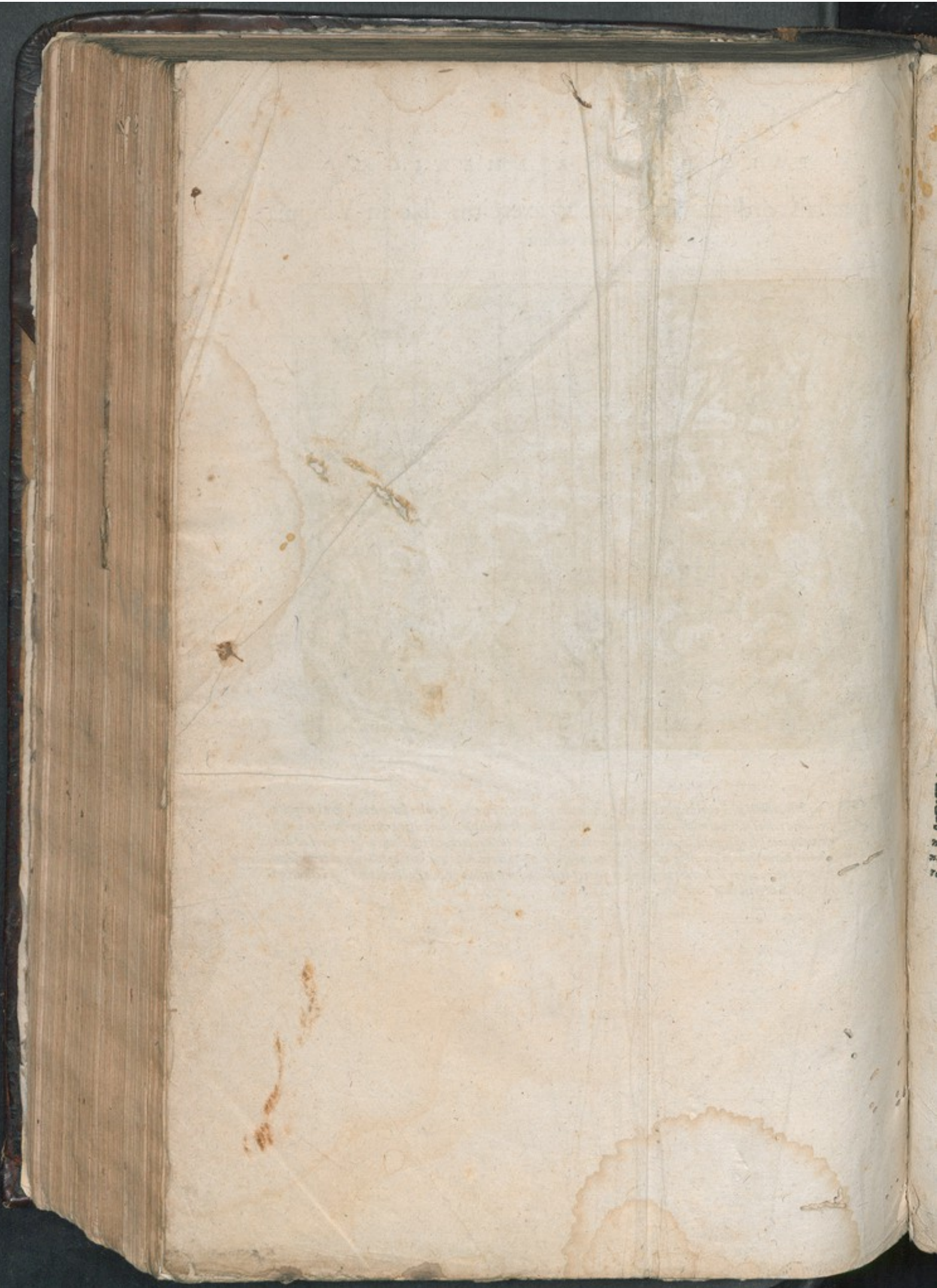
Equestris ordinis viri, quibus exercitiis sese in Virginia
 oblectari possint.

Questris ordinis viri variis exercitiis ludicris animum possunt recreare. Indies enim datur occasio loca incognita, silvasque remotas venatus, piscatus, etque aucupii gratia adveniendi; ubi diversi generis fera, variisque fructus non sine voluptate sese offerunt. Videas in immanis portibus, sex septem aut octo accipitres ex alto precipites ferri, ac duos circiter horas piscium capitibus adolutos, suum inde pabulum querere. Alibi videbis illos reliquas aves persequi, aduncis rostro contundere, atque in terram profertere: qua res lepidum intuentibus prabet spectaculum. Ipsi vero accipitres, aut feri sint, aut facili negotio cicurari possunt.

d

Capita-

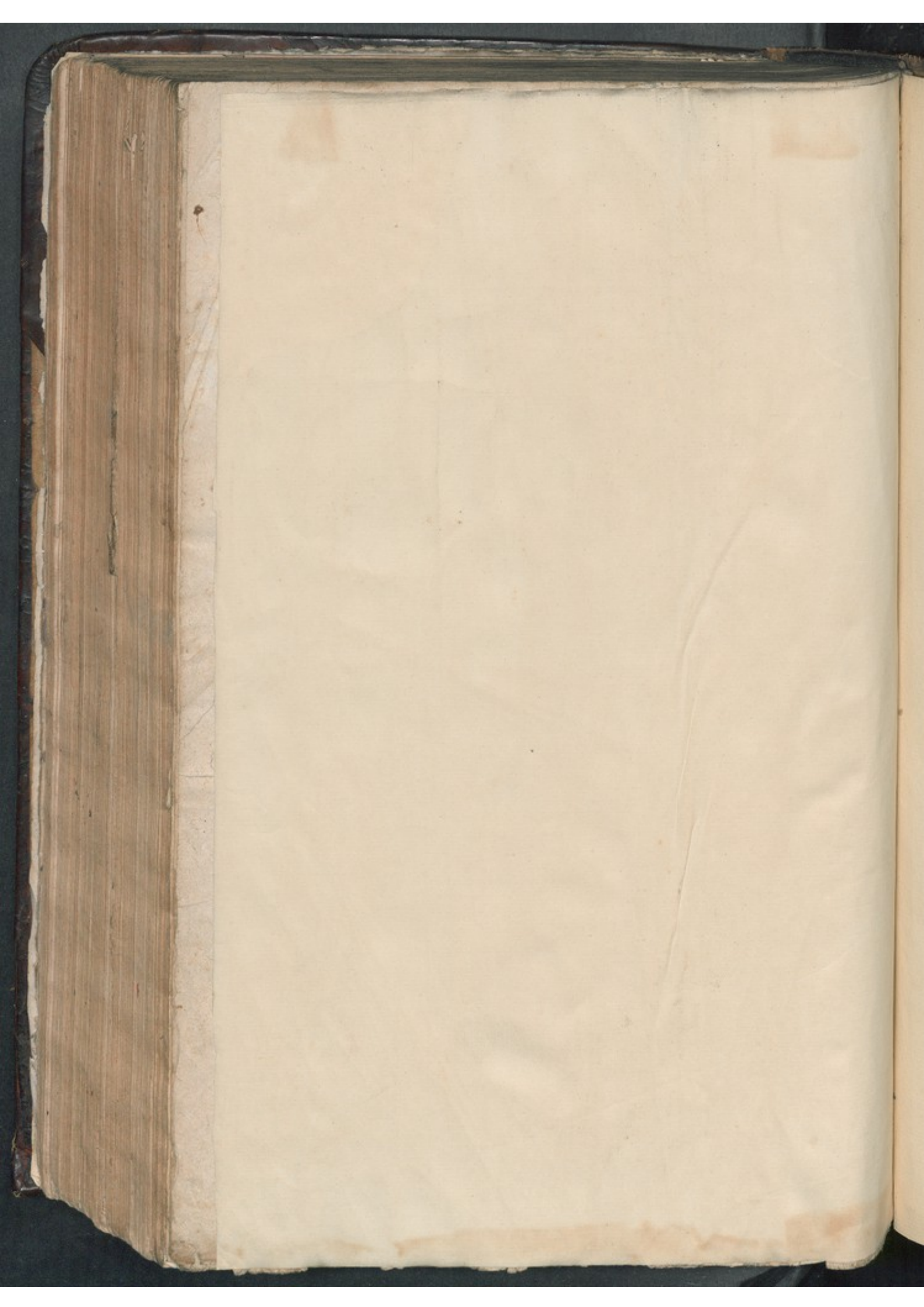
Capitaneus Johannes Schmidius in secunda
versus navigatione, à Gallis captus, mirabiliter liberatus.

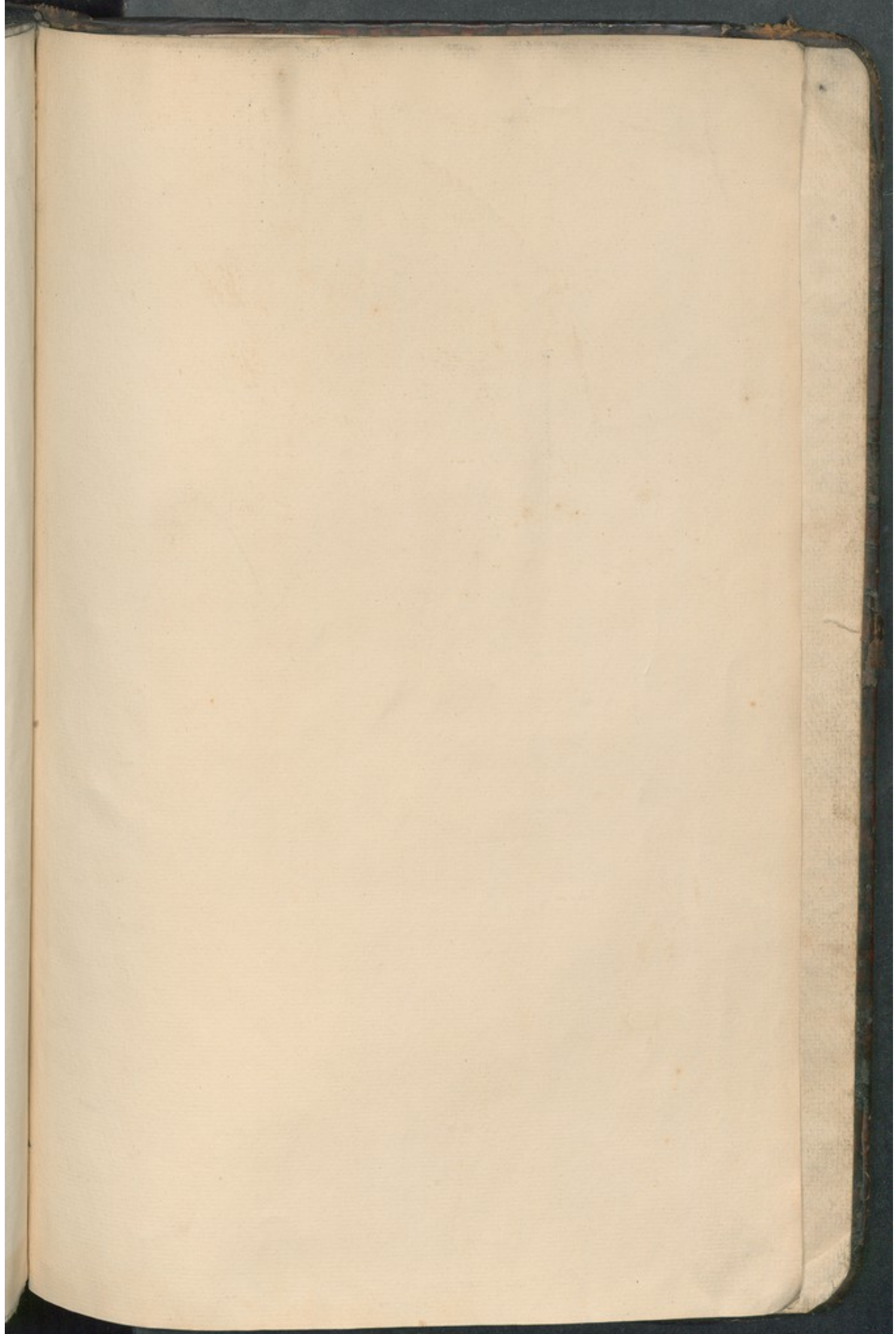

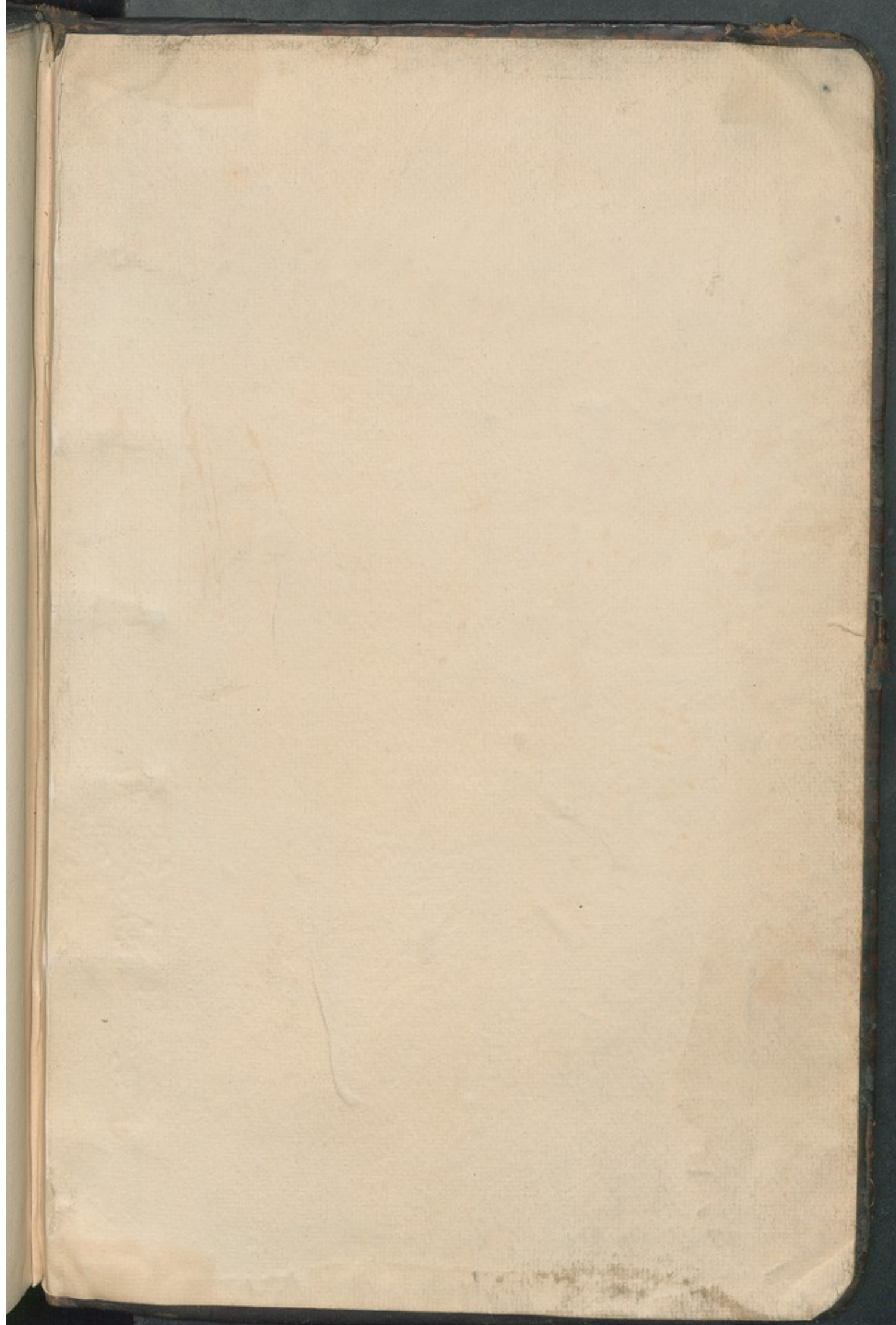
Apitaneus Johannes Schmidt, Eques Anglicus, cum denuo in Virginiam iter aggressus esset, à Gallis interceptus, qui tamen illi siquidem in aliis navibus expugnandis fideliter operam suam coningeret, ipsi libertatis spem faciunt. Verum cum Rupellam rediissent, illum in Caravella detentum reum peragere conati sunt, ac si Gallorum colonias in nova Francia igne devassasset: Itaque ut damnum compensaret, aut gravius etiam supplicium expectaret, communi sententia statuitur. Huic malo ut remedium quareret Schmidius, cum subito coorta tempestas, qua omnes sub tabulata mari conculerat, nonnihil deseruisset, perticæ innixus in scapham desiliit, periculum facturus, an ita in terram posset evadere. Sed maris alveo abreptus in altum propellitur, ac totam istam noctem inter horrendas pluvias ac tempestates quibus quam plurima naves scopulis illisa interierunt, in alto versatus, tandem ad Charo'weram insulam eicitur, ubi aucupes cum penè submersum ac metu, frigore, ac fame ferè emortuum, oportunè excipientes, pristinis viribus ac libertati restituerunt.

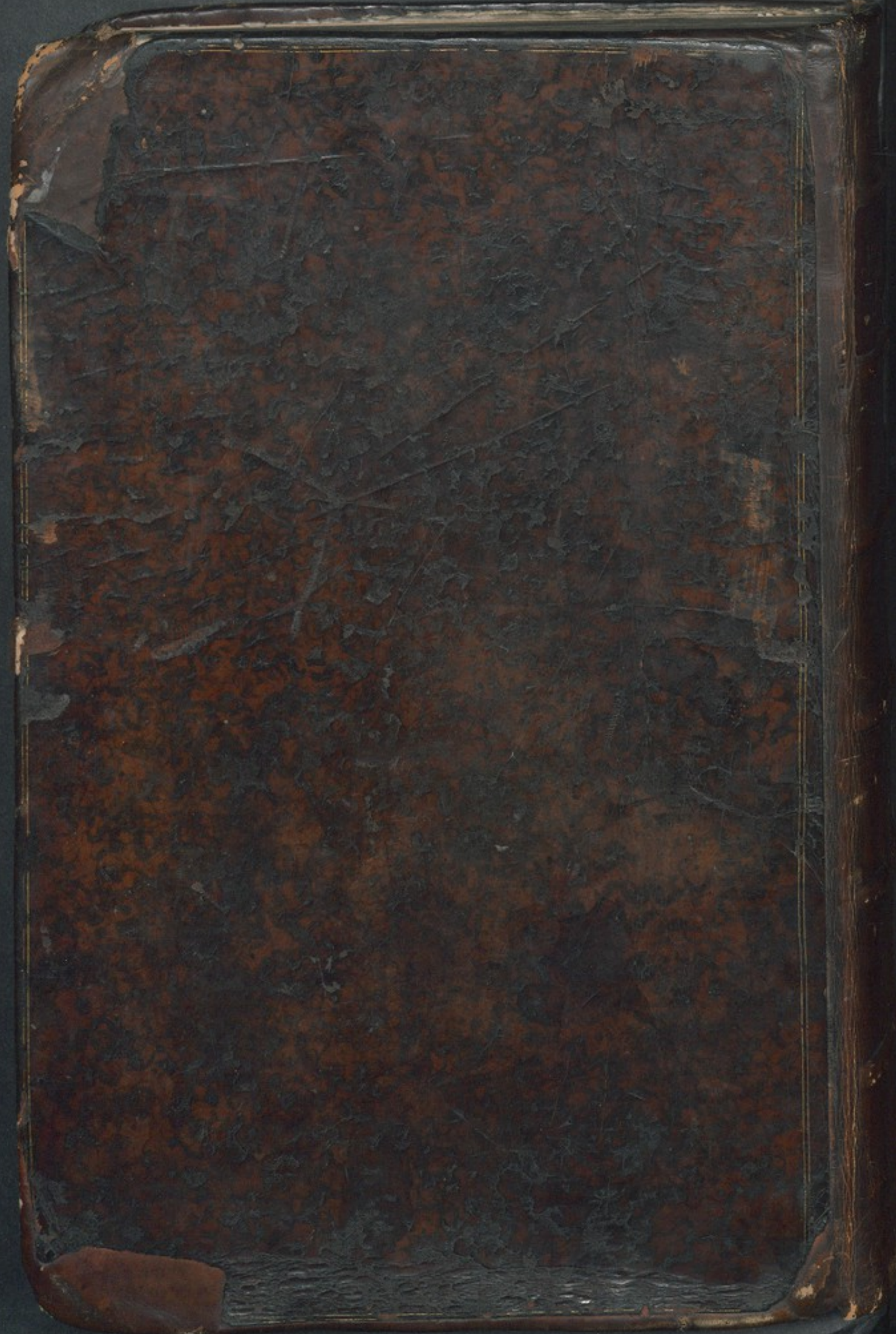
F I N I S

Decimæ Partis Americæ.

AMERICAE
PARS
QUINTA

1695

